

Memòria de Gestió del Parc Natural de la Marjal de Pegó-Oliva

2020

ÍNDEX

1. PRESENTACIÓ.....	4
2. INTRODUCCIÓ.....	6
2.1 DESCRIPCIÓ DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA.....	7
2.1.1 Clima i meteorologia.....	10
2.2 MUNICIPIS DEL PARC NATURAL.....	14
2.3 NORMATIVA.....	15
2.4 FIGURES DE PROTECCIÓ.....	17
2.5 PERSONAL DEL PARC NATURAL.....	17
2.6 COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA DEL PARC.....	18
2.7 ORGANIGRAMA DE LA CONSELLERIA COMPETENT.....	20
3. OBJECTIUS.....	21
4. PLA DE VIGILÀNCIA D'INCENDIS FORESTALS.....	23
4.1 MITJANS DE VIGILÀNCIA MÒBIL.....	24
4.1.1 Unitats Prevenció d'Incendis Forestals.....	24
4.1.2 Agents de l'autoritat:.....	24
4.2 MITJANS DE VIGILÀNCIA FIXOS.....	24
4.2.1 Observatoris forestals.....	24
5. PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS.....	25
6. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ.....	27
6.1 CONSERVACIÓ DE FLORA.....	28
6.1.1 Prospecció de praderies de macròfits.....	28
6.1.2 Seguiment de la població i plantacions de <i>Narcissus perezlarae</i> en parcel·les controlades del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.....	30
6.1.3 Plantació de poblacions de nenúfars (<i>Nymphaea alba</i>) i asprella (<i>Ceratophyllum submersum</i>).....	34
6.1.4 Oms.....	35
6.1.5 Espècies de ribera i aquàtiques.....	36
6.2 CONSERVACIÓ DE FAUNA.....	38
6.2.1 Seguiment i reforç de les poblacions de fauna d'aigua-dolça.....	38
6.2.2 Reforç poblacional d'anguila.....	40
6.2.3 Control hídric per a la nidificació del fumarell carablanc (<i>Chlydonias hibrida</i>) i altres espècies d'avifauna.....	41
6.2.4 Programa "El retorn de l'àguila pescadora".....	43
6.2.5 Arpallot de Marjal.....	48
6.2.6 Caixes-niu: rapinyaires i rates-penades.....	48
6.2.7 Control de porcs senglars (<i>Sus scrofa</i>).....	51
6.2.8 Control de petxinots.....	51
6.3 CONSERVACIÓ D'HÀBITATS.....	52
6.3.1 Carrerons i aclarit de Llents.....	52
6.3.2 Reintroducció de ramat boví a la marjal.....	52
6.3.3 Reparació de comportes.....	53
6.3.4 Control i eliminació d'espècies exòtiques invasores.....	54
6.3.5 Control i seguiment dels paràmetres hídrics de la Zona d'Especial Protecció.....	62
6.3.6 Rectificació de les línies elèctriques.....	65
6.4 ADQUISICIÓ I MILLORA DEL CONEIXEMENT.....	66
6.4.1 Línies d'Investigació.....	66
6.4.2 Inventaris.....	70

7. PROGRAMA DE MANTENIMENT.....	73
8. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA.....	79
8.1 PROGRAMA DE COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ.....	81
8.1.1 Campanya Comunicar per a Conservar.....	81
8.1.2 Campanya Comunicació Ambiental Residus Zero a la Marjal.....	83
8.1.3 Mostrador Residus Zero.....	83
8.1.4 Dades Web.....	84
8.1.5 Butlletí quadrimestral Ullals.....	85
8.1.6 Cròniques de la Pescadora.....	85
8.1.7 Xarxes socials.....	85
8.1.8 Llistat de subscriptors.....	86
8.1.9 Participació en publicacions i mitjans de comunicació.....	86
8.2 PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL.....	86
8.3 PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI.....	87
8.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT.....	88
8.5 PROGRAMA DE GESTIÓ PARTICIPADA.....	89
8.5.1 Gestió (entitats implicades).....	89
8.6 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC.....	91
8.6.1 Programa d'equipaments i senyalització.....	91
8.6.2 Senyalística de caça, pesca i altres.....	94
9. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL.....	96
9.1 GESTIÓ ADMINISTRATIVA EN L'ÀMBIT DEL PORN.....	97
9.2 GESTIONS DIVERSES DE L'ESPAI NATURAL.....	99
9.3 ACTUACIONS DELS AGENTS DE L'AUTORITAT EN L'ÀMBIT DEL PARC NATURAL.....	101
9.4 RELACIONS I COL-LABORACIONS AMB DIFERENTS ORGANISMES.....	102
10. RESUM ECONÒMIC.....	104
11. ACTUACIONS PREVISTES PER A 2021.....	106

1. PRESENTACIÓ

La Memòria de Gestió del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva presenta els programes i projectes desenvolupats durant l'any 2020, per la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. Aquest espai natural protegit va ser declarat Parc Natural l'any 1994 segons la Llei d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana. La Memòria tracta de programes i projectes per a la conservació del patrimoni natural i cultural, per a la integració del Parc en l'entorn social i el seu desenvolupament socioeconòmic. També s'exposen els treballs de gestió general de l'espai en el període anomenat. Enguany han de ser destacats els programes següents:

- ❖ Projecte d'inventari, seguiment i actuacions sobre flora exòtica invasora *Egeria densa*, *Ludwigia grandiflora* i *Pennisetum spp*, en els rius, séquies i canals del Parc, en col·laboració amb els diferents agents implicats en la gestió de l'espai natural.
- ❖ Projecte per al control i erradicació de *Trachemys spp*. en el Parc amb la col·laboració de diverses entitats locals.
- ❖ Projecte per a la reintroducció del *Narcissus perez-larae* en parcel·les públiques del Parc Natural.
- ❖ Projecte per a la reintroducció de l'àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) al Parc Natural.
- ❖ Seguiment i introducció de dades dins de la Xarxa de Mesuraments dels nivells hídrics de la Marjal (programa autonòmic de seguiment de zones humides).
- ❖ Treballs de millora i adequació de la senyalització del Parc Natural.
- ❖ Programa d'Educació Ambiental i els seus projectes corresponents.

2. INTRODUCCIÓ

2.1 DESCRIPCIÓ DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva és una zona marjalenca situada entre les províncies de València i Alacant, amb una extensió de 1.255 Hectàrees. La Marjal es troba en el centre de la ferradura muntanyenca formada per les serres de Mustalla, Migdia i Segària.

Les principals característiques del Parc són una gran biodiversitat, l'excel·lent qualitat de les seues aigües, així com la seua quantitat. Hi ha dos rius principals que recorren la Marjal: el Bullent o Vedat, en la part nord, i el Racons o Molinell, al sud. A més, trobem nombrosos afluents i brolladors, coneguts en la zona amb el nom d'ullals.

Les Corts Valencianes declararen la Marjal, Parc Natural, per mitjà de la Llei 11/94, de 27 de desembre. A més a més, està inclosa en el Conveni de Ramsar (1971), de protecció mundial de zones humides, també és Zona d'Especial Protecció per a les Aus (zona ZEPA), es troba dins de la Xarxa Natura 2000 de la Unió Europea, declarat com a Zona d'Especial Conservació (ZEC). També forma part del Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana (2002).

Les formacions vegetals que conformen el paisatge de la Marjal de Pego-Oliva són de gran interès biològic, tant pel seu valor intrínsec com per ser el refugi i hàbitat natural òptim i exclusiu d'una fauna excepcional. Es troben algunes espècies amb una àrea de distribució molt reduïda.

La vegetació de la Marjal està adaptada a la dinàmica d'inundacions–dessecacions, cicles naturals relacionats amb el clima mediterrani.

Les espècies vegetals més representatives de la Marjal de Pego-Oliva són: el senill o carritx (*Phragmites australis*), la boga o bova (*Typha dominguensis*), el junc (*Juncus acutus*), el lliri groc (*Iris pseudachorus*), el nenúfar (*Nymphaea alba*), la llengua d'oca (*Potamogeton nodosus*), les lletilles d'aigua (*Lemna minor*), i les extenses praderies de macròfits submergits, de gran valor ecològic, que entapissen gran part dels fons dels seus canals i llucents. En les xicotetes elevacions muntanyenques podem trobar alguns enclavaments del característic matassar mediterrani.

Tot el complex d'hàbitats lligats a les zones humides litorals es troben representats, en major o menor mesura, en la zona. Trobem els següents hàbitats d'interès comunitari (Annex I de la Directiva 92/43/CEE), i marcats amb un asterisc (*) els hàbitats considerats com de conservació prioritària per la Comissió Europea: prats mediterranis de *Molinio Holoschoenion* (6420), pastius salins mediterranis (1410), rius mediterranis de cabal permanent (3280), llacs eutròfics naturals (3150), megafòrbics higròfils (6430), llacunes costaneres (*1150), torberes calcàries de *Cladium mariscus* i amb espècies del *Caricion davallianae* (*7210), etc.

La Marjal de Pego-Oliva és de gran importància pel que fa a la fauna que alberga. La desaparició progressiva de gran part de les zones humides del litoral mediterrani al llarg dels últims segles, fa que, hui en dia, les espècies que utilitzen aquests hàbitats siguin molt diverses i d'elevat interès faunístic.

Les excel·lents condicions en què es troba l'aigua de la Marjal permet que hi haja poblacions d'invertebrats com les tres espècies de gambetes o gambetes de riu, o les tres de petxinots o clòtxines d'aigua dolça. Entre els peixos cal destacar la presència del samaruc (*Valencia hispanica*) en els dos rius, Bullent i Racons, així com en les seues surgències o ullals; el blenio de riu (*Assalaria fluviatilis*) i l'agulla de riu (*Syngnathus abaster*). Els rèptils més característics són la tortuga europea (*Emys orbicularis*) i el leprés (*Mauremys leprosa*) sent la Marjal un dels escassos llocs on trobem les dues espècies, així com 5 espècies de colobres, a més d'altres com el fardatxo ocel·lat.

Les aus es troben molt ben representades i constitueixen una de les majors riqueses de la Marjal, un dels principals motius pels quals ha sigut acceptat en el Conveni Ramsar. Hi ha nombroses espècies a destacar: el gall de canyar (*Porphyrio porphyrio*), l'escabussonet xic (*Tachybaptus ruficollis*), l'agró imperial (*Ardea purpurea*) i real (*Ardea cinerea*), l'oroval (*Ardeola ralloides*), la rosseta (*Marmaronetta angustirostris*), la camallonga (*Himantopus himantopus*), l'agró blanc (*Egretta alba*), la gavina corsa o gavina d'Audouin (*Larus audouinii*), el martinet (*Nycticorax nycticorax*), el vítol (*Botaurus stellaris*), el picaport (*Plegadis falcinellus*), la xitxarra mostatxada real (*Acrocephalus melanopogon*), teuladí de canyar (*Emberiza schoeniclus*), així com els omnipresents ànecs collverds (*Anas platyrhynchos*), fotges d'aigua (*Gallinula chloropus*) i garsetes comunes (*Egretta garzetta*).

2.1.1 Clima i meteorologia

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva es troba entre els paral·lels 38,8º i 38,9º nord, el que ubica a la Marjal en les latituds mitjanes. En aquestes latituds la variació de l'angle dels raigs solars provoca una insolació i una duració de les hores diürnes que varien àmpliament segon les estacions.

Aquesta ubicació també és la responsable de les diferències de temperatures estivals i hivernals, mitigades en part per la proximitat a la gran massa d'aigua del mar Mediterrani. L'estació hivernal manté unes temperatures relativament suaus, l'estació estival compta amb temperatures càlides i no plou; a més, cal destacar les abundants pluges de la tardor. Els climogrames de les Figures 2.1.1-1 i 2.1.1-2 ho mostren clarament.

Les dades del clima s'arreglen en les estacions meteorològiques, però com que a la Marjal no hi ha estació, s'hauran de fer servir les pròximes i amb una bona sèrie de dades històriques recopilades. L'[IVIA](#) (Institut Valencià d'Investigacions Agràries) disposa d'una en Ondara i d'una altra en Vilallonga, dels que es pot descarregar les seues dades històriques en la pàgina «[riegosivia](#)».

La ubicació, altura sobre el nivell del mar i la data d'instal·lació d'ambdues estacions meteorològiques es relacionen en la Taula 2.1.1-1. La més antiga és la d'Ondara, amb una sèrie de dades de 20 anys complets; de les dues, pot ser la que més s'aproxime a la situació real de la Marjal. La de Vilallonga, 18 anys complets, es troba a 92 metres sobre el nivell del mar, però la seua ubicació ens aporta informació sobre una zona de recàrrega d'aqüífers de la Marjal.

Estació	Gestor	Província	Data		ETRS89 H30		Cota (m.s.n.m.)
			Instal·lació	1ª dada	X	Y	
Ondara	IVIA	Alacant	11/11/1999	12/11/1999	761.03 3	4.300.94 0	49
Vilallonga	IVIA	València	07/03/2001	08/03/2001	742.47 6	4.308.52 0	92

Taula 2.1.1-1: Estacions meteorològiques pròximes a la Marjal.

Font: IVIA.

En les Figures 2.1.1-3 i 2.1.1-4 es mostren els valors totals de les precipitacions de l'any 2020 a Ondara (litoral) i a Vilallonga (interior). S'aprecia que a la costa el total de pluges ha estat lleugerament inferior a la mitjana (vora 500 mm), mentre que a l'interior es supera aquesta (800 mm). La relativament abundant collita hídrica de la zona interior ha possibilitat un any sense escassetesa d'aigua a la Marjal.

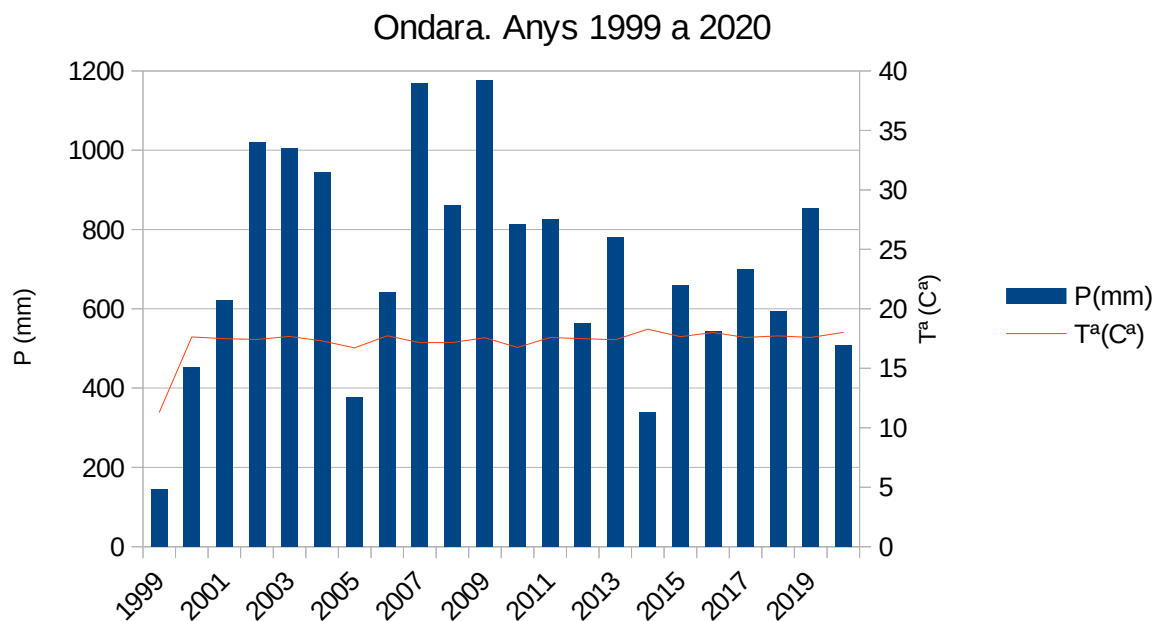

Figura 2.1.1-1: Precipitacions i Temperatures Ondara (1999 al 2020)

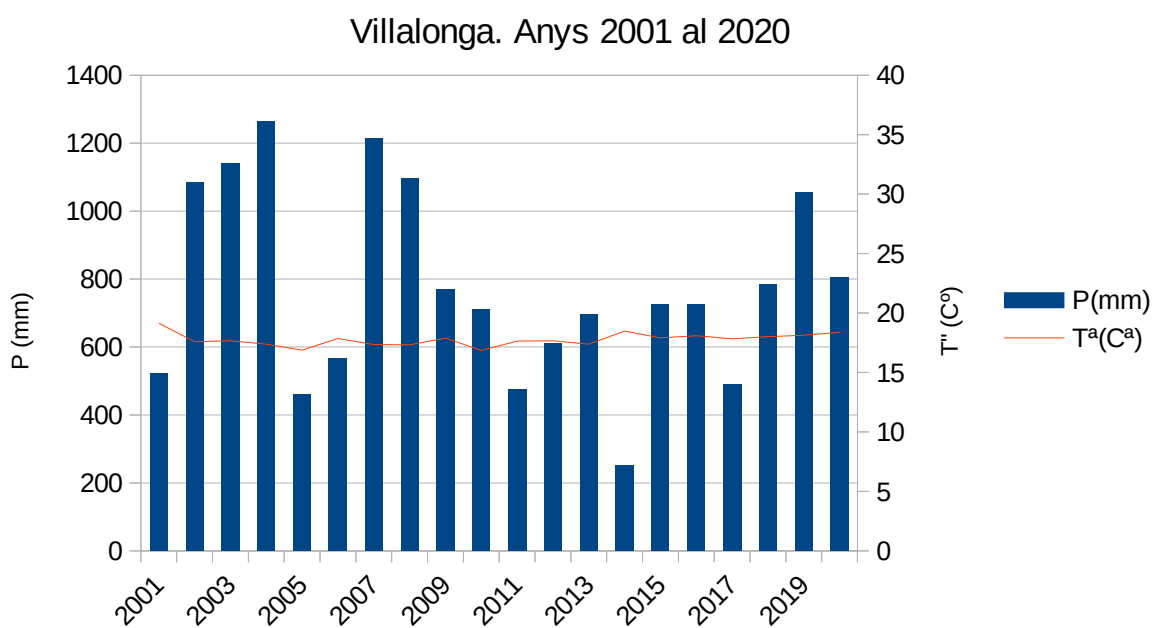

Figura 2.1.1-3: Precipitacions i Temperatures Villalonga (2001 al 2020)

La distribució anual de les pluges en l'any 2020 ve marcada pel temporal de gener, un altre secundari a novembre i una primavera relativament plujosa.

Ondara 2020

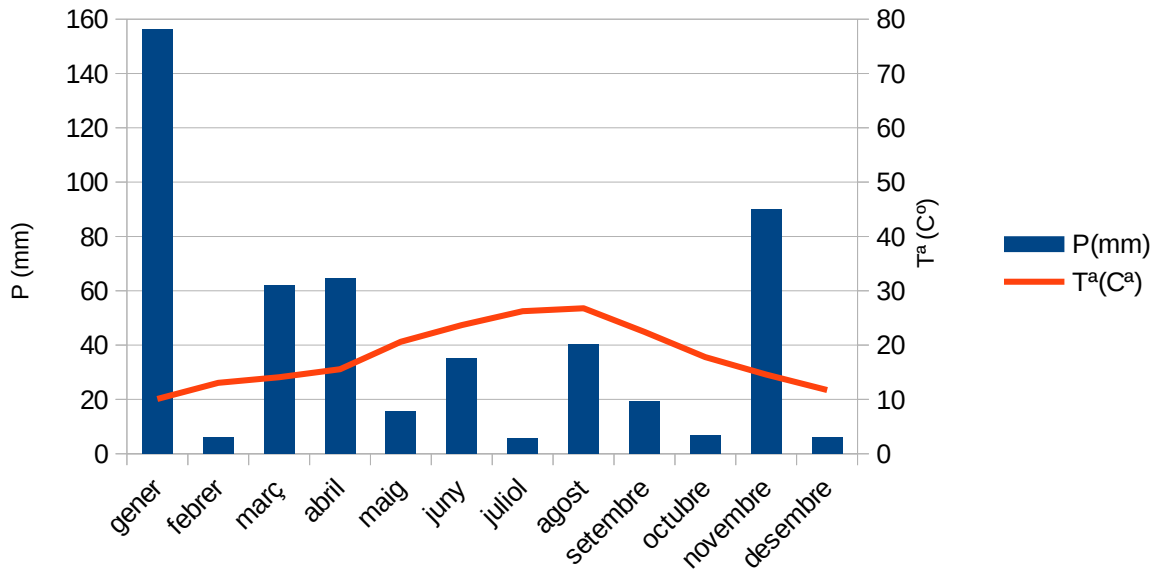

Figura 2.1.1-2: Climograma Ondara 2020

Villalonga 2020

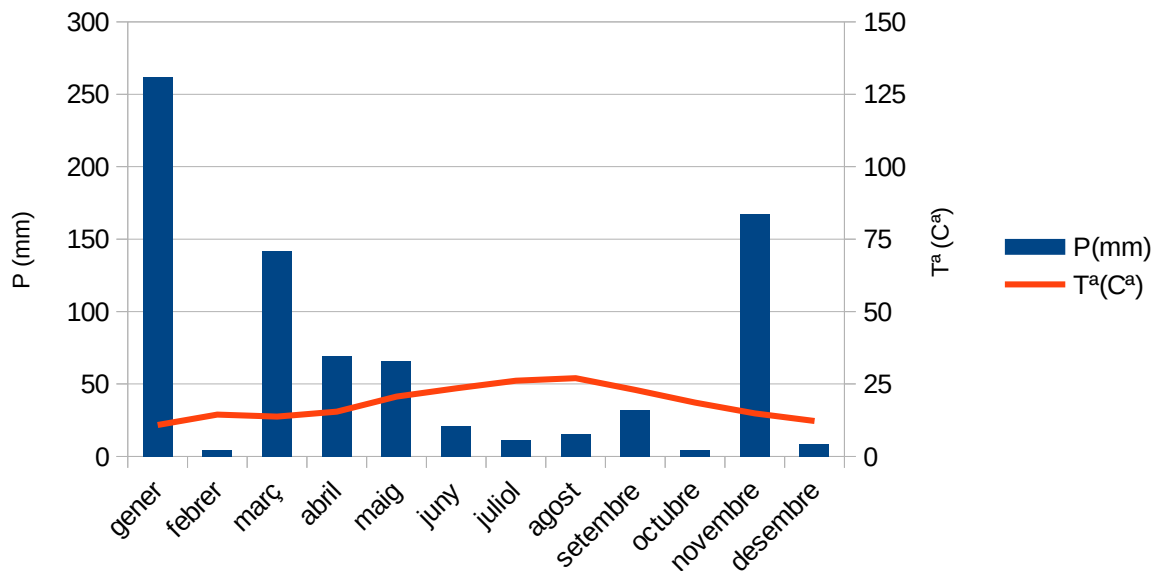

Figura 2.1.1-4: Climograma Villalonga 2020

En aquests climogrames del 2020 es destaca el temporal de gener, conegut com a borrasca Gloria. Va ser d'especial intensitat, amb un fort temporal marí que alçà el nivell del mar, tot entrant en les zones urbanitzades costaneres i arrossegant tant infraestructura urbana com dunes. El paper de la Marjal com a amortidor d'avingudes d'aigua va evitar danys majors per escorrenties d'aigües continentals, però durant algunes setmanes molts camins de la marjal es trobaven anegats i per tant, impracticables.

A continuació, en les següents figures (2.1.1-5, 2.1.1-6 i 2.1.1-7) es representen les precipitacions mensuals (mm) durant l'any 2020 de les estacions de la Vall d'Ebo (394 m s.n.m), Pego centre (81m s.n.m) i Oliva poble (18m s.n.m), obtingudes d'AVAMET.

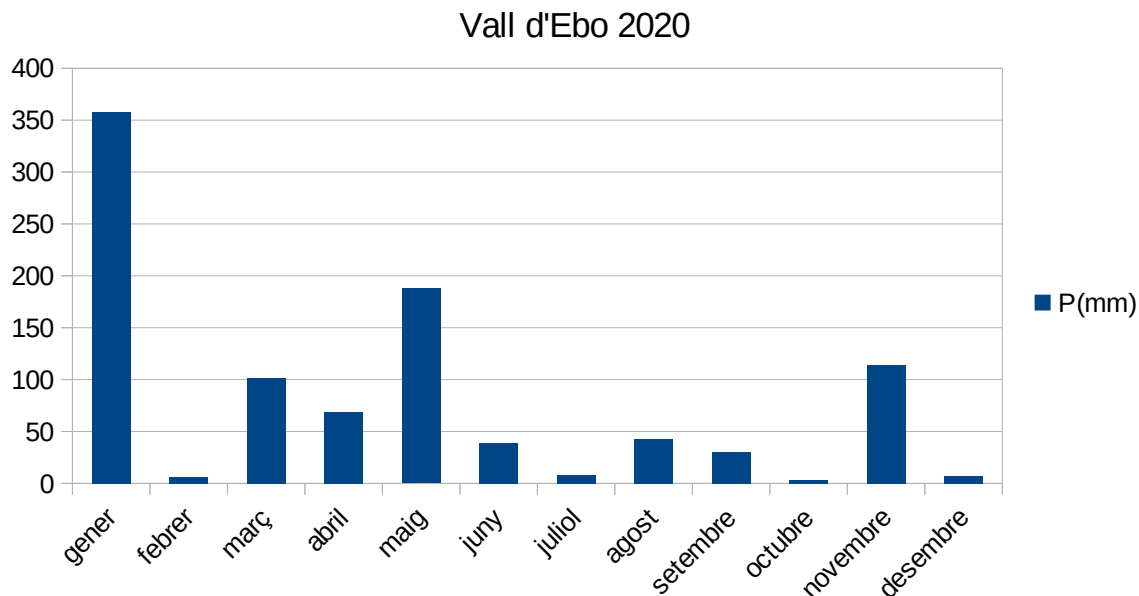

Figura 2.1.1-5: Precipitacions anuals a la Vall d'Ebo-2020

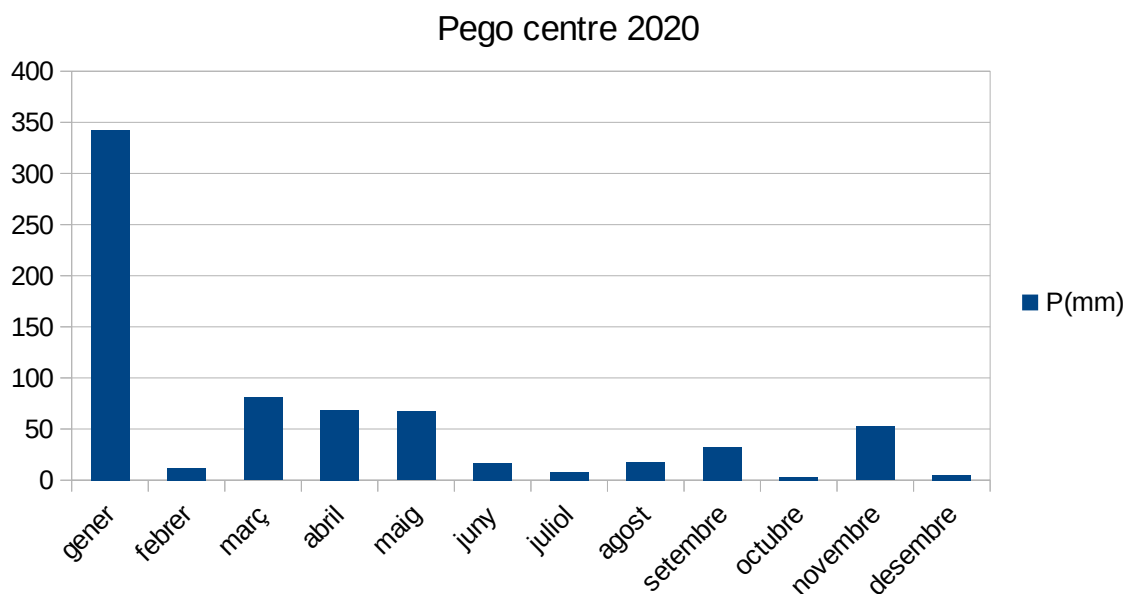

Figura 2.1.1-6: Precipitacions anuals a Pego-2020

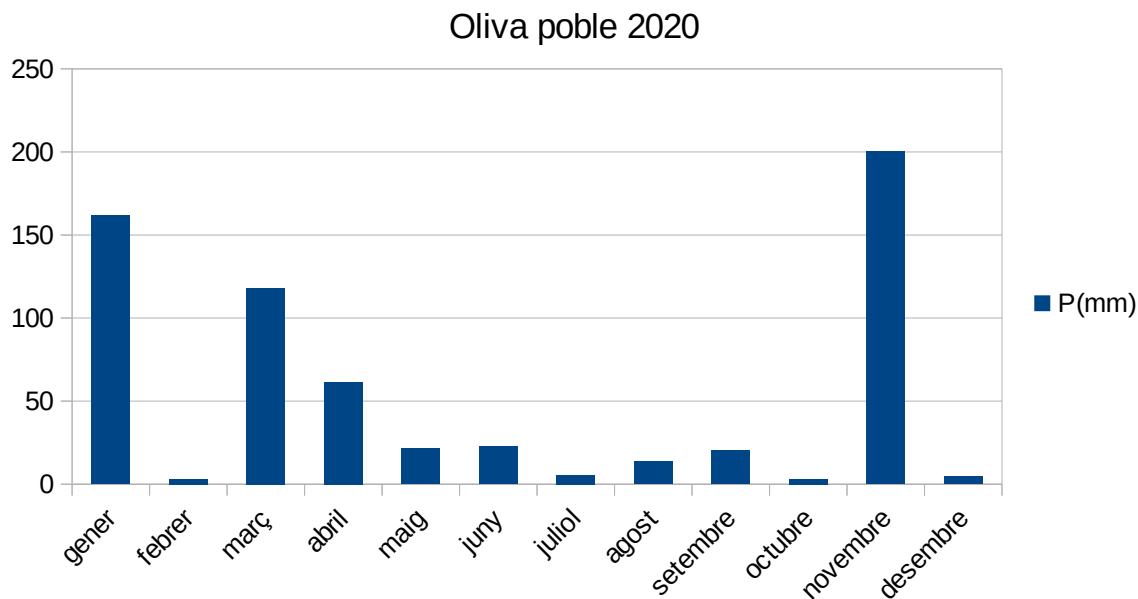

Figura 2.1.1-7: Precipitacions anuals a Oliva - 2020

2.2 MUNICIPIS DEL PARC NATURAL

La figura i taules següents mostren la informació més destacable dels dos municipis que componen el Parc Natural: Pego (Alacant) i Oliva (València).

Municipi	Superfície del terme municipal (Hs.)	Sup. Inclosa en el PN. (Hs - % del t.m.)	Sup. Inclosa en el PORN (Hs - % del t.m.)
Pego	5.400	755 – 14'6%	5.285 – 100%
Oliva	5.961	500 – 8'3%	2.029 – 34%

Taula 2.2-1: Superfície per municipis *Font:* elaboració pròpia

Municipi	2010	2012	2014	2016	2018	2020
Pego	11.208	11.029	10.144	10.158	10.052	10.133
Oliva	28.307	28.207	26.782	25.789	25.199	25.224

Taula 2.2-2: Evolució dels habitants en els municipis del Parc Natural *Font:* INE, 2021

Figura 2.2-1: Situació del Parc Natural i els municipis que l'integren: Oliva i Pego

Font: Visor web cartografia G.V.

2.3 NORMATIVA

A continuació s'enumera la principal legislació aplicable en l'espai natural protegit:

- ❖ Reial Decret 849/1986, d'11 d'abril, pel qual s'aprova el Reglament del Domini Públic Hidràulic, que desenrotlla els títols preliminar I, IV, V, VI i VII de la Llei 29/1985, de 2 d'agost, d'Aigües.
- ❖ LLEI 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits.
- ❖ REIAL DECRET LEGISLATIU 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'Aigües.
- ❖ ACORD de 10 de setembre de 2002, del Govern Valencià, d'aprovació del Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana.
- ❖ DECRET 31/2004, de 27 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual crea la Junta Rectora del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.
- ❖ Decret 32/2004, de 27 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual es crea i regula el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades, i s'estableixen categories i normes per a la seua protecció.
- ❖ Decret 210/2004, de 8 d'octubre, del Consell de la Generalitat, pel que prohibeix l'alliberament en el medi natural i la comercialització en viu de totes les espècies exòtiques de carrancs de riu a la Comunitat Valenciana.

- ❖ Decret 265/2004, de 3 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla de Recuperació del Samaruc.
- ❖ Decret 280/2004, de 17 de desembre, del Consell de la Generalitat, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva. (DOGV número 4910 de data 24.12.2004).
- ❖ RESOLUCIÓ de 22 de maig de 2006, del conseller de Territori i Habitatge, per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'Incendis Forestals del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.
- ❖ RESOLUCIÓ de 31 de juliol de 2006, del conseller de Territori i Habitatge, per la qual es prohibeix la circulació de determinats vehicles per terrenys forestals.
- ❖ LLEI 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat (BOE n.299)
- ❖ Decret 70/2009, de 22 de maig, del Consell, pel qual es crea i regula el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades i es regulen mesures addicionals de conservació.
- ❖ *DECRETO 35/2013, de 22 de febrer, del Consell, pel qual es regula l'aprofitament sostenible de l'anguila europea (Anguilla anguilla) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana.*
- ❖ LLEI 5/2014, de 25 de juliol, de la Generalitat, d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge, de la Comunitat Valenciana.
- ❖ ORDRE 28/2017, d'11 d'octubre de la CAMACCiDR per la qual s'aproven els plans de recuperació de les espècies de fauna en perill d'extinció arpella de marjal, bitó, rosseta i teuladí de canyar.
- ❖ Decret 6/2018 de 19 de gener del Consell, de declaració d'utilitat pública i execució urgent de la concentració parcel·lària d'Oliva-Pego.
- ❖ RESOLUCIÓ de 12 de desembre de 2019, de la Dirección General de Biodiversidad y Calidad Ambiental, por la cual se publica información técnica y cartográfica actualizada de las zonas húmedas de L'Albufera, El Hondo, Lagunas de La Mata y Torrevieja, Salinas de Santa Pola, Prat de Cabanes-Torreblanca y Marjal de Pego-Oliva (Comunitat Valenciana), incluídas en la llista de zones húmedas de importància internacional del Convenio de Ramsar BOE .Núm. 9 Divendres 10 de gener de 2020
- ❖ Informació pública dels treballs de recerca de la propietat de la zona de concentració parcel·lària d'Oliva Pego (DOGV 1 d'abril de 2019). Num. 8519 / 01.04.2019 15587
- ❖ RESOLUCIÓ de 12 de febrer de 2020, de la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual s'aproven les revisions dels plans de prevenció d'incendis forestals dels parcs naturals del Desert de les Palmes, de la Serra d'Irta i de la Marjal de Pego Oliva. (DOGV núm 8758 de 10 de març de 2020)
- ❖ Convocatòria de l'assemblea de participants per a l'elecció de vocals de la Comissió Local de la Concentració Parcel·lària d'Oliva-Pego. Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica. (DOGV n.º 8917/01.10.2020).

2.4 FIGURES DE PROTECCIÓ

La marjal de Pego-Oliva posseeix figures de protecció autonòmiques, nacionals i internacionals:

Figura de protecció	Data de declaració	Municipis	Superfície (ha)	Normativa
Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva	09/01/1995	Oliva, Pego	1.255	LLEI 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana. (DOGV núm. 2423 de 09.01.1995)
Lloc d'Interés Comunitari -LIC- (Xarxa Natura 2000)	22/07/1992	Oliva, Pego	1.255	ACORD de 25 d'abril de 2014, del Consell, pel qual s'adeqüen els espais protegits de la Xarxa Natura 2000 marins i marítim-terrestres al repartiment de competències en el medi marí establert en la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat. (DOGV núm. 7262 de 28.04.2014)
Zona d'Especial Protecció per a les Aus (ZEPA)	09/06/2009	Oliva, Pego, Dénia	1.252	Acord de 5 de juny de 2009, del Consell, d'ampliació de la Xarxa de Zones d'Especial protecció per a les aus (ZEPA) de la Comunitat Valenciana. (DOCV núm 6031, de 09.06.2009) i Acord de 27 de novembre de 2009, del Consell, de correcció d'errors (DOCV de 30.11.2009 i 28.04.2014)
Zona humida d'Importància Internacional (inclòs en el Conveni Ramsar)	1989	Oliva, Pego	1.255	CONVENI relatiu a zones humides d'importància internacional, especialment com a hàbitat d'aus aquàtiques, fet en Ramsar el 2 de febrer de 1971. Designació de nous zones humides per paté De (BOE núm. 110 de 8.05.1990)
Zona Humida Catalogada	2002	Oliva, Pego, El Verger	1.255	ACORD de 10 de setembre de 2002, del Govern Valencià, d'aprovació del Catàleg de Zones Humides de la Comunitat Valenciana (DOGV núm 4336 de 16.9.2002)

Taula 2.4-1: Figures de protecció en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva

2.5 PERSONAL DEL PARC NATURAL

La direcció i coordinació del personal assignat al Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva és funció del Director-Conservador. Adscrits al Parc hi ha un total de 8 persones. A continuació es detallen els equips de treball:

❖ Director-Conservador del Parc Natural.

L'1 de març de 2017 prengué possessió del lloc de treball 29.4245 Joseba Andoni Rodríguez Aizpeolea, com a Director-Conservador del Parc Natural del Montgó i Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

❖ Equip Tècnic i d'Educació Ambiental: Compost per una tècnica, Ana Colominas, adscrita als parcs naturals de la Marina Alta i Baixa i per dos educadors ambientals, Alfonso

García i Silvia Raya. Els dos s'ocupen de la programació d'educació, comunicació i participació ambiental del Parc Natural.

- ❖ Equip de Conservació i Manteniment: Compost per tres peons qualificats, Yolanda Zaragoza, José Camarena i Dionís Gilabert, contractats en períodes de 12 mesos, i pel capatàs Emili Piquer.

2.6 COMPOSICIÓ DE LA JUNTA RECTORA DEL PARC

La Junta rectora té caràcter d'òrgan consultiu, col·laborador de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica en la gestió del Parc i canalitzador de la participació dels agents implicats en la planificació i la gestió del Parc Natural, d'acord amb l'article 48.5 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Ací es detalla la composició d'aquest òrgan, segons el Decret 31/2004, de 27 de febrer, del Consell de la Generalitat, pel qual es crea la Junta Rectora del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, la qual estarà composta pels membres següents:

- ❖ El president, que serà anomenat pel Consell de la Generalitat, a proposta de la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica
- ❖ El director-conservador del Parc Natural, que actuarà com a secretari.
- ❖ Un representant de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori
- ❖ Un representant de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica
- ❖ Un representant de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament de Pego.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament d'Oliva.
- ❖ Un representant de les societats de caçadors dels municipis del Parc Natural.
- ❖ Un representant de les entitats de conservació de la natura dels municipis del Parc Natural.
- ❖ Un representant d'associacions d'agricultors i de propietaris de terrenys o drets agrícoles en el Parc Natural.
- ❖ Un representant de les associacions de pescadors que actuen en el Parc Natural.

L'any 2020 es va realitzar una Junta Rectora, el dia 16 de juliol a l'Ajuntament d'Oliva.

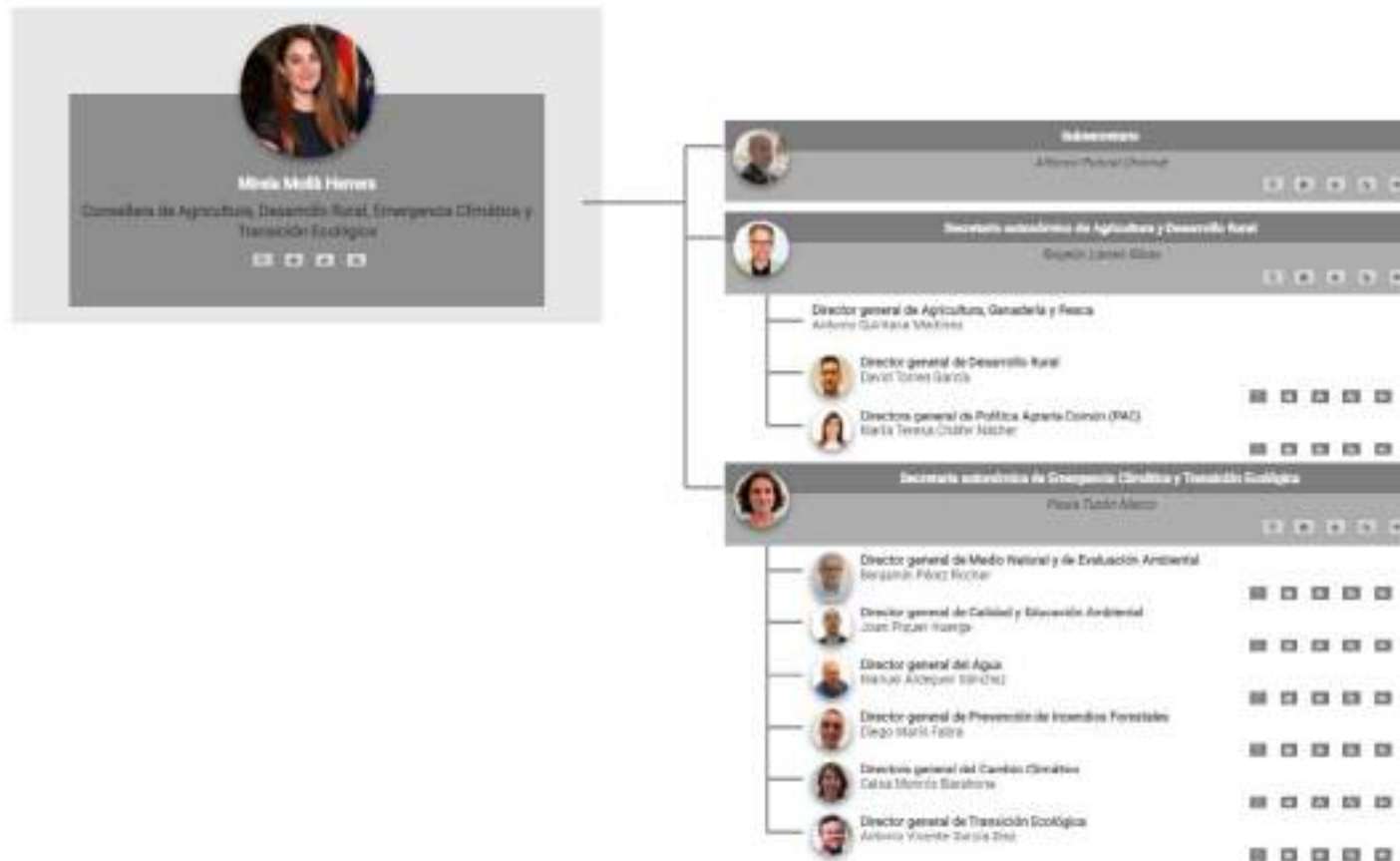

Figura 2.6-1: Junta Rectora al 16 de juliol de 2020.

2.7 ORGANIGRAMA DE LA CONSELLERIA COMPETENT

- CONSELLERIA D'AGRICULTURA, DESENVOLUPAMENT RURAL, EMERGÈNCIA CLIMÀTICA I TRANSICIÓ ECOLÒGICA.

Organigrama del Consell de la Generalitat

3. OBJECTIUS

Segons l'article 2.2 del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals (PORN) del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva aprovat per mitjà del Decret 280/2004, de 17 de desembre, del Consell de la Generalitat, es defineixen els objectius del Pla (PORN), els quals són els assenyalats en l'article 32.2 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Figura 3-1: Riu Salinar.

Els objectius que marca l'esmentada Llei són:

- ❖ Definir i assenyalat l'estat de conservació dels recursos naturals i ecosistemes dins del seu àmbit.
- ❖ Indicar el règim que escaiga aplicar als espais que s'han de protegir.
- ❖ Fixar el marc per a l'ordenació integral dels espais naturals protegits inclosos en el seu àmbit.
- ❖ Determinar les limitacions que hagen d'establir-se i el règim d'ordenació dels diversos usos i activitats admissibles en l'àmbit dels espais protegits i les seues àrees d'amortiment d'impactes.
- ❖ Promoure l'aplicació de mesures de conservació, restauració i millora dels recursos naturals.
- ❖ Formular els criteris orientadors de les polítiques sectorials i ordinadors de les activitats econòmiques i socials, públiques i privades, perquè siguen compatibles amb els objectius dels plans d'ordenació dels recursos naturals.

Al mateix temps, en els últims anys s'ha estat treballant per a complir els següents objectius:

- ❖ Ser un referent quant a la conservació de la biodiversitat a la Comunitat Valenciana.
- ❖ Promocionar un turisme responsable i sostenible del Parc Natural i servir d'atractiu per al desenvolupament socioeconòmic comarcal i local, sempre fent-ho compatible amb la conservació.
- ❖ Seguir amb les vies de col·laboració per a millorar i augmentar la gestió participada amb ajuntaments, agricultors, caçadors, pescadors i altres col·lectius de la zona.

4. PLA DE VIGILÀNCIA D'INCENDIS FORESTALS

Els mitjans de vigilància que s'encarreguen del Parc Natural, es classifiquen en dos tipus: mòbils i fixos, tal com es descriu a continuació.

4.1 MITJANS DE VIGILÀNCIA MÒBIL

4.1.1 Unitats Prevenció d'Incendis Forestals

Les unitats mòbils de prevenció d'incendis forestals, dependents d'aquesta Conselleria, amb intervenció en l'àmbit del Parc Natural s'han repartit de la següent manera:

Entre febrer i octubre la vigilància va estar a càrrec de la Unitat A-101 (Alacant), la V-403 i V-404 (València). La Unitat A-711 realitzà el servei segons necessitats i els desdoblaments nocturns.

4.1.2 Agents de l'autoritat:

En la prevenció d'incendis forestals es compta amb la participació dels següents cossos:

Guàrdia Civil, SEPRONA del Verger i Gandia, Agents mediambientals de la Marina Alta i La Safor, Policia de la Generalitat Valenciana i Polícies Locals de Pego i Oliva.

4.2 MITJANS DE VIGILÀNCIA FIXOS

4.2.1 Observatoris forestals

Els punts fixos que vigilen el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva són dos, l'observatori de Miserà (Xilibre) a la Marina Alta i el Montdúver a la Safor, els quals estan en actiu al llarg de tot l'any. En el període d'hivern (desembre-febrer), amb 9 hores de vigilància i la resta de l'any es mantenen operatius les 24 hores del dia.

5. PLA DE PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva compta amb un Pla de Prevenció d'Incendis Forestals (P.P.I.F.), aprovat per la Resolució de 22 de maig de 2006, del Conseller de Territori i Habitatge. La revisió d'aquest Pla de Prevenció d'Incendis Forestals es va aprovar per la **RESOLUCIÓ de 12 de febrer de 2020, de la consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, per la qual s'aproven les revisions dels plans de prevenció d'incendis forestals dels parcs naturals del Desert de les Palmes, de la Serra d'Irta i de la Marjal de Pego Oliva.**

El seu objectiu és establir quines actuacions es prorroguen de les que inclou P.P.I.F. Previ, actualitzant les característiques de la seua execució i indicant els agents responsables de promoure-les i de realitzar-les, així com establir noves actuacions que es detecten necessàries o d'interès per a la prevenció d'incendis.

Dins del **P.P.I.F.**, hi ha un apartat que indica les actuacions previstes del Pla d'infraestructures. Per a cadascuna d'aquestes actuacions s'inclou una fitxa descriptiva amb la informació que permet identificar els aspectes bàsics de la seua execució.

Per a més informació, podeu consultar el document en:

http://agroambient.gva.es/va/web/prevencion-de-incendios/planes-de-prevencion-de-incendios-forestales-de-la-red-de-espacios-naturales-protegidos/-/asset_publisher/J8VsgHcswUqD/content/marjal-pego-oliva

Pel que fa a la incidència dels incendis sobre l'espai natural, al llarg de l'any 2020 no hi ha hagut cap incendi forestal.

6. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

Dins d'aquest apartat s'assenyalen les actuacions que s'han dut a terme en matèria de conservació de la biodiversitat, conservació i seguiment de la fauna, la flora i els hàbitats del nostre Parc.

6.1 CONSERVACIÓ DE FLORA

6.1.1 Prospecció de praderies de macròfits.

Aprofitant la prospecció d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en canals i rius

(punt 6.3.4.3.), dues espècies exòtiques i invasores, s'ha fet per primera vegada una prospecció, pels Educadors del Parc, dels macròfits en aquests llocs. Paral·lelament la Brigada també ha fet per primera vegada una prospecció dels macròfits als Lluents.

Figura 6.1.1-1: Tècnics de la CADRECTE inspeccionant les praderies de macròfits als Lluents (02/06/2020).

El motiu de prospectar els macròfits a la Marjal ve d'avisos i observacions en el sentit d'una disminució d'aquestes praderies. Una visita de tècnics de Conselleria, el 08/06/2020, també alerten sobre l'escassa i estranya poca presència de macròfits.

Les espècies prospectades són *Myriophyllum spicatum*, *Ceratophyllum* spp., *Potamogetum nodosus*, *P. Pectinatus* i *Nymphaea alba*.

Els resultats de la prospecció de macròfits en rius i canals poden vore's a la Taula 6.1.1-1 i la seua distribució en la Figura 6.1.1-2. Com també en la Taula 6.1-2, les dades registrades són indicadors per a poder ser comparables amb anys següents i estan calculades per a eliminar el màxim possible de biaixos, no s'han de prendre com a valors absoluts. Les diferències provenen de la mateixa presa de dades en camp, ja que tant el tram a prospectar com el percentatge d'ocupació són completament subjectius pel prospectador; a més a més, la prospecció està més adreçada a les espècies invasores.

S'inclouen els metres totals prospectats (hi hagen o no macròfits), l'indicador lineal de presència en metres de cada exòtica (el sumatori total de cada tram aplicant-li el percentatge observat $\Sigma(\text{afecció} * \%)$) i l'indicador percentual de presència de cadascuna (indicador lineal / prospecció total).

Any	Prospecció total	Indicadors:	<i>M. spicatum</i>	<i>C. spp.</i>	<i>P. nodosus</i>	<i>P. pectinatus</i>	<i>N. alba</i>
2020	40.288,03 m	ILP (m)	531,14	2.841,37	243,37	33,12	69,55
		IPP (%)	1,32	7,05	0,60	0,08	0,17

Taula 6.1.1-1: Indicadors de presència lineal (metres) i de presència percentual (%) de diferents espècies de praderies de macròfits en rius, canals i séquies del PN.

Ind: Indicadors. ILP: Indicador lineal de presència. IPP: Indicador percentual de presència.

M.: *Myriophyllum*; C.: *Ceratophyllum*; P. *Potamogetum*; N.: *Nymphaea*.

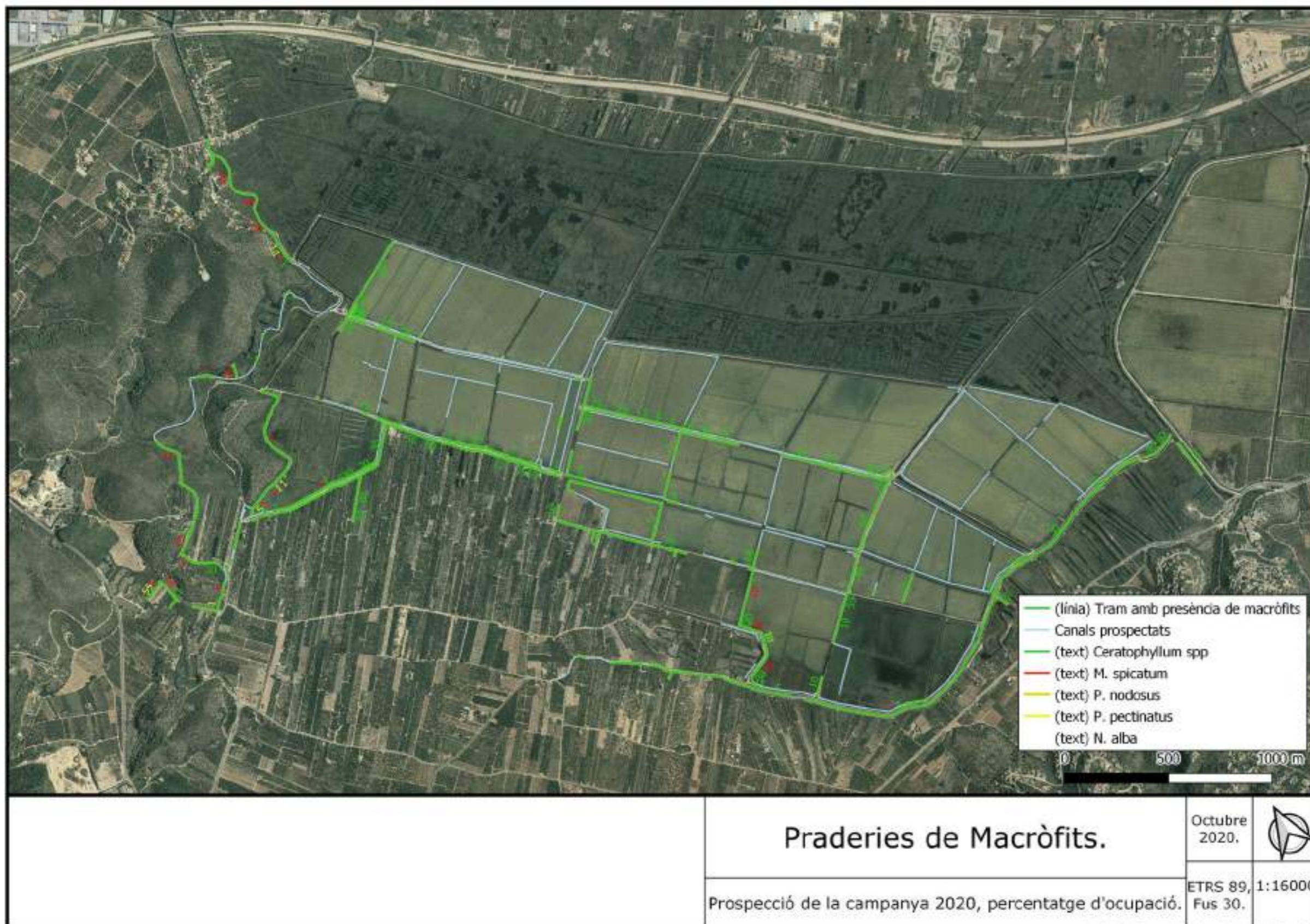

Figura 6.1.1-2:
 Resultats de la prospecció del 2020 de Praderies de Macròfits (aprofitant la prospecció d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*) en percentatge d'ocupació, en la Marjal de Pego-Oliva.

6.1.2 Seguiment de la població i plantacions de *Narcissus perezlarae* en parcel·les controlades del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

Narcissus perezlarae, és una planta de la família *Amaryllidaceae* inclosa, per la seua raresa, en l'Annex del Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades, amb la categoria “d'En Perill d'Extinció”. La seua distribució a la Comunitat Valenciana es redueix al territori Diànic, més concretament a la zona compresa entre els municipis de Dénia, Gata, Oliva i Pego.

Els censos del 2002 a la Comarca, van donar un resultat total de 2.402 individus, concentrant-se el 80% d'efectius en la Marjal de Pego-Oliva. Censos posteriors van obtenir valors un poc més elevats, que es van relacionar amb fluctuacions interanuals més que a increments significatius de la grandària poblacional. Els censos del 2008, van mantindre el mateix comportament, amb un valor total estimat d'uns 3.700 exemplars, encara que més del 75% de la població apareixia concentrada en la població de Dénia.

L'any 2011 els tècnics del Servei de Biodiversitat de l'antiga CITMA es van posar en contacte amb l'Equip Tècnic del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva per a comunicar el seu interès a establir una població de *N. perezlarae* en l'interior del Parc. Al llarg d'aquests anys, el personal del Parc ha trobat diverses zones idònies per a fer plantacions noves i reforçar així la població del narcís.

Els objectius del projecte són els següents:

- ❖ Establir i mantindre una població d'una espècie catalogada en l'interior del Parc Natural.
- ❖ Implicar i col·laborar amb diverses entitats relacionades amb el Parc Natural, en accions per a la conservació.
- ❖ Contribuir a la conservació d'una espècie amenaçada.
- ❖ Realitzar translocacions i/o plantacions d'exemplars de *Narcissus perezlarae* Font Quer en diverses parcel·les de propietat pública del Parc.
- ❖ Establir parcel·les controlades per a la seua conservació, reproducció i seguiment.
- ❖ Utilitzar aquesta espècie catalogada com a possible recurs interpretatiu.

Figura 6.1.2-1: Safates d'alvèols de *Narcissus perezlarae* multiplicat en el CIEF i plantats en la Marjal Pego-Oliva.

En febrer del 2020 es va fer una plantació de 960 plantes d'aquesta bulbosa, aprofitant la campanya del dia de l'arbre i amb la col·laboració del Servei de Vida Silvestre, WWF Alacant i voluntaris, amb planta finançada pel FEADER. Aquesta plantació s'ubicà en la partida de Bolufer, per a donar reforç a les plantacions existents en la zona.

En desembre es va organitzar una jornada de formació pràctica interna en camp sobre *N. perezlarae*, en la qual ens trobàrem brigadistes (Brigada de Centres de Vida Silvestre i Brigada de Manteniment del Parc), educadors del Parc i tècnics del CIEF. En aquesta trobada es plantaren 14000 plantes noves, reforçant la plantació de febrer. A més, el Parc va rebre 1260 plantes més, que plantaren dies posteriors en el riu Salinar i en la Muntanyeta Verda, llocs més pròxims i accessibles al personal del Parc per a observar la seua fenologia en diferents èpoques de l'any. A més, poden utilitzar-se com a recurs educatiu i interpretatiu.

La distribució de les plantacions es mostra al mapa de la figura 6.1.2-4.

La metodologia per al seguiment de les plantacions comença a establir-se a partir de la trobada de desembre. Està fonamentada en dos tipus de censos, el de flor i el de fulla. Prèviament als censos, per a una millor visualització de les plantes, s'ha efectuat un desbrossament de les zones de plantació en setembre, reduint el volum de les gramínies. Aquesta pràctica no està aconsellada que siga freqüent i periòdica, ja que s'afavoriria un major desenvolupament dels rizomes, dotant-les de major competitivitat sobre la resta de flora; aquesta pràctica hauria de ser molt esporàdica i justificada. Es valorarà anualment el desbrossament i, en el cas de fer-se, serà lineal, aleatori i alternatiu, atenent a la metodologia que s'explica més avant, en el cens de fulla. A més, es demana a la ramaderia local el pas per aquestes zones quan la planta està en estat de bulb, aconseguint efectes semblants.

El cens de flor només es podrà fer quan les poblacions alcancen la maduresa suficient i es donen les circumstàncies meteorològiques anuals adequades. Llavors podrem veure i comptar els individus que han florit. L'època de floració, habitualment, és des de mitjans d'octubre fins a mitjans de novembre. En el 2020 no hem trobat cap flor, pel que el seu cens ha eixit 0.

El cens de fulla es fa entre desembre i gener. El mètode és estimatori, comptant al llarg d'una línia recta, definida prèviament, els matolls de narcís trobats i estimant la quantitat d'individus per matoll; així, una persona compta la quantitat d'individus al llarg de la línia i en un ample aproximat d'1 m (si es fa per parelles, es cobreix 2 m); quants més persones fan el recompte millor, utilitzant la mitjana i calculant la densitat de narcís per metre quadrat, dada extrapolable a tota la superfície de la plantació. El cens de fulla s'ha pres en desembre i es planifica executar en gener amb tot el personal del Parc; és aquest motiu el que explica que no s'haja fet cens de fulla en el 2020, es farà en gener del 2021. Una vegada après i practicat es plantegen activitats divulgatives en gener, aprofitant la commemoració del «Dia de l'Arbre», de cens i de plantació.

Els resultats acumulatius dels censos són els que es mostren en la Taula 6.1.2-1.

PLANTACIÓ			SEGUIMENT			
Zona	Data	Plantes	Data	Tipus cens	Plantes	Observacions
Muntanyeta Verda (Dipòsit i Hacking)	24/08/2012	700	13/11/2018	Fulla (comptatge)	179	102 al voltant del dipòsit i 77 al costat del Hacking
			15/11/2019	Flor (caiguda)	141	86 al voltant del dipòsit i 55 al costat del Hacking
			10/11/2020	Flor	-	Desestimat per no trobar flors
Muntanyeta Verda (Casa i tanca)	18/12/2020	520				
Salinar	15/12/2020	740				
Secadero 2016	15/12/2016	2000	15/11/19	Flor (caiguda)	-	Impossible trobar planta per vegetació molt alta
			10/11/20	Flor	-	Desestimat per no trobar flors
Secadero 2019	26/01/19	744	10/11/20	Flor	-	Desestimat per no trobar flors
Secadero 2018	2018	-	15/11/19	Flor (caiguda)	-	Impossible trobar planta per vegetació molt alta
			10/11/20	Flor	-	Impossible trobar planta per vegetació molt alta
Bolufer Sud	15/02/20 02/12/20	960 14000	11/01/20	Fulla (estimat)	31320	

Taula 6.1.2-1: Cens de plantacions de *Narcissus perezlarae* a la Marjal Pego-Oliva.

Des	Gen	Feb	Mar	Abr	Mai	Jun	Jul	Ago	Set	Oct	Nov	Des	Gen
Fulla		Bulb								Flor		Fulla	
Cens fulla									Desbro ssar	Cens flor		Cens fulla	

Taula 6.1.2-3: Calendari de tasques relatives al *Narcissus perezlarae*.

Figura 6.1.2-4: Plantacions de *Narcissus perezlarae* en la Marjal de Pego-Oliva.

6.1.3 Plantació de poblacions de nenúfars (*Nymphaea alba*) i asprella (*Ceratophyllum submersum*).

El nenúfar, *Nymphaea alba*, de la família de les nimfes, es troba **en perill d'extinció**, segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Flora Amenaçades.

La seua distribució és mediterrània, arribant al centre europeu i fins a Àsia; es troba present en quasi tota la península Ibèrica i a les Balears. El seu hàbitat és aquàtic, en làmines d'aigua estancades o de curs lent, com llacunes, torberes, marjals, séquies, canals... A la Marjal de Pego-Oliva es troben diversos enclavaments de nenúfars.

Figura 6.1.3-1: Nenúfars en la Marjal Pego-Oliva.

A causa de la contaminació i degradació del seu hàbitat, dessecacions d'aiguamolls, extraccions amb motius ornamentals, i proliferació d'espècies al·lòctones, s'ha minvat la seua població. A la marjal, un dels motius, de la manca d'expansió de les seues poblacions és la presència d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*, dues espècies al·lòctones invasores.

Segons la Base de Dades de Biodiversitat de la Comunitat Valenciana, les poblacions eren excel·lents fins finals dels 90, però ara només s'ha confirmat la seua presència a l'Ullal de la Mula (PN Albufera de València, Albalat de la Ribera) i les Marjals de Xeresa-Xeraco-Gandía, Pego-Oliva i Almenara. Els nenúfars de la nostra Marjal representen la major població silvestre a la Comunitat Valenciana.

Els objectius de les activitats dutes a terme són els següents:

- ❖ Establir i mantindre una població d'una espècie catalogada en l'interior del Parc Natural.
- ❖ Implicar i col·laborar amb diverses entitats relacionades amb el Parc Natural, en accions per a la conservació.
- ❖ Realitzar translocacions i/o plantacions d'exemplars de *Nymphaea alba* en rius, canals i séquies del Parc Natural.
- ❖ Establir zones controlades per a la seua conservació i reproducció.
- ❖ Utilitzar aquesta espècie catalogada com a possible recurs interpretatiu.

En alguns dels llocs on es fa el trampeig per al control de *Trachemys* spp, hi ha nenúfars (com en la canal de la partida de Giratells) o s'ha plantat. Aprofitant el seguiment del trampeig, es fa el seu seguiment.

En 2020 s'ha fet una retirada de l'exòtica invasora *Egeria densa* en els nenúfars del Canal de Marjals Majors, una població ja consolidada. La retirada es va fer en un parell de jornades comptant amb la Brigada del Parc, els Educadors i la Brigada Natura 2000.

En la població de nenúfars pròxima, al mateix canal i també existent anteriorment, s'ha fet la mateixa labor de retirada de vegetació, abundant en *E. Densa* com Bova (*Typha* spp.), per a donar-li més espai i possibilitat d'expansió.

6.1.4 Oms.

La grafiosi és una malaltia que ha afectat la població mundial d'oms (*Ulmus minor*). És un fong que escanya el xilema, esgotant i matant l'arbre. El vector principal és un escarabat que fa garleries al seu tronc, transportant i deixant les espores del fong; també es transmet d'arbre a arbre per contacte entre les arrels.

El Ministeri ha dut a terme el «Programa Nacional de Mejora y Conservación de los Recursos Genéticos de los Olmos Ibéricos», un programa de molts anys que fa una selecció i multiplicació d'individus resistent a la grafiosi.

A la Marjal s'han rebut i plantat oms resistent donats, provinents d'aquest programa. En gener es van rebre 60 arbres, que s'acabaren de plantar en març en diversos punts de la Marjal (Figura 6.1.4-1). La Brigada s'ocupà de plantar-los i de mantindre'ls.

Figura 6.1.4-1: Plantació d'oms per la Brigada Ambiental.

6.1.5 Espècies de ribera i aquàtiques.

A mitjan de gener, amb la col·laboració de la Fundación Global Nature en execució del LIFE Paludicola, s'ha dut a terme plantacions d'arbres i arbustos de ribera i de plantes aquàtiques.

Els treballs previs de plantació s'han basat en el triatge de zones, el desbrossament on calia i la logística pròpia de magatzematge i transport. Aquests treballs i la plantació s'han fet pels equips de la Fundació i del Parc.

Les espècies plantades i la seua distribució es mostren en la Taula 6.1.5-1 i la Figura 6.1.5-2.

ARBRES I ARBUTS DE RIBERA			HERBÀCIES DE RIBERA I AQUÀTIQUES		
Espècie	Plantes	Estat legal i Cites	Espècie	Plantes	Estat legal i Cites.
<i>Populus alba</i>		-	<i>Iris pseudacorus</i>	144	-
<i>Salix atrocinera</i>		-	<i>Cladium mariscus</i>	100	-
<i>Salix eleagnos</i>		-	<i>Scirpus tabernaemontani</i>	100	-
<i>Salix purpurea</i>		-	<i>Carex elata</i>	120	CVFA: Vulvnerable. No citada en Pego.
TOTAL:	140		<i>Hydrocotyle vulgaris</i>	100	CVFA: Vigilada. UICN: Vulnerable.

Taula 6.1.5-1: Plantes de ribera i aquàtiques plantades en la Marjal de Pego-Oliva.

CVFA: Catàleg Valencià de Flora Amenaçada.

UICN: Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa.

Figura 6.1.5-1: Plantació d'espècies de ribera i aquàtiques en l'Observatori del Bovar.

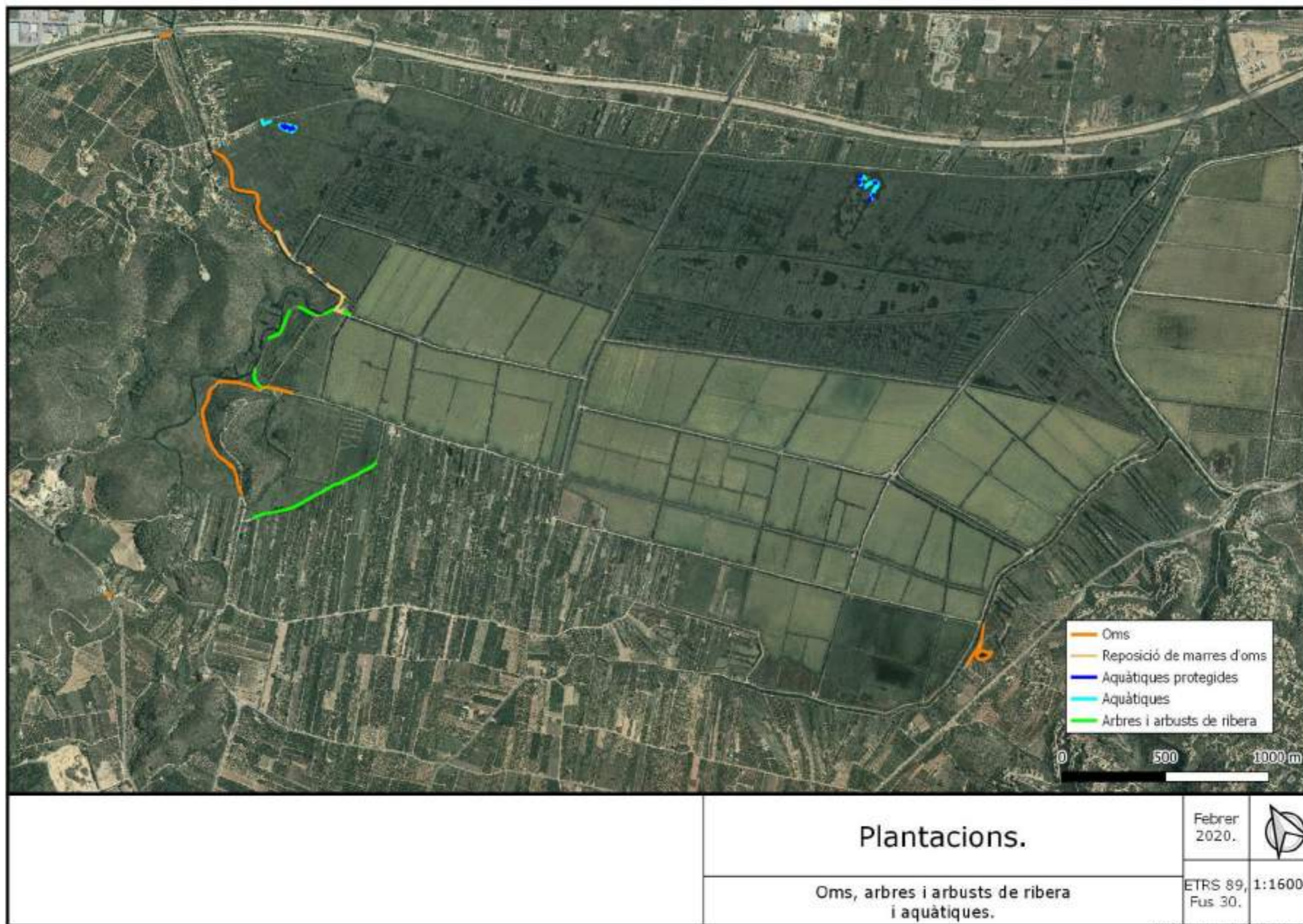

Figura 6.1.5-2: Plantacions d'oms resistents a grafiosi, d'espècies d'arbres i arbusts de ribera i aquàtiques en la Marjal de Pego-Oliva en 2020.

6.2 CONSERVACIÓ DE FAUNA

6.2.1 Seguiment i reforç de les poblacions de fauna d'aigua-dolça

La Marjal de Pego-Oliva conté una alta diversitat d'espècies piscícoles moltes d'elles amb diversos graus de protecció, en les seues aigües es citen espècies que posseeixen fins i tot Plans de Recuperació aprovats, cas del samaruc (*València hispanica*) o de l'espínos o punxoset (*Gasterosteus aculeatus*) i que per tant, l'Administració està obligada a realitzar accions per a la conservació i millora de les seues poblacions, així com de l'hàbitat que aquestes ocupen.

Figura 6.2.1-1: Captura d'Agulla de riu en el Blau del Calapatar (18/08/2020).

Dins de la gestió per a la conservació de la biodiversitat en el Parc Natural, s'ha prestat gran atenció a aquests endemismes, que habiten en les seues aigües, per la qual cosa tots ells han sigut objecte de controls periòdics, alguns es remunten fins i tot abans de la declaració del Parc com a tal. La tasca del personal del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, així com la realitzada per part del personal de la Piscifactoria del Palmar, pertanyents al Servei de Vida Silvestre, ha permés el control d'aquesta zona humida i ha aconseguit l'establiment de poblacions en els rius i els seus tributaris i surgències, a causa de l'excel·lent estat de conservació de les seues aigües.

Al llarg del 2020, a causa de la pandèmia del COVID19, no s'han fet les prospeccions en les dates idònies. No obstant, s'inclouen en Taula 6.2.1-1 els resultats de les prospeccions afegint-les a les del 2018 i 2019.

Les dades de les prospeccions demostren la importància que representa la Marjal de Pego-Oliva en les poblacions d'ictiofauna de major interès a la Comunitat Valenciana.

El que no pareix millorar és l'estat del punxoset, ja que continua la total absència de l'espècie en els mostrejos, tot i els nombrosos esforços de reintroducció de l'espècie, per la qual cosa s'haurà de continuar seguint amb les tasques de seguiment de les mateixes per poder esbrinar els problemes que pot estar tenint aquesta espècie en la Marjal.

La presència d'espècies exòtiques en la marjal, no afecta tant el samaruc com en altres zones humides, probablement per l'abundància de surgències en l'interior d'aquesta marjal, incloent-hi el llit del riu Bullent, que fa que la temperatura es mantinga en valors entorn dels 18°C, situació que no afavoreix la proliferació de la gambúsia.

Les dades de les prospeccions no són comparables entre sí, ja que les dates de les prospeccions dels tres anys són diferents i la població estacional pot variar; a més, la quantitat de nanses canvia, no obstant això sí que aparenta un, com a mínim, manteniment de la població de samarucs i gambetes. És de destacar l'alta presència de xanguet i la coexistència de gambúsia i samaruc al Racons.

D'acord amb les dades de les prospeccions, i els registres de la Base de Dades de Biodiversitat, el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva és l'única zona de la Comunitat Valenciana en què coexisteixen més de cinc espècies de peixos continentals inclosos en el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenaçades ([Decret 32/2004, de 27 de febrer](#)), la qual dóna més valor, si cal, a aquest espai natural.

<i>Paratge</i>	<i>Data prospecció</i>	<i>Mètode de captura</i>	<i>Espècie</i>	<i>Núm. d'exemplars capturats</i>
Marjaletes	07/06/2018	Nanses (8)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	45
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	81
			Cacho (<i>Squalius valentinus</i>)	1
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	6
Riu Bullent (Blau del Calapatar)	07/06/2018	Nanses (8)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	3
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	30
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	33
			Gambeta (<i>Palaemonetes zariquieyi</i>)	3
Marjaletes	17/04/2019	Nanses (6)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	10
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	31
			Cacho (<i>Squalius valentinus</i>)	3
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	12
Riu Bullent (Blau del Calapatar)	17/04/2019	Nanses (8)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	13
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	50
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	27
Riu Racons (754058, 4305230)	17/04/2019	Nanses (8)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	16
			Raboseta (<i>Cobitis paludica</i>)	3
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	276
			Cacho (<i>Squalius valentinus</i>)	18
			Barb mediterrani (<i>Luciobarbus guiraonis</i>)	8
Marjaletes	18/08/2020	Nanses (9)	Gambusia (<i>Gambusia holbrooki</i>)	6
			Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	2
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	33
			Cacho (<i>Squalius valentinus</i>)	1
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	> 49
			Gambusia (<i>Gambusia holbrooki</i>)	1
Riu Bullent (Blau del Calapatar)	18/08/2020	Nanses (8)	Cranc roig (<i>Procambarus clarkii</i>)	1
			Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	1
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	10
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i>)	50
			Agulla de riu (<i>Syngnathus abaster</i>)	1
Riu Racons (754058, 4305230)	03/12/2020	Nanses (10)	Samaruc (<i>Valencia hispanica</i>)	9
			Xanguet (<i>Atherina boyeri</i>)	75
			Gambeta (<i>Dugastella valentina</i> / <i>Palaemonetes zariquieyi</i>)	65
			Cacho (<i>Squalius valentinus</i>)	2
			Barb mediterrani (<i>Barbus guiraonis</i>)	1
Gambusia (<i>Gambusia holbrooki</i>)	13			

Taula 6.2.1-1: Resultats de mostrejos en les aigües de la Marjal de Pego-Oliva 2018 a 2020

Figura 6.2.1-2: Reforç anguiles al Calapatar el 29/01/2020.

6.2.2 Reforç poblacional d'anguila.

L'anguila europea (*Anguilla anguilla*) és un peix típic dels rius i zones humides litorals del nostre continent, amb un cicle de vida molt complex que implica grans migracions transoceàniques des d'Europa fins a les costes occidentals nord-americanes.

El descens accelerat de les poblacions d'anguila a escala global en les últimes dècades ha mogut a prendre mesures per a tractar de frenar aquest descens. Així, la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, realitza repoblacions periòdiques amb anguiles que creixen en les piscifactories de Tuéjar que la Generalitat gestiona.

El Parc Natural de la Marjal de Pegó-Oliva presenta un hàbitat idoni per a la recuperació d'aquesta espècie gràcies a la qualitat de les seues aigües, la connexió amb el mar per mitjà de la desembocadura dels rius i la presència de múltiples canals.

L'any 2020 un total de 33.354 anguiles (286 kg) van ser alliberades en diferents zones del riu Bullent i del riu Racons, en cinc dates enumerades en la Taula 6.2.2-1. En aquesta acció va participar personal de Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica (Agents mediambientals, Director-Conservador del Parc Natural, la Brigada del Parc, els Educadors Ambientals del Parc i el personal de la piscifactoria). La solta de gener es va fer coincidir amb una visita guiada d'un col·legi, afegint un valor educacional.

Riu	Paratges	Data	Individus	Long. mitjana (cm)	Pes (Kg)
Bullent	Blau del Calapatar	29/01/2020	1.700	30-35	51
Racons	754286, 4305041		22.200	10	11
Bullent	Blau del Calapatar Parà de Sant Pere	11/06/2020	1.425	20-25	25
Racons	Barranquet Racons		1.425	20-25	25
Bullent	Blau del Calapatar Parà de Sant Pere	05/08/2020	1.012	24-28	25
Racons	Bassa de Sineu Racons		1.012	24-28	25
Bullent	Blau del Calapatar Magranar	03/11/2020	1.190	25	25
Racons	Regalatxo Racons		1.190	25	25
Bullent	Blau del Calapatar Pont de Sant Pere	16/12/2020	1.100	20-30	37
Racons	Molinell		1.100	20-30	37
TOTAL:			33.354	-	286

Taula 6.2.2-1: Alliberaments d'anguila (*Anguilla anguilla*) en la Marjal Pego-Oliva en 2020.

El [Decret 35/2013 del Consell](#)¹ declara a tot el Parc Natural com a «zona de reserva de la anguila» (ZZRA), excepte els rius Bullent i Molinell. Aquests rius, en tot el seu recorregut, els declara com a «zones de pesca professional de la anguila» i «zones de pesca professional de l'anguila a subhasta». Que estiga declarat com a ZZRA implica la prohibició de pescar *A. anguilla* (només es permet per motius de gestió poblacional i científics), ser lloc d'alliberament per Plans de Repoblacions i fer millores d'hàbitat.

Aquesta declaració implica la substitució dels senyals de «Vedat de Pesca» per senyals de «Reserva d'Anguila». La Brigada del Parc ha dut a terme la cerca i ubicació de tots els senyals de Pesca, Caça i altres semblants (punt 8.6.2), amb la finalitat de trobar necessitats. La retirada dels senyals «Vedat de Pesca» s'ha fet a finals del 2020, però la instal·lació dels senyals «Reserva d'Anguila» queda pendent per al 2021.

6.2.3 Control hídric per a la nidificació del fumarell carablanc (*Chlydonias hibrida*) i altres espècies d'avifauna

Igual que en anys anteriors, l'any 2020 s'ha continuat mantenint un control del nivell hídric en la Zona d'Especial Protecció del Parc Natural. Aquest control té com a objectiu el manteniment d'uns nivells òptims per a la correcta nidificació i cria de les colònies d'aus aquàtiques presents en el Parc, sobretot les que estableixen colònies de cria en nius flotants, ancorats a la vegetació semi submergida i necessiten uns nivells més o menys estables, ja que una variació sobtada pot inundar els nius o deixar-los en sec afavorint l'accés als predadors i perdent, en ambdós casos, els ous o els polls. Una de les espècies que major interès presenta és el fumarell carablanc (*Chlydonias hibrida*), el qual es troba, segons el Catàleg Valencià d'Espècies de Fauna Amenacades com Vulnerable. Tot i això,

¹ DECRET 35/2013, de 22 de febrer, del Consell, pel qual es regula l'aprofitament sostenible de l'anguila europea (*Anguilla anguilla*) en l'àmbit de la Comunitat Valenciana. [2013/2035].
DOCV Num. 6973 / 26.02.2013. pp. 5793 a 5809.

aquesta espècie està experimentant una clara regressió de les poblacions presents en el Parc Natural en els últims anys, tal com s'exposa a continuació.

Per al control del nivell hídic, l'Equip Tècnic i la Brigada de Manteniment del Parc Natural té instal·lades varettes graduades en punts estratègics, principalment de la Zona d'Espècial Protecció, i les controla amb una periodicitat no superior a 2-3 dies (punt 6.3.3.), obrint o tancant les comportes d'eixida i entrada d'aigua en la mesura necessària quan es creu oportú per a pal·liar bé un nivell massa baix, així com qualsevol canvi bruscat de nivell de l'aigua. D'aquesta manera es controlen canvis pròxims al centímetre i es deixa que el nivell disminuïska de forma natural i molt gradualment a mesura que avança l'estiu, ja que els mesos controlats així són els compresos entre abril i juliol, augmentant la periodicitat de presa de mesures en els mesos de maig i juny, coincidint amb la cria del fumarell carablanc, així com d'altres espècies d'interés que nidifiquen en l'espai natural.

Les dades sobre el fumarell, així com la resta d'espècies d'interés, són les obtingudes per mitjà del cens anual d'aus aquàtiques nidificants. Segons l'esmentat cens anual, que es realitzà al llarg del mes de maig, en el cas del fumarell es van comptar 2 parelles, per la qual cosa s'aprecia que la seua presència és bastant baixa si la comparem amb els anys precedents. Ha passat de les prop de 50 parelles de l'any 2012, a les 46 de l'any 2014, 13 de l'any 2015, 11 parelles del 2016, 6 parelles del 2017 i 2 parelles del 2018 i del 2019 (punt 6.4.2.1.).

Sembla que el motiu del descens de les parelles nidificants és diferent respecte d'altres aiguamolls, relatius a l'alimentació, predació o contaminació, sinó que està relacionat amb un desplaçament d'aquestes aus cap a altres espais pròxims, cas del P.N. del Fondo d'Elx en el qual estan augmentant les parelles progressivament; es desconeixen les raons reals per les quals es produeix aquesta translocació. Tot i la baixada en la presència del fumarell carablanc en la Marjal de Pego-Oliva, continua observant-se un augment en espècies que anys anteriors posseïen menor presència i inclús d'altres espècies absents que en l'actualitat nidifiquen en aquesta zona humida, cas del picaport ó «morito» (*Plegadis fasciellus*) o la garsa gran (*Egretta Alba*).

Figura 6.2.3-1: Nivell en Lluent.

6.2.4 Programa "El retorn de l'àguila pescadora"

En la Memòria de Gestió del 2018 (pàg. 30) pot consultar-se el procés de la implantació en el Parc del projecte de reintroducció de l'Àguila Pescadora. El personal del Parc Natural participa activament en el projecte i presenta una total disponibilitat i compromís, recolzat en les directrius del Servei de Vida Silvestre de la Conselleria.

Per entendre el procés de reintroducció és convenient conèixer alguns detalls sobre la tècnica emprada en els dos llocs d'origen dels polls que s'han introduït al Parc:

En un procés de cria natural els polls més menuts de cada niuada són els que menys probabilitats tenen de sobreviure, sabedors d'aquest fet, els tècnics de les Illes Balears arrepleguen aquests polls i els crien en un niu artificial; en Andalusia en canvi, els arrepleguen del niu quan estan ja emplomats. Sigui quina sigui la seua procedència, quan els aguilons ja poden menjar (dos mesos de vida) és quan els porten al lloc on es realitza la reintroducció.

Després d'analitzar diversos emplaçaments, els tècnics de la Conselleria triaren la Marjal de Pego-Oliva i, més concretament, la Muntanyeta Verda per a dur endavant el projecte. Ací s'aplicà la tècnica del «Hacking», que es tracta d'observar-los i alimentar-los en unes gàbies sense que els polls veguen als cuidadors, minimitzant al màxim el contacte humà-àguila. Una vegada estan preparats per a volar se'ls allibera de les gàbies. Sembla que durant els primers vols és quan memoritzen el lloc on ha nascut i així, quan arriben a la maduresa sexual, si més no els mascles, buscaran per a criar aquest lloc.

Figura 6.2.4-1: Acolliment de les àguiles pescadores Bullent i Odiel el 23 de juny de 2020 en la Muntanyeta Verda.

Els primers vols sempre són els més accidentats fins que aprenen, per tant, és el temps que es necessiten més rescats. La pesca és una tècnica difícil i de desgast energètic, pel que han d'aprendre-la, com que no tenen a qui copiar, se'ls alimenta en menjadors al llarg d'un temps, buscant el moment idoni per a deixar de fer-lo, segons mostren força i destresa, i obligant-se així a pescar. Tenen el costum de passar moltes hores atalaiant en zones altes, com els arbres; els pals elèctrics són punts alts de molta atracció, amb el risc d'electrocutar-se, de fet, la taxa d'aquesta mortalitat d'ocells (rapinyaires en general) és molt alta. La migració és instintiva, encara que poden estacionar-se en algun aiguamoll tot l'hivern. Quan alcancen l'edat reproductiva, solen ser els mascles els que porten a una femella per a fer niu al lloc on ha nascut. En la península s'han reintroduït amb èxit en Huelva i Cadis, i ja hi havia poblacions naturals en les illes Balears; el motiu de fer la reintroducció a l'est de la península és per aconseguir una mena de pont geogràfic entre les anteriors zones de nidificació.

En l'execució del projecte al llarg del 2020 s'han hagut d'escometre, entre altres, les següents tasques, moltes com a continuació de les de l'any 2019:

- Manteniment i posada a punt de la caseta de la Muntanyeta Verda per l'acolliment dels tècnics i voluntaris. Han d'estar 24 hores presents. Aquesta tasca l'ha dut a terme l'Ajuntament de Pego, la Brigada del Parc, la del Parc del Montgó i les Brigades de Vida Silvestre.
- Instal·lació de càmeres de circuit tancat per facilitar la vigilància i seguiment dels polls. Fet per empreses especialitzades.
- Emmagatzematge de peix en el congelador per alimentar les àguiles, subministrat per la Confraria de Pescadors de Dénia.
- Manteniment i posada a punt del niu «Hacking» en la Muntanyeta Verda. Dut a terme per la Brigada del Parc Natural Marjal Pego-Oliva i per les Brigades de Vida Silvestre.
- Manteniment i reforç de la tanca perimetral de la Muntanyeta Verda, i instal·lació de canyís en ella per a donar-li visibilitat i evitar l'efecte vela pel vent. Fet per la Brigada del Parc.
- Instal·lació de més pals posadors en els Lluents (Figura 6.2.4-4). i dos nius artificials sobre pals elèctrics desmantellats. Les ubicacions han sigut triades pels cuidadors i l'educador del Parc, i en la instal·lació

Figura 6.2.4-2: Pal posader en Lluent.

han col·laborat la Brigada del Parc, la del Montgó, la de Vida Silvestre i Agents mediambientals del Grup d'Intervenció en Altura.

- Augment en les rectificació de línies elèctriques que recorren pels voltants del Parc, per part d'Iberdrola (punt 6.3.6.).
- Equipar als aguilons de motxilles amb xip GPS-GSM per a rastrejar els ocells, per part de Vida Silvestre.
- Alliberament escalonat dels polls en juliol i intens seguiment dels primers vols dels polls, per part dels tècnics cuidadors, voluntaris i la Brigada del Parc. En el 2020 només ha calgut un únic rescat.
- Alimentació dels aguilons en el niu «Hacking» i en els pals menjadors, per part dels tècnics cuidadors, voluntaris i la Brigada del Parc.

La CADRECTE ha emés l'[Informe Tècnic 09/2020](#), on s'explica més detalladament el Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora en aquesta fase experimental 2019-2020.

En el 2020 arribaren tres aguilons. El primer, Bruc, mascle, va arribar el 04/06 des de Ciutadella (Menorca) i els altres dos arribaren el 23/06, Bullent, mascle, des de l'Embalse Guadalcaçín, El Picao (Càdis) i Odiel, femella, des de les Marismes de l'Odiel, Huelva.

Com que va explicar-se el projecte a tots els agents socials en el 2019 i amb la situació de pandèmia, al 2020 no es va fer cap reunió prèvia a l'arribada. Només es feren dos actes:

- 23 de juny, Muntanyeta Verda (Pego); Acte de benvinguda, amb l'assistència dels ajuntaments, personal de la Generalitat Valenciana, empreses i associacions col·laboradores i Mireia Mollà, Consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica.
- 18 de setembre, Muntanyeta Verda (Pego): Acomiadament de les àguiles i agraïment als voluntaris.

Els voluntaris han estat tots coordinats per la Fundació Migres i Magic & Nature.

S'han fet diferents activitats de comunicació i divulgació per part dels Educadors del Parc. S'assenyalen ací un resum d'aquestes tasques:

- Xarrada i visita a la Marjal per a seguiment de les àguiles pescadores, en l'activitat «Torna l'Àguila Pescadora» el dissabte 15 d'agost, amb la col·laboració de Magic&Nature i d'Acció Ecologista Agró, amb l'assistència de 15 persones.
- Pel Dia Mundial de les Aus Migratòries, campanya «Les aus connecten el nostre món», es va fer l'activitat «Dos projectes. Estació d'Anellament i Àguila Pescadora», en la que col·laboraren Grup Pit Roig i Magic&Nature. Assistiren 21 persones.

Figura 6.2.4-3: Activitat «Torna l'Àguila Pescadora», el 15 d'agost de 2020.

- Difusió del projecte en el Butlletí Trimestral del Parc «Ullals»:
 - Ullals nº3. Article sobre albiraments d'àngüles pescadores en la Marjal i un avanç del projecte.
 - Ullals nº4: Col·laboració de Itziar Colodro sobre l'àguila pescadora en la Marjal.
 - Ullals nº5: L'Editorial està dedicada al projecte de reintroducció.
 - Ullals nº6: Un article dedicat a l'arribada dels polls, i un altre dedicat a la rectificació de les línies elèctriques.
 - Ullals nº7: Article escrit en els primers moments de la migració i que resumeix les experiències dels quatre polls en la Marjal.
 - Ullals nº9: Col·laboració “La Marjal en Radio Ornitologia”, de La Radio del Somormujo sobre una entrevista a Itziar Colodro sobre el Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora.
 - Ullals nº10: Article en l'apartat Manteniment i Conservació “El retorn de l'Àguila Pescadora II”.
 - Ullals nº10: Article en l'apartat Educació i interpretació “Torna l'Àguila Pescadora”.
 - Ullals nº11: Article en l'apartat Manteniment i Conservació “Notícies de l'Àguila Pescadora”.
 - Ullals nº11: Article en l'apartat Educació i interpretació “Estació d'Anellament i Àguila Pescadora”.
- Difusió de «[Cròniques de la PESCADORA](#)”. Aquest butlletí està dedicat a la divulgació del projecte i de l'àguila. Els dos primers números, editats als 2019, els han redactat des de Vida Silvestre i els ha difós el Parc; els següents, estan escrits i difosos pel Parc.
- Coordinació d'una entrevista telefònica per a principis del 2020: Radio Somormujo amb entrevista a Itziar Colodro, tècnica cuidadora de les àguiles i cofundadora de Magic&Nature (empresa Marca Parques de «Birdwatching» i d'activitats en la natura), molt implicada en la reintroducció de les àguiles.

Per a aquest segon any dels tres polls, dos s'han criat en la Marjal i han migrat; el tercer va migrar als primers dies del seu alliberament.

Bruc va migrar en setembre cap Àfrica, des del quart dia de la migració, sobre el Sàhara, s'ha deixat de rebre senyal. Odiel també va migrar en setembre cap a Àfrica i ha fet diversos moviments pel Sahel; acaba el 2020 donant senyals. Bullent va començar el seu viatge en juliol, just al segon dia del seu alliberament, cap al Sud-oest; mor amb un colp en el cap de causa desconeguda el mateix mes.

Un altre èxit, tant important com el creixement del poll, és l'alta i abundant implicació de diferents col·lectius, institucions i empreses en el projecte, el que ha permès conèixer inquietuds, impressions, dificultats i valors de cadascú d'ells, i unes majors i millors comunicacions.

Figura 6.2.4-4: Ubicacions de la instal·lació dels pals posadors i menjadors a la Marjal.

6.2.5 Arpello de Marjal

En l'Ordre 28/2017, de 11 de octubre, s'estableix un pla de recuperació de l'arpello de marjal (*Circus aureginensis*), entre altres espècies d'aus. Entre les actuacions En el pla de recuperació s'anomenen diferents actuacions, com són la restauració d'habitats, l'eliminació de l'ús de plom en la caça, el control dels nivells hídrics, activitats d'educació ambiental o el control poblacional.

Moltes d'aquestes activitats s'aborden de manera integral com el control dels nivells hídrics per a mantindre un nivell estable a la Zona d'Especial Protecció (punt 6.2.3.)

L'any 2020 és el segon any de recerca de nius d'arpello, més endavant, a mesura que s'adquirisca destresa en aquesta recerca, podem abordar un seguiment més acurat amb recompte d'ous i polls.

L'equip del Parc Natural, Director, Brigada i l'Educadora (minvats pel teletreball instaurat pel COVID19), junt als Agents Mediambientals i l'ornitòleg jaume Caselles han fet la tasca de recerca dels nius. La principal ocupació és l'observació dels vols i costums dels ocells per identificar punts probables de nidificació. Per arribar als indrets sospitats s'han d'apostar observadors fixes, amb telescopi, prismàtics i/o DRONE, i cercadors per a localitzar els nius. Els cercadors s'han de desplaçar pel senillar, a peu i en barca, amb tota la dificultat que comporta, i han d'aconseguir ser visibles pels observadors (amb l'ajuda de pals llargs amb plàstics o teles de colors cridaners), els quals els guien amb l'ajuda de telèfons, walkie-talkies o semblants.

Les parelles d'arpellos de marjal fan niu a la primavera, però convé observar-los abans per anar estudiant els seus vols. Els descensos per a caçar i per anar al niu són diferents, els primers són més oblics i els segons més verticals amb pirueta inicial. A més, als viatges als nius solen transportar materials per a construir-lo o reparar-lo i menjar quan tenen polls.

Una dificultat és que la cerca dels nius dura més d'un dia, necessitant organitzar-se el calendari entre tots els membres de l'equip. Però el major obstacle és la dificultat en la comunicació entre els observadors i el cercadors. D'una part els observadors han de definir bé la zona on han de guiar, amb la menor pèrdua de precisió per la perspectiva; i d'una altra part la comunicació, ja que depén de les ferramentes utilitzades: els telèfons s'han de despenjar, els walkie-talkies són més pràctics, no hi ha sistema d'ubicació de cercadors en temps real...

El resultat final d'aquesta segona campanya la identificació de 5 mascles adults i un nombre indeterminat de femelles. S'han identificat 2 parells amb hàbits de cria, d'aquestes 2 només s'ha pogut localitzar un niu, amb 2 polls volanders comptats i un possible tercer.

6.2.6 Caixes-niu: rapinyaires i rates-penades

Amb l'objecte de potenciar les poblacions de quiròpters i rapaços de dimensió reduïda (soriguer, mussol, òbila...), el Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva instal·là en distints punts del Parc una sèrie de caixes-niu per a rapaços menuts i caixes-refugi per a quiròpters, a fi d'intentar incrementar el nombre d'individus d'ambdós grups en l'entorn de l'espai natural, ja que s'ha observat

Figura 6.2.5-1: Arpello de Marjal prop del seu niu.

el reduït nombre de punts de refugi presents en una àrea potencial d'alimentació i, per tant, d'expansió tant per a rates penades com per a aus rapinyaires de dimensió reduïda.

L'ocupació de caixes-niu per a xicotets rapaços pot veure's a la Taula 6.2.6-1. En 2020 s'han netejat i revisat, havent-se detectat possible ocupació de teuladins en 4 de les 6 caixes-niu, i en 1 d'elles amb una ocupació posterior de rata negra.

Instal·lació			Revisió		
Any	Tipus	Caixes-Niu	Any	Manteniment	Ocupació
2016	Individual	3	2016	Instal·lació	0
			2017	Caigudes	-
2016	Individual	6	2016	Instal·lació	0
			2017	-	2 (estimat)
			2018	Neteja	1 (suposadament fumarell)
			2019	Cap	-
			2020	Neteja	4 (suposadament <i>Passer domesticus</i>), 1 d'elles amb segona ocupació per <i>Rattus rattus</i> . 2 desocupades. 1 ocupada per vesper gran.

Taula 6.2.6-1: Caixes-niu per a rapaços: instal·lació, manteniment i ocupació acumulada.

Pel que fa a l'ocupació de caixes-refugi per a les rates-penades pot veure's a la Taula 6.2.6-2.

Instal·lació			Revisió		
Any	Tipus	Caixes-Niu	Any	Manteniment	Ocupació
2016	Individual	3	2016	Instal·lació	0
			2017	Caigudes	-
2016	Individual	6	2016	Instal·lació	0
			2017	Cap	0
			2018	Neteja	0
			2019	Cap	0
		2020	Neteja	3 ocupades amb 2 individus cadascuna. 1 d'elles amb vespa alfarera. 1 caixa-refugi desapareguda	
2019	Rusc	5	2019	Instal·lació	0
			2020	Cap	0

Taula 6.2.6-2: Caixes-refugi per a rates-penades: instal·lació, manteniment i ocupació acumulada.

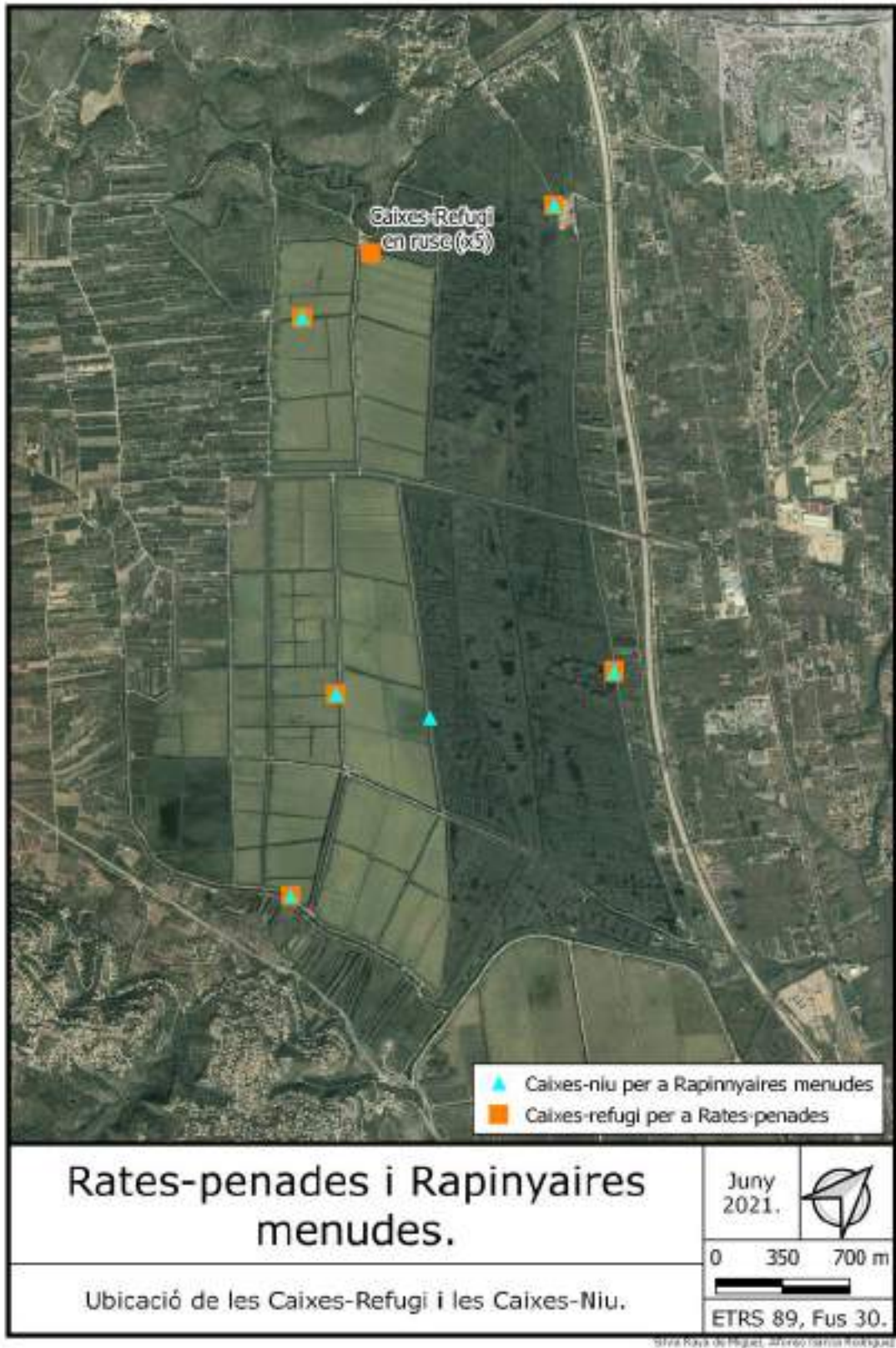

Figura 6.2.6-3: Ubicacions de les caixes-niu per a rapinyaires menudes i caixes-refugi per a rates-penades.

6.2.7 Control de porcs senglars (*Sus scrofa*)

El Club de Caçadors de Pego (A-10501) va ser autoritzat pel Servei Territorial de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, per a fer una batuda al porcs senglars i rabosa el 08/03/2020 i el 30/08/2020 en la Muntanyeta Verda. El resultat va ser de 26 porcs abatuts el dia 8 de març i de 31 el 30 d'agost. Així mateix, en les esperes nocturnes es van abatre un total de 64 exemplars.

6.2.8 Control de petxinots

La Comunitat de Regants fa anualment una neteja amb retroexcavadora de canals i séquies per a evitar el seu col·lapse i per una millor eficiència en el transport de l'aigua. Amb aquesta neteja s'aprofita també per a eliminar espècies exòtiques (punt 6.3.4.3), ja que poden taponar més prompte els canals.

Amb aquesta retirada també s'elimina el substrat del fons, amuntant-lo a la vora dels camins. En aquest substrat viuen petxinots (*Anodonta anatina*, *Unio mancus*), que, en voltejar-se i retirar-se de l'aigua, ixen a la superfície en la seua cerca. La Brigada del Parc fa una revisió, després, per a tornar els petxinots als canals.

L'ambient dels petxinots no és només als canals, també hi estan als rius i als Lluents. En desembre del 2019 un equip de bussos de l'Oceanogràfic trobaren un exemplar de *Potomidas litoralis* en un braç del riu Bullent. Es tracta només d'un únic exemplar, però no s'ha citat en la Marjal des dels 70. No s'han fet prospeccions en el 2020 pel COVID19, però sí s'ha trobat la predisposició de la Creu Roja d'Oliva per a col·laborar en les seues prospeccions al 2021.

Figura 6.2.8-1: Recuperació de petxinots després de la neteja de séquies i canals.

6.3 CONSERVACIÓ D'HÀBITATS

6.3.1 Carrerons i aclarit de Lluents

La tendència natural d'una marjal és el col·lapse en un temps geològic relativament breu. La producció primària en aquests ecosistemes és molt alta, així, la vegetació acaba ocupant tot l'espai, ja que aporta gran quantitat de matèria orgànica sobre la qual evolucionen les consecutives comunitats vegetals. El soterrament d'aquesta gran quantitat de matèria orgànica esdevindria en una torbera.

Sense cap actuació es produeix una alta homogeneïtzació dels hàbitats i paisatges, sent el senill (*Phragmites australis*) i la bova (*Typha* spp.) les espècies predominants. Açò és ben conegut pels caçadors, què, amb l'apertura de carrerons pretenen evitar l'homogeneïtzació d'hàbitats, ambients i paisatges. Aquesta diversificació propicia al mateix temps que una major biodiversitat de flora i fauna, una major resiliència davant de factors perturbadors.

Els carrerons són zones rectilínies de trituració de la vegetació sense alterar el sòl. Aquesta tasca es fa normalment a setembre, abans de la temporada de caça i alternant anualment la ubicació dels carrerons.

El Parc coordina aquestes actuacions així com l'aclariment dels Lluents, no tan sols per a frenar l'avanç de la bova i del senill, sinó que també per afavorir les praderies de macròfits. Aquesta és una tasca que necessita molts recursos, no sempre disponibles en el Parc, però sí amb l'execució de diferents projectes que es fan en ell.

El projecte que absorbeix gran part d'aquesta tasca és el LIFE-Paludicola, gestionat per la Fundació Global Nature i que s'executa en diversos aiguamolls d'Espanya des del 2017 fins al 2020. L'objectiu principal del [LIFE-paludicola](#) és afavorir les zones de pas de la Xitxarra d'aigua (*Acrocephalus paludicola*), una au passeriforme menuda (d'uns 11 grams), que fa una de les migracions més llargues del planeta (des del Nord d'Europa fins a l'oest del Sahel) i que es troba en perill d'extinció. La Península, i la Marjal concretament, és una zona de pas, en la migració primaveral, quan torna al nord per a nidificar.

Una de les actuacions emmarcades en aquest LIFE és l'aclariment de làmines d'aigua lliure, com ara els lluenters. Es destaquen dues maneres d'abordar-lo: eliminació mecànica i mitjançant la ramaderia. L'eliminació mecànica es fa amb un tractor segador amfibi que va segant la vegetació. La Brigada del Parc col·labora en la retirada i trituració de la vegetació tallada. L'època en què es fa aquest aclariment és a la tardor/hivern, ja que està molt separat de l'època de nidificació i la profunditat dels lluenters és major.

En 2020 s'ha tornat a actuar a la marjal arran del projecte LIFE Paludicola i les actuacions es van dur a terme a finals d'any (desembre i principis de 2021).

6.3.2 Reintroducció de ramat boví a la marjal

La ramaderia bovina és capaç de mantindre les zones de pasturatge més netes d'espècies vegetals «homogeneïtzadores», com el senill; a més, la tornada de la ramaderia pot suposar un augment d'espècies vinculades a ella, com insectes, l'esplugabous (*Bubulcus ibis*), en situació d'interès especial.

Al 2020 la [Fundació Global Nature ha reintroduït ramat boví a la Marjal](#). El projecte LIFE ha adquirit un ramat de 20 vaques, tres vedells i un bou que pasturen des de Febrer en la marjal. S'espera que a poc a poc el ramat vaja creixent per a utilitzar-ho en la gestió de la vegetació com a controladors del senill. Durant les primeres setmanes els animals van estar acostumant-se a la seua nova llar i van parir 9 vedells en la marjal. El ramat està cedit, sota un acord, a un ramader local.

Figura 6.3.1-1: Ramat boví a la marjal

6.3.3 Reparació de comportes

En 2020, s'han reparat dues de les comportes de la Parada de Sant Pere que estaven bloquejades i la del lateral que no permetia el tancament total. Totes les comportes havien perdut la capa protectora de pintura i necessitaven un manteniment dels engranatges. Aquestes [reparacions han sigut possibles gràcies a la Fundació Global Nature](#).

La Parada de Sant Pere se situa en el tram mig-baix del riu Bullent, està formada per cinc comportes que ocupen tota la secció del llit. La Parada de Sant Pere se situa en el tram mig-baix del riu Bullent, està formada per cinc comportes que ocupen tota la secció del llit. En el marge dret del riu i just abans de les comportes, se situa una altra comporta que comunica amb la Zona d'Espècial Protecció del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva. La interacció d'aquest conjunt de comportes suposa doncs, l'entrada d'aigua superficial a la zona d'Espècial Protecció del Parc.

La combinació de les cinc comportes del riu amb la situada en el lateral possibiliten la regulació del cabdal del riu aigües avall fins a la seua desembocadura i, al mateix temps, l'entrada en la Reserva, aconseguint així controlar el seu nivell hídic. Habitualment es manté en nivells alts en el període hivernal, durant l'època de cria d'aus aquàtiques s'aconsegueix minimitzar les oscil·lacions de

nivell i possibilitar la nidificació d'espècies sensibles als canvis de nivell; en estiu se suavitzen els efectes del període d'estiatge.

6.3.4 Control i eliminació d'espècies exòtiques invasores

En el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica (CADRECTE) du a terme actuacions de control i erradicació de diverses espècies invasores, tant de flora com de fauna, cas de la *Ludwigia grandiflora*, *Egeria densa*, *Oenothera biennis*, *Pennisetum setaceum* o *Trachemys scripta*.

L'arribada d'espècies exòtiques a hàbitats que no són els seus, provoquen alteracions en els ecosistemes en què s'introdueixen, ja que competeixen pels recursos desplaçant a altres espècies semblants allí situades, ja que compten amb l'avantatge de no haver de patir els atacs dels seus depredadors del seu lloc d'origen. El problema d'aquestes contínues invasions és molt antic i ha acompanyat la humanitat en els seus desplaçaments a través de la història.

Els objectius fixats amb aquest projecte són els següents:

- ❖ Detectar de forma primerenca nous brots d'espècies de flora i fauna exòtica invasora.
- ❖ Vigilar els llocs que, per les seues característiques, resulten més delicats enfront d'espècies invasores (ullals, praderies submergides, zones de màxima protecció, etc.).
- ❖ Realitzar tractaments d'eliminació d'aquestes espècies, seguint les indicacions i en plena col·laboració amb el Servei de Vida Silvestre de la CADRECTE.

Tot i que el projecte LIFE-Trachemys ja fa diversos anys que no està vigent, no s'ha deixat de realitzar seguiments i captures, tal com s'exposa a continuació. Quant al control de les espècies *Ludwigia grandiflora* i *Egeria densa*, s'han netejat canals amb l'ús de maquinàries però no ha resultat efectiu, ja que ambdues espècies continuen ben assentades.

Algunes d'aquestes tasques són molt exigents en mà d'obra i altres recursos, i els disponibles pel Parc i per la CADRECTE solen ser insuficients. És per això que s'obri a la participació ciutadana moltes operacions, obrint un gran ventall de possibilitats, com la valorització o la gestió participada de l'espai natural. En aquestes actuacions cobra vital importància la coordinació entre la Gestió i l'Educació Ambiental del Parc. La participació s'articula principalment a través d'organitzacions consolidades, tals com associacions (locals o no), empreses, societats i clubs esportius, fundacions, etc. (punt 8.)

Però la situació sanitària pel COVID19 en el 2020 ha dificultat molt, i en alguns casos impossibilitat, la participació d'aquestes organitzacions.

6.3.4.1 Trachemys scripta.

Com a herència del LIFE-trachemys (veure en memòries anteriors) continuem amb les tasques d'erradicació de tortugues exòtiques a la Marjal de les quals destaca, per la seua abundància, *Trachemys scripta*. Només recuperem en aquesta memòria, per donar brevetat i mantindre el rumb, els objectius, que es mantenen intactes i encara són presents:

- Detindre la pèrdua de diversitat biològica en ecosistemes d'aigua dolça a causa de la presència de tortugues exòtiques invasores, principalment *Trachemys scripta*, i salvaguardar les espècies i hàbitats més importants de la Unió Europea i especialment en les zones humides.
- Proporcionar una estratègia per a l'erradicació eficaç de les poblacions salvatges de tortugues exòtiques invasores d'aigua dolça.
- Conservar les poblacions de peixos endèmics i de tortugues autòctones amenaçades, desplaçats per les tortugues invasores.
- Informar la societat sobre els problemes i danys causats per l'alliberament d'espècies invasores en la naturalesa i evitar aquestes pràctiques.
- Desenrotllar la metodologia i tècniques plantejades en àrees pilot per a demostrar la seua adequació als objectius plantejats i la seua viabilitat.

L'equip del Parc Natural, acompanyant i assessorat pels tècnics de Vida Silvestre, continua amb aquestes tasques, principalment amb la captura i retirada de tortugues exòtiques. Amb la finalització del LIFE-trachemys es van reduir dràsticament els recursos humans i materials, el que s'ha traduït en una important reducció de les captures; el que no significa, i considerem important no confondre's, que haja disminuït la seua població.

Les tasques dutes a terme inclouen un fonament important, la col·laboració d'empreses i associacions locals, impuls donat en gran mesura – que no únic –, per l'equip d'Educació Ambiental. Encara que no s'haja plasmat en un projecte (estimada i desitjada la seua redacció per al 2021 i posterior publicació a la nostra web), sí es poden destacar alguns objectius nous, ampliables en posteriors campanyes:

- Ampliació i implicació de la xarxa de participants, assolint les persones major sentiment de propietat del territori i major valorització de l'espai, i consolidant una mica de governança i transparència en la gestió.
- Aconseguir una distribució per tota la xarxa de canals i rius de zones de trampeig.
- Divulgació ambiental i científica.
- Conscienciació de la problemàtica i actituds per a evitar-la.

Les tècniques emprades per a la captura estan basades en el trampeig amb nanses i l'ús de salabres, cada tècnica en les seues èpoques idònies. S'han utilitzat nanses tubulars o prismàtiques parcialment submergides i trampes flotants. També es demana la vigilància més intensiva en els casos de trobar indrets de posta.

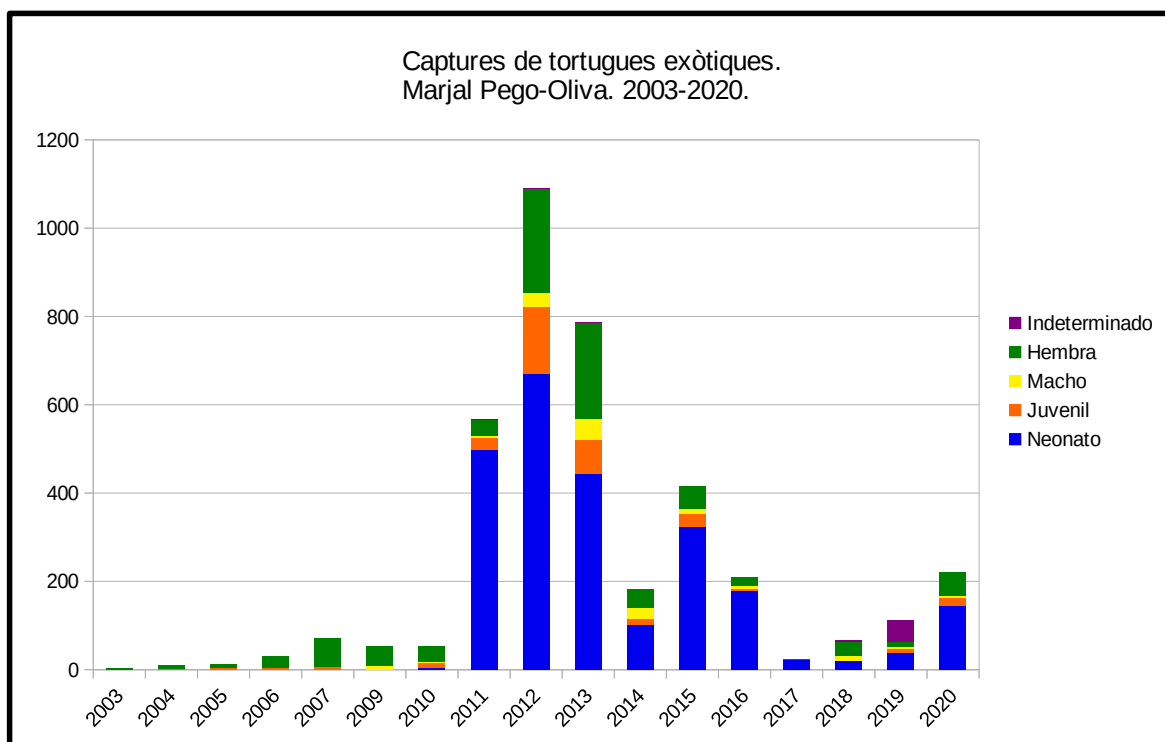
La campanya del 2020 va començar aproximadament al mes de Maig però amb algunes limitacions degudes a la pandèmia. La participació ciutadana no va ser possible per les restriccions que hi havien, per tant, al 2020, la campanya es va dur a terme pràcticament per la Brigada i els Educadors dels Parcs i pels companys del Servei de Vida Silvestre.

La distribució definitiva de les nanses es pot veure a la Figura 6.3.4.1-2. Advertir que no totes les trampes han estat al mateix lloc des de la seua instal·lació fins al final de la campanya; hi ha

trampes que es trenquen per desgast, que es traslladen o desapareixen per la meteorologia o, simplement, desapareixen.

Les captures del 2020 s'eleven a **221 tortugues**, totes *Trachemys scripta*, 8 d'elles de la subespècie *Trachemys scripta elegans* i 1 de l'espècie *Pseudemys nelsoni*.

Respecte a edat i sexe, s'han capturat 145 nounats, 17 juvenils, 6 mascles i 53 femelles. A la Gràfica 6.3.4.1-1 pot veure's l'evolució de les captures al llarg dels anys, desglossat per edat i sexe; es reflecteix molt bé els anys del LIFE-trachemys, amb més recursos, la seua finalització i la represa de l'activitat amb participació.

Gràfica 6.3.4.1-1: Captures de tortugues exòtiques en la Marjal de Pego-Oliva des del 2003 fins al 2020.

La bona notícia del 2020 va ser que es van capturar (i retornar al medi posteriorment) 6 *Emys orbicularis* (5 eren la 1ª captura i 1 recapturada) i 1 *Mauremys leprosa*. També es van alliberar 11 tortugues procedents del CRF Saler, 10 *Emys orbicularis* i 1 *Mauremys leprosa*, ambdues espècies autòctones i amenaçades.

Figura 6.3.4.1-1: *Emys orbicularis* censada en 2020

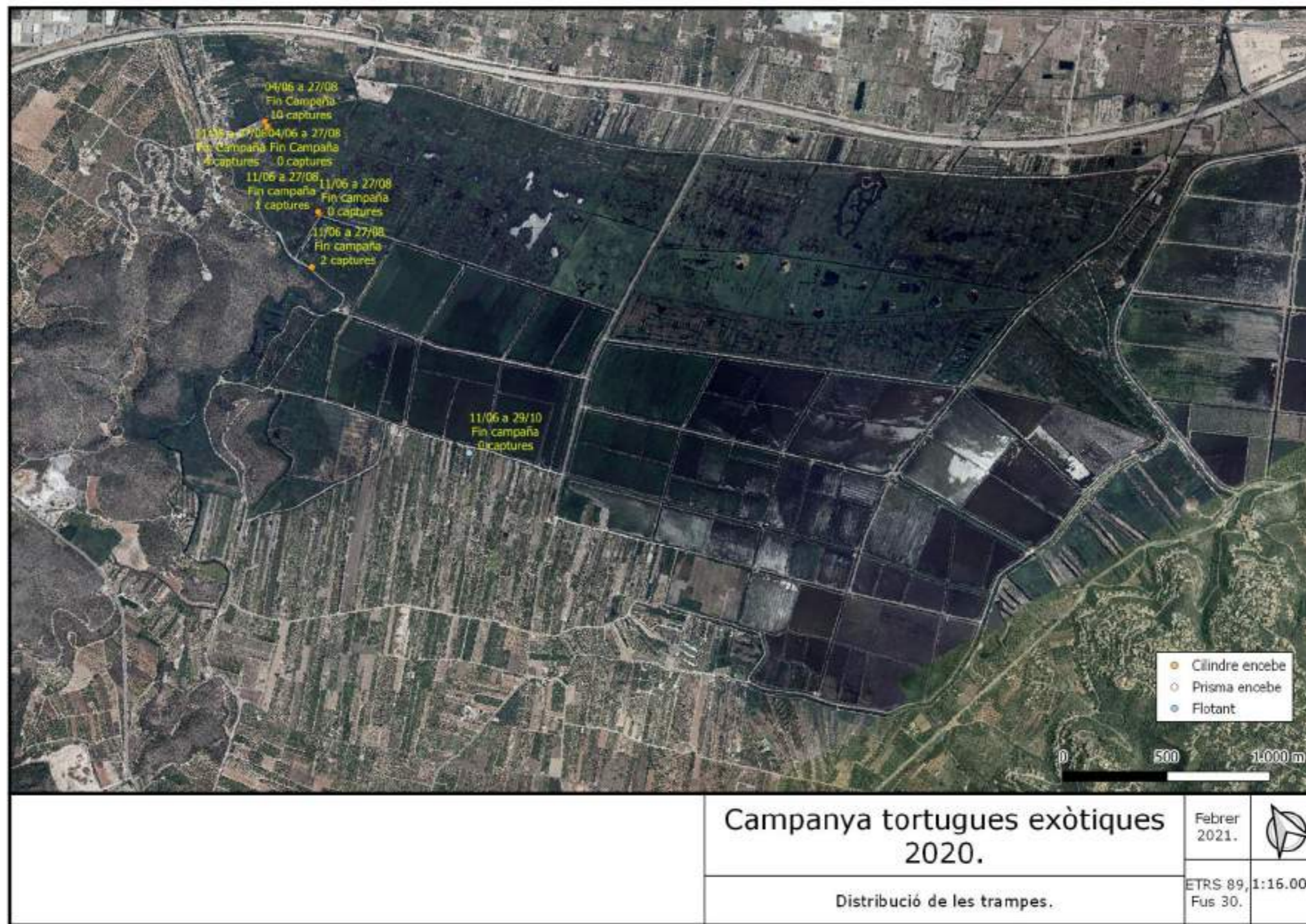

Figura 6.3.4.1-2: Distribució, duració i captures de les trampes per a *Trachemys stricta* al llarg de la Campanya 2020 en la Marjal de Pego-Oliva.

6.3.4.2 Pomacea spp.

Per a evitar una propagació del Caragol poma, al 2020 s'ha dut a terme pels canals i rius de la Marjal una inspecció per a trobar individus o postes. La batuda ha donat resultats negatius de la seua presència. Per la situació sanitària del COVID19 s'ha optat per no demanar la participació a diverses entitats locals, pel que s'ha fet amb el personal del Parc (Brigada i Educadors).

6.3.4.3 Egeria densa i Ludwigia grandiflora.

Els macròfits aquàtics *Ludwigia grandiflora* i *Egeria densa* (Figura 6.3.4.3-1) són dues plantes aquàtiques exòtiques invasores instal·lades en la Marjal de Pego-Oliva; les primeres cites en el Parc Natural es remunten a l'any 1987 i 2000 respectivament. Es tracta de dues espècies incloses en el Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, de control d'espècies invasores, i en el Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores (Reial Decret 639/2013, de 2 d'agost).

Figura 6.3.4.1-1: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en canals de la Marjal.

La *Ludwigia grandiflora* és originària de Sud-amèrica, introduïda i repartida per Europa com a planta ornamental a principis del segle XIX, és una planta aquàtica herbàcia perenne que arrela en el fons. Viu en aigües de séquies, canals, arrossars, llacunes, estanys i riberes de cursos fluvials, es tracta d'una planta de creixement ràpid que utilitza com principal mecanisme de dispersió la reproducció sexual per llavor, encara que també és molt important la seua dispersió vegetativa per mitjà de la fragmentació de les seues tiges, que poden generar nous individus arrelant en altres llocs amb facilitat, la qual cosa la converteix en una espècie molt invasiva. En la Comunitat

Valenciana està àmpliament distribuïda pel centre i sud de València en la marjal de Xeraco-Xeresa-Gandia, P.N. de l'Albufera, curs del riu Xúquer, riu Verd a Massalavés, riu Albaida, desembocadura del barranc del Carraixet i estany de Cullera; a Alacant tan sols al PN de la Marjal de Pego-Oliva.

L'*Egeria densa*, és originària de Sud-amèrica (Brasil, Uruguai i Argentina), les causes possibles de la seua introducció es deuen al seu ús en aquariofilia. Es reproduïx vegetativament per esqueixos i no es reproduïx sexualment en la nostra zona per ser, aparentment, totes les plantes masculines. A pesar d'això, es multiplica amb rapidesa a partir de fragments de tija que arrelen amb facilitat en altres zones, afavorint la seua dispersió. En la Comunitat Valenciana només es coneix en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

Des de l'any 2006 fins a l'actualitat el Servei de Gestió d'Espais Naturals en col·laboració amb el Servei de Vida Silvestre de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, han realitzat treballs de prospecció i rastreig de les poblacions d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en el P.N. de la Marjal de Pego-Oliva. També s'han realitzat al llarg d'aquests anys alguns treballs d'erradicació.

L'any 2016 s'inicià una actuació de control d'*E. densa* en un canal del Parc Natural, amb la col·laboració de l'Ajuntament de Pego, on es troba una població de nenúfars (*Nymphaea alba*), espècie en perill d'extinció i on *E. densa* havia proliferat molt. Es realitzaren treballs d'eradicació manual per a alliberar els exemplars de nenúfar, les quals s'han tornat a realitzar al mes de novembre del 2017, juny i agost del 2018 i agost i setembre del 2020, per continuar afavorint el desenrotllament dels nenúfars.

Al 2017 es procedí a instal·lar una malla d'ombreig a la banda oest de la séquia, amb l'objecte de reduir la insolació que rep la planta en aquest costat que és on més prolifera, principalment per la pràctica total absència de macròfits autòctons: foren instal·lats al voltant d'uns 50 m² de malla per part de la Brigada de conservació del Parc Natural, i el 2018 s'ha hagut de revisar. Al 2019 es manté aquesta malla, però al 2020 es decideix retirar la malla d'ombreig, a causa de la baixa relació entre manteniment i reducció d'*E. densa*.

S'ha continuat amb les prospeccions pels rius i canals. No s'ha pogut comptar amb la col·laboració de cap grup participant, pel COVID19, absorbint tota la tasca els Educadors Ambientals. Els resultats de les prospeccions indiquen que *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* es troben esteses per tot el Parc, llevat de la Zona d'Especial Protecció, es detecten en rius Racons i Bullent, en alguns enclavaments cobreixen totalment la làmina d'aigua, així com en canals de reg i séquies de drenatge dels arrossars que es troben al Parc. A continuació es pot observar l'evolució que han experimentat ambdues espècies.

En primer lloc, pot veure's en la Figura 6.3-5 com estan distribuïdes i el percentatge d'ocupació d'ambdues dues espècies invasores en els canals i rius del Parc Natural; i després, en la Taula 6.3.4.3-1, com ha evolucionat la seua ocupació, en metres lineals.

Any	<i>Egeria densa</i>		<i>Ludwigia grandiflora</i>	
	Afecció (m.)	Variació anual (%)	Afecció (m.)	Variació anual (%)
2007	13.127		7.703	
2012	4.506		4.506	
2016	12.246		5.814	
2017	12.806	4,57	5.520	-5,06
2018	12.364	-3,45	5.958	7,93
2019	7.475	-39,54	3.673	-38,35
2020	6.057	-18,97	4.394	19,63

Taula 6.3.4.3-1: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*, metres lineals de rius, canals i séquies afectades al PN, i la seua variació interanual.

En la taula pot observar-se clarament l'augment poblacional des del 2012 fins al 2018, amb una certa estabilització de la població en els últims anys, menys acusat en la *L. grandiflora* que en la *E. densa*. La reducció inicial és deguda principalment al control químic reiterat, prohibit des del 2010 en aiguamolls. Els controls simultanis i posteriors foren físics, mecànica i manualment, però els esqueixos arrossegats arrelen aigües avall, pel que en compte d'eradicar es propicia la seua dispersió. No obstant això, la Comunitat de Regants necessita eliminar aquestes plantes, ja que poden taponar canals i comportes, fan ús de maquinària per a sostroure el màxim de planta possible respectant la resta de la praderia de macròfits. La reducció tan dràstica d'*Egeria* i de *Ludwigia* al 2019 no pot atribuir-se a una reducció de població, més be és deguda a que la prospecció es va fer mentre estava

finalitzant la temporada de la seua retirada mecànica pels regants. Obviant el cas del 2019, pot veure's com *Ludwigia* manté una població estable, però ha disminuït la d'*Egeria*, les prospeccions futures poden ratificar o desmentir aquesta tendència.

El control d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* resulta molt complex i costós: segons els especialistes l'eradicació completa és impossible i els treballs a realitzar han de ser continuats i prolongats en el temps. Els principals mètodes utilitzats per al control i eliminació d'aquestes espècies són mètodes mecànics i manuals.

Pel que fa als mètodes químics i, tal com s'ha mencionat abans, en el medi aquàtic no està permès l'ús de fitosanitaris classificats com "perillosos per al medi ambient", segons indica el Reial Decret 1311/2012, de 14 de setembre, pel qual s'estableix el marc d'actuació per a aconseguir un ús sostenible de productes fitosanitaris.

A manera de resum, novament s'incorpora la Taula 6.3.4.3-2 que ajudarà a localitzar i caracteritzar les actuacions sobre les espècies exòtiques presents en l'àmbit del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva:

	Riu Bullent	Riu Racons	Séquia i Canals
<i>Egeria densa</i>	No recomanada ¹	No recomanada	Recomanada ²
<i>Ludwigia grandiflora</i>	No present	Condicionada ³	Recomanada

Taula 6.3.4.3-2: Caracterització de les actuacions de control d'espècies exòtiques i zones d'actuació dins del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva

¹Tan sols en els casos que siga estrictament necessari, amb autorització prèvia i amb els condicionants establits en el Document Marc

²Sempre que es considere necessari per al funcionament normal hídric de la infraestructura i amb els condicionants establits en el Document Marc

³Sempre que l'excessiva densitat de l'espècie així ho faça recomanable i amb els condicionants establits en el Document Marc

Enguany s'inclou la Taula 6.3.4.3-3, en la qual s'afeg els metres totals prospectats (hi hagen o no exòtiques), l'indicador lineal de presència en metres de cada exòtica (el sumatori total de cada tram aplicant-li el percentatge observat $\sum(\text{afecció} * \%)$) i l'indicador percentual de presència de cadascuna (indicador lineal / prospecció total). Aquestes dades intenten donar uns valors que puguen ser comparables a partir del 2020 reduint biaixos procedents de la presa de dades en camp, ja que tant el tram a prospectar com el percentatge d'ocupació són completament subjectius pel prospectador.. La sèrie de dades només pot calcular-se des del 2020, i als 2018 i 19 només es pot calcular l'indicador lineal de presència.

Any	Prospecció total (m)	<i>Egeria densa</i> . Indicador		<i>Ludwigia grandiflora</i> . Indicador	
		lineal de presència (m)	percentual de presència (%)	lineal de presència (m)	percentual de presència (%)
2018	-	6.698,23	-	3.710,90	-
2019	-	4.303,75	-	1.813,11	-
2020	40.288,03	2.754,09	6,84	2.792,22	6,93

Taula 6.3.4.3-3: Indicadors de presència lineal (metres) i de presència percentual (%) d'*Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora* en rius, canals i séquies del PN.

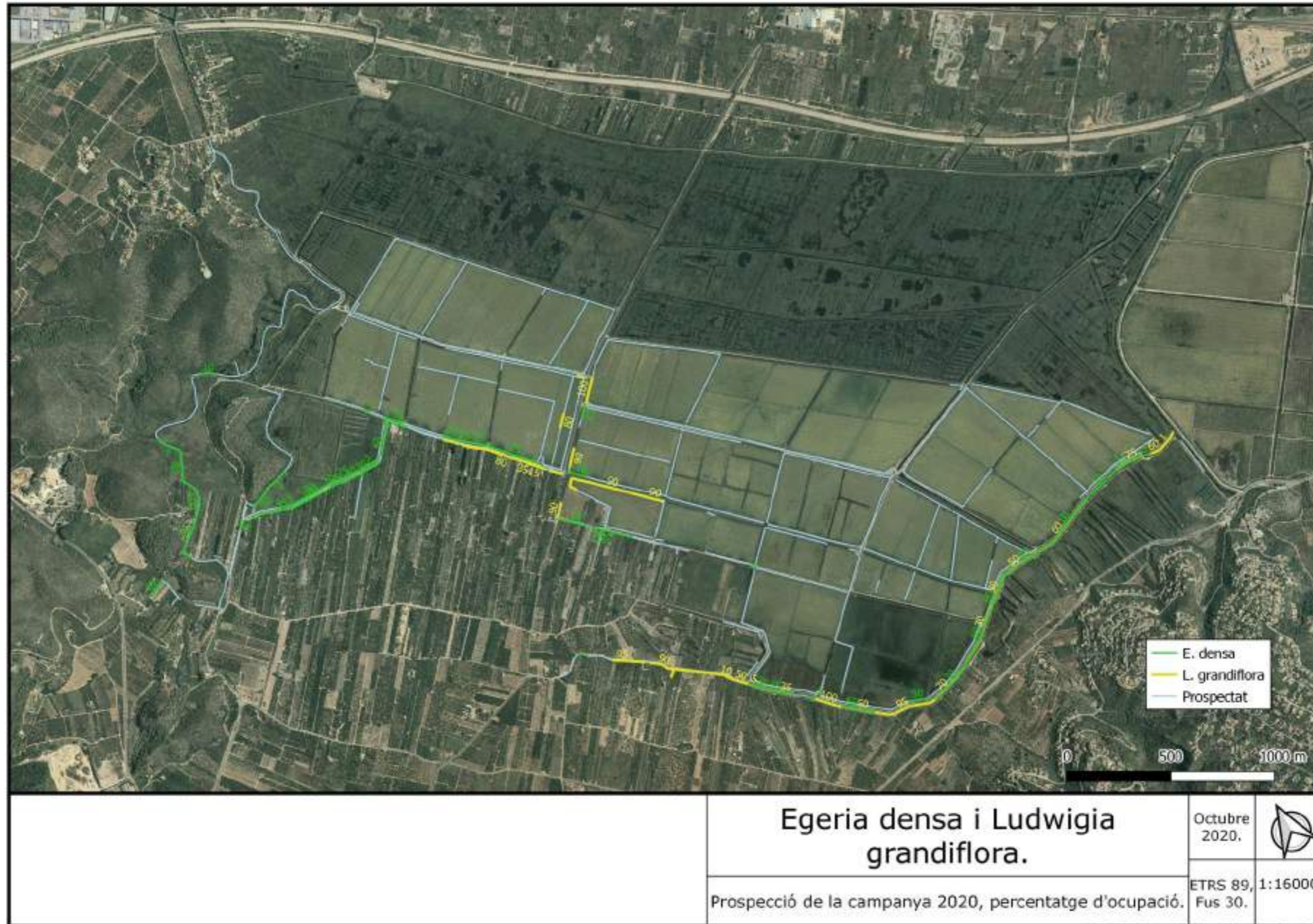

Figura 6.3.4.3-2: Resultats de la prospecció del 2020 d'Egeria densa i Ludwigia grandiflora, en percentatge d'ocupació, en la Marjal de Pego-Oliva.

6.3.4.4 Pennisetum setaceum.

Es tracta d'una gramínia invasora de caràcter molt agressiu, donada la seua facilitat de colonitzar el terreny, a la qual cosa s'uneix un greu pirofitisme, tolera tot tipus de sòls, encara que ha de tindre bon drenatge, creixen fins a 0,75-1,2 m d'altura, depenent de les condicions i que desplaça a les espècies autòctones.

Al llarg del 2020 la Brigada ha anat revisant l'aparició de *P. setaceum* i retirant-les quan s'han detectat; però l'espècie està menys estesa que anys anteriors.

6.3.4.5 Cortaderia selloana.

Cortaderia selloana, més coneguda com a herba de la Pampa, és una espècie de pastures rizomatoses, endèmica de Sud-amèrica, en la regió pampeana i en la Patagònia. Creix en densa massa, podent aconseguir 3 m d'altura; fulls perennes, llargues i fines, 1–2 m de llarg i 1 cm ample, amb vores molt esmolades (per tant, s'ha de manipular amb atenció) i va ser introduïda a Europa i Amèrica del nord com a planta ornamental, i en menor grau com farratgera, tractant-se d'una espècie que està inclosa en el Catàleg Espanyol d'Espècies Exòtiques Invasores.

Després de la seua dispersió des d'altres zones de l'Àrea d'Esmorteïment d'Impactes del Parc Natural, principalment edificacions residencials de les partides més properes a la mar, del municipi d'Oliva, l'espècie ha entrat a l'interior del Parc Natural com era d'esperar atesa la seua facilitat de dispersió gràcies a l'ajuda del vent, havent travessat ja, tant la carretera Nacional N-332 com l'Autopista AP-7.

Actualment, la quasi totalitat es troben en parcel·les privades del terme d'Oliva, incloses en la Zona de Cultius Hortícoles.

Al 2020 la Brigada a penes ha fet erradicacions de la pampa, solament alguna acció puntual.

6.3.5 Control i seguiment dels paràmetres hídrics de la Zona d'Especial Protecció

Des del 2014 s'estan agafant dades periòdiques sobre diferents nivells hídrics en 10 punts de mostreig (a la [Memòria del 2018](#), pàgina 41, pot llegir-se com s'ha arribat a aquest procedir). La distribució dels punts (Figura 6.3.5-1) està dissenyada per a obtindre informació i anàlisis més centrats en la Zona d'Especial Conservació i en els rius.

En tots els punts es mesura la profunditat i només en 6 d'ells s'inclouen mesures fisicoquímiques preses *in situ*. L'altura del nivell d'aigua es pren quinzenalment i les dades fisicoquímiques mensualment, completant-se cada dos mesos amb presa de mostres per a analitzar en laboratori, aportant-nos més informació. En la Taula 6.3.5-1 s'indica tots els punts de mostreig del 2020, el tipus de mostres que es practica i la seua ubicació.

La presa de dades la fa Brigada de Conservació i Manteniment del Parc Natural, i en l'agafada de mostres s'uneixen els Agents Mediambientals de La Safor.

Nom / Localització	Control	Tipologia	X, Y (ETRS89 H30)	Municipi
Pont de Sant Pere	Complet	Riu	753.391, 4.308.550	Oliva
Racons	Complet	Riu	756.509, 4.304.986	Pego
Canal del Bovar	Complet	Séquia	755.290, 4.307.408	Oliva
Marjal Major Nord	Complet	Marjal	754.117, 4.308.338	Oliva
Marjal Sud	Complet	Marjal	755.998, 4.306.710	Oliva
Bullentó	Complet	Riu	752.299, 4.306.583	Pego
Girateix 1	Nivells	Riu	752.416, 4.306.698	Pego
Girateix 2	Nivells	Séquia	752.423, 4.306.693	Pego
Jonqueres	Nivells	Marjal	755.802, 4.305.832	Pego
Parada Santa Pere	Nivells	Séquia	753.447, 4.308.012	Oliva

Taula 6.3.5-1: Punts de mostreig del 2020 del Parc Natural: tipus de mostreig i ubicació.

Les dades que s'agafen, apart de la meteorologia i l'hora, són la profunditat, transparència (disco Secchi), conductivitat, salinitat, temperatura, pH, oxigen dissolt, color i vegetals presents (percentatge d'hidròfits, filamentoses i exòtiques.). Les mostres que arriben al laboratori completen dades com nitrats, nitrats, amoni, fòsfor, clorurs, clorofil·les...

Totes aquestes dades són inserides periòdicament a la base de dades creada a l'efecte (<http://izh.gva.es/izonash/>), tan sols d'accés intern. En aquesta plataforma queden integrades totes les zones humides de la Comunitat Valenciana que tenen aquest tipus de control. En el cas de la Marjal de Pego-Oliva són els Educadors Ambientals els encarregats d'actualitzar periòdicament les dades recollides pels agents implicats.

Totes les dades són consultables i descarregables, lliure i gratuïtament, en la pàgina web <http://www.agroambient.gva.es/es/web/espacios-naturales-prottegidos/programa-de-seguimiento-de-zonas-humedas>.

El projecte de seguiment dels nivells hídrics es seguirà portant a terme al llarg de l'any 2021, donada l'elevada importància del control de les aigües de la marjal i la seua qualitat, per la qual cosa continuarà la col·laboració entre els tècnics de la Direcció General, els tècnics de l'Espai Natural, la Brigada de Manteniment i els Agents Mediambientals.

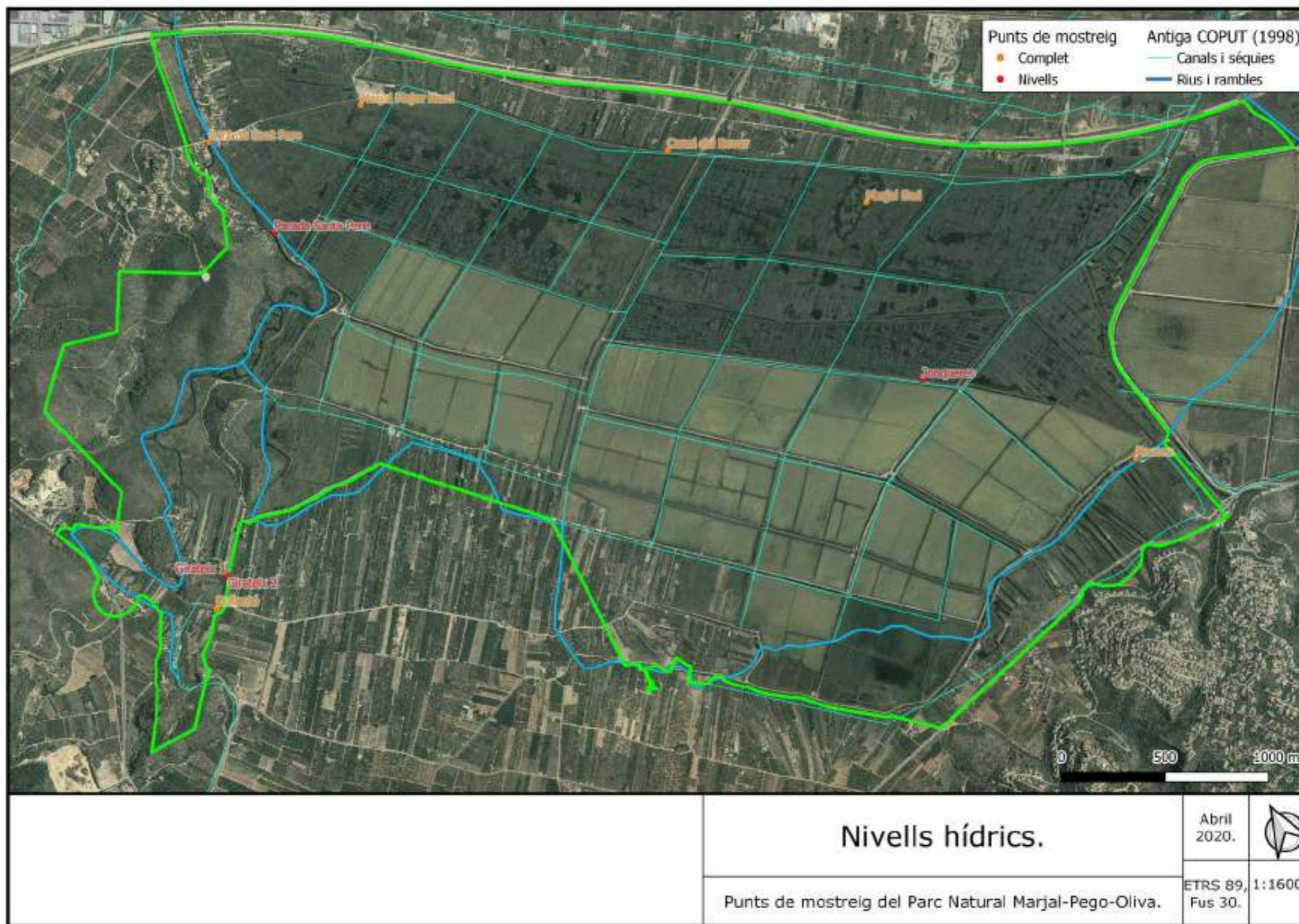

Figura 6.3.5-1: Dsitribució dels punts de mostreig hídrics en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

6.3.6 Rectificació de les línies elèctriques

Durant el 2020 s'ha continuat amb la rectificació de línies elèctriques amb motiu del projecte «El retorn de l'àguila pescadora» (punt 6.2.4.):

- Iberdrola corregeix 55 nous suports al voltant de la zona ZEPA Marjal Pego-Oliva.
- La Conselleria ha posat en marxa un projecte per a la correcció de 31 suports situats en una àrea d'1 km al voltant de la ZEPA "Marjal de Pego-Oliva" amb un cost de 41.867euros.
- A juliol de 2019 l'ajuntament de Pego desmantella la línia elèctrica sense ús que arribava fins a la Muntanyeta; es retiren uns 450 m de cablejat i els aïlladors i en 2020 es desmunta el suport més pròxim a la casa.

Destacar que al Parc Natural de l'Albufera, després de l'electrocució de Marina (una de les àguiles del projecte en 2019) en febrer de 2020, Iberdrola va corregir i va adaptar 450 suports.

Recordem que aquesta millora no solament beneficia a l'àguila pescadora, sinó que també a tots els rapinyaires i altres ocells. El cablejat elèctric és una de les majors amenaces per les aus, ja que és una de les majors causes de mortalitat.

Per a més informació consultar l'Informe tècnic [9/2020: Reintroducció de l'Àguila Pescadora a la Comunitat Valenciana. Fase experimental 2019-2020.](#)

Figura 6.3.6-1: Ubicació dels suports corregits a l'entorn del P.N. de la Marjal de Pego-Oliva. Font: Servei de Vida Silvestre

6.4 ADQUISICIÓ I MILLORA DEL CONEIXEMENT

6.4.1 Línies d'Investigació

6.4.1.1 Estació d'Esforç Constant d'anellament

En aquest any 2020, s'ha mantingut l'Estació d'Esforç Constant (EEC) d'anellament científic d'aus en el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

Figura 6.4-2: Xitxarra d'aigua anellada.

El Grup d'Anellament Pit-Roig, de la Universitat de València, en col·laboració amb l'Institut Cavanilles de Biodiversitat i Biologia Evolutiva (ICBiBE), i coordinats pel Dr. Juan S. Monrós González, s'ocupen de mantindre en funcionament aquesta estació, realitzant sessions d'anellament amb una periodicitat setmanal durant tot l'any, sessions intensives en la Campanya d'anellament en pas post nupcial, i sessions vespertines de captura d'hirundínids en adormidor en pas prenupcial i post nupcial. Des de 2018 han col·laborat també la Fundació Global Nature, mitjançant el LIFE-paludicola (punts 6.3.1 i 6.3.2) executant un període complet d'anellaments al mes d'Abril.

El personal del Parc Natural col·labora en el manteniment i mostrejos en aquesta Estació d'Esforç Constant (EEC) i, a més, solen organitzar-se visites guiades en les quals les estacions són els protagonistes (punt 8).

Les dades subministrades són de gran utilitat en la gestió del Parc, ja que proporcionen informació sobre la presència i fenologia d'espècies de gran interès i que serveixen com a indicadors sobre la qualitat i l'estat dels hàbitats del Parc. Aquestes dades serveixen per a tindre una informació contínua sobre les distintes espècies d'aus capturades, principalment passeriformes, les seues migracions i l'estat de conservació de les seues poblacions.

És important comptar amb l'opinió d'aquests experts a l'hora d'emprendre algunes actuacions de gestió, de la mateixa manera que la brigada de manteniment i conservació sol realitzar alguna xicoteta actuació -principalment de desbrossament-, a fi de facilitar les tasques d'inventari que es duen a terme en el Parc Natural.

A la Taula 6.4.1-1 s'exposen les dades obtingudes en 2020 per Pit Roig en l'EEC:

Espècie	Captures	Recaptures	Total
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	85	27	112
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	123	92	215
<i>Acrocephalus paludicola</i>	4		4
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	19	2	21
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	435	30	465
<i>Alcedo atthis</i>	57	24	81
<i>Cettia cetti</i>	251	69	320
<i>Chloris chloris</i>	9		9
<i>Cisticola juncidis</i>	18	8	26
<i>Emberiza schoeniclus</i>	40	5	46
<i>Emberiza schoeniclus</i>	14		14
<i>Erithacus rubecula</i>	4	3	7
<i>Estrilda astrild</i>	20	1	21
<i>Ficedula hypoleuca</i>	1		1
<i>Gallinago gallinago</i>	1		1
<i>Gallinula chloropus</i>	1		1
<i>Glareola pratincola</i>	1		1
<i>Hirundo rustica</i>	30		30
<i>Ixobrychus minutus</i>	9	5	14
<i>Locustella luscinioides</i>	72	12	84
<i>Luscinia svecica</i>	111	23	134
<i>Motacilla alba</i>	3		3
<i>Motacilla flava</i>	7		7
<i>Motacilla flava iberiae</i>	1		1
<i>Muscicapa striata</i>	2		2
<i>Parus major</i>	6	1	7
<i>Passer domesticus</i>	41		41
<i>Passer montanus</i>	7		7
<i>Phylloscopus bonelli</i>	1		1
<i>Phylloscopus collybita</i>	170	15	185
<i>Phylloscopus trochilus</i>	10		10
<i>Porphyrio porphyrio</i>	1		1
<i>Ptyonoprogne rupestris</i>	2		2
<i>Remiz pendulinus</i>	3		3

Espècie	Captures	Recaptures	Total
<i>Riparia riparia</i>	2		2
<i>Saxicola rubetra</i>	4		4
<i>Saxicola torquata</i>	2	1	3
<i>Sturnus unicolor</i>	1		1
<i>Sylvia atricapilla</i>	1		1
<i>Sylvia communis</i>	1		1
<i>Sylvia melanocephala</i>	3		3
<i>Turdus merula</i>	6		6
<i>Turdus philomelos</i>	1		1
<i>Espècie desconeguda</i>		1	
Total general	1580	319	1899

Taula 6.4.1-1: Aus anellades durant el 2020 pel Grup Pit Roig

Font: ICBiBE

El Grup d'anellament Calceolus coordinat per Juan Antonio Tornero Collados, va realitzar 4 jornades d'anellament durant els mesos d'Octubre i Novembre de 2020:

A la Taula 6.4.1-2 s'exposen les dades obtingudes en 2020 per Calceolus en l'EEC:

Espècie	Captures	Recaptures	Total
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	1	0	1
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	9	1	10
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	9	0	9
<i>Alcedo atthis</i>	5	5	10
<i>Cettia cetti</i>	6	1	7
<i>Luscinia svecica</i>	7	0	7
<i>Parus major</i>	3	0	3
<i>Phylloscopus collybita</i>	5	0	5
<i>Remiz pendulinus</i>	10	0	10
<i>Saxicola rubetra</i>	1	0	1
<i>Sylvia atricapilla</i>	1	0	1
Total general	57	7	64

Taula 6.4.1-2: Aus anellades durant el 2020 per Calceollus

El gènere *Acrocephalus* spp. és, sense dubte, el més capturat. Entre ells destaca la Xitarra comuna (*A. scirpaceus*), amb 576 individus (sumatori de Pit Roig i Calceolus), seguit del rossinyol bord (*C. cetti*), 327. És destacable la captura de 4 Xitxarres d'aigua (*A. paludicola*); aquesta és una espècie en perill d'extinció, de presència esporàdica per ser aquesta una zona de pas migratori, i ser objecte del LIFE-paludicola (punts 6.3.1 i 6.3.2).

6.4.2 Inventaris

6.4.2.1 Censos d'avifauna

Com tots els anys, la Conselleria realitza censos d'aus aquàtiques hivernants i nidificants, amb la finalitat de conèixer l'estat anual i l'evolució de les poblacions d'avifauna en tota la xarxa d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Cal tindre en compte que aquests censos ens aporten una estimació de les poblacions d'aus de la Marjal. El cens d'hivernants s'ha fet en una única jornada, el de nidificants s'ha fet per sectors i s'ha allargat a 40 dies a causa de les condicions imposades per la pandèmia. La informació aporta un valor estimatiu de l'evolució del grup faunístic més important del Parc. Per a una millor lectura de les dades, taules i gràfiques, s'ha d'advertir que **el recompte d'hivernants és d'individus i el de nidificants és de parelles**.

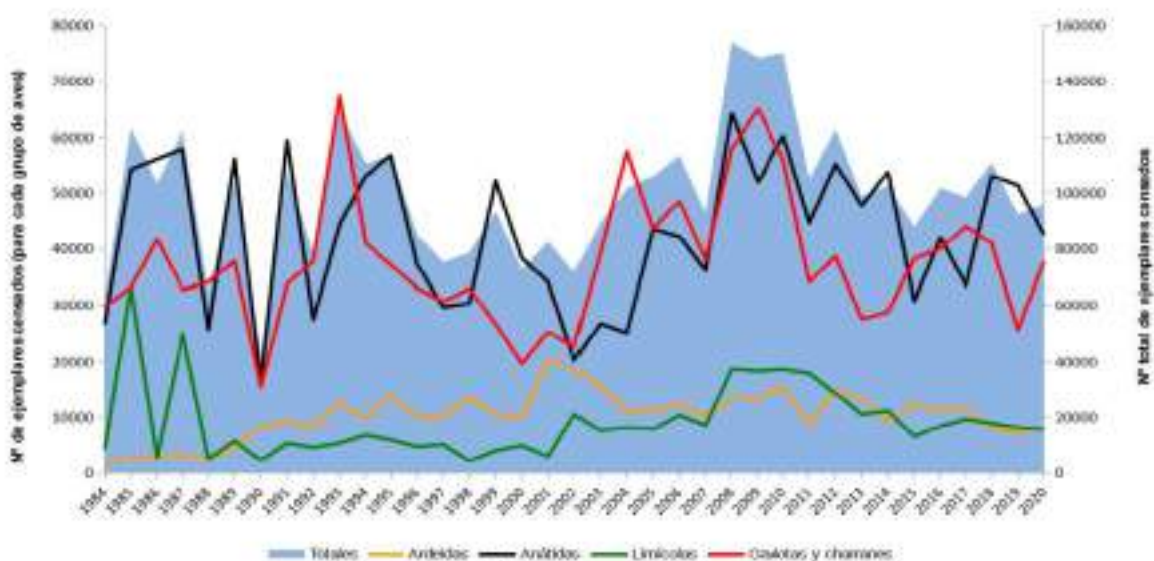
En la Taula 6.4.2.1-1 estan inclosos els resultats dels censos d'hivernants del 2020. Cal assenyalar que el cens es realitzà el 17 de gener del 2020, en dia de no cacera però dins de la temporada cinegètica i es porta a terme amb l'ajuda d'agents mediambientals, voluntaris i personal del Parc.

En la pàgina Web del Banc de Dades de Biodiversitat de la Generalitat Valenciana es pot descarregar la [sèrie dels censos d'aus aquàtiques](#) hivernants i nidificants des del 1984 fins al 2020 de tota la Comunitat Valenciana. En les Gràfiques 6.4.2.1-1 i 6.4.2.1-2, es pot veure l'evolució dels principals grups d'aus aquàtiques en aquest període a la marjal.

PN MARJAL PEGO OLIVA – CENS HIVERNANTS	
SOMORMUJOS	nº individus
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	7
CORMORANES	
<i>Phalacrocorax carbo</i>	144
ARDEIDAS	
<i>Bubulcus ibis</i>	36
<i>Egretta garzetta</i>	142
<i>Casmerodius albus</i>	9
<i>Ardea cinerea</i>	81
MORITOS Y ESPATULAS	
<i>Plegadis falcinellus</i>	1070
ANÁTIDAS	
<i>Tadorna tadorna</i>	6
<i>Anas crecca</i>	2
<i>Anas platyrhynchos</i>	46
<i>Anas clypeata</i>	6
<i>Netta rufina</i>	4
RÁLIDOS	
<i>Rallus aquaticus</i>	2
<i>Gallinula chloropus</i>	58
<i>Porphyrio porphyrio</i>	12
<i>Fulica atra</i>	16
LIMÍCOLAS	
<i>Tringa glareola</i>	1
<i>Tringa ochropus</i>	9
<i>Gallinago gallinago</i>	6
<i>Vanellus vanellus</i>	41
<i>Actitis hypoleucos</i>	15
GAVIOTAS Y CHARRANES	
<i>Larus melanocephalus</i>	1
<i>Larus ridibundus</i>	29
<i>Larus audouinii</i>	4
<i>Larus michahellis</i>	11
RAPACES	
<i>Pandion haliaetus</i>	1
<i>Circus aeruginosus</i>	25

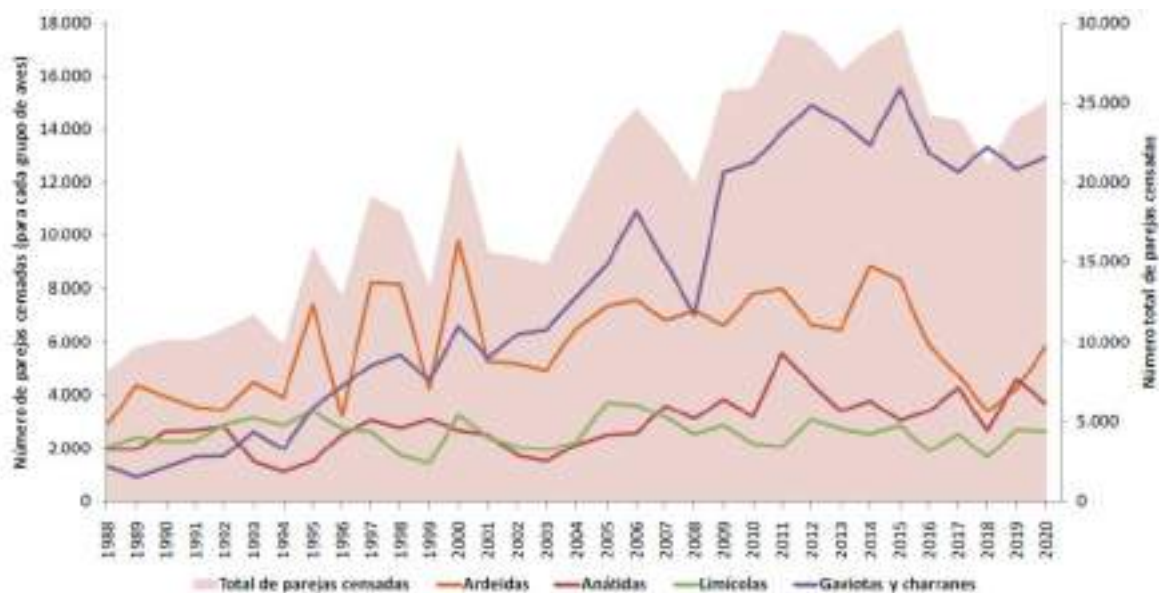
PN MARJAL PEGO OLIVA- CENS NIDIFICANTS	
SOMORMUJOS	nº parejas
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	10
ARDEIDAS	
<i>Ixobrychus minutus</i>	17
<i>Nycticorax nycticorax</i>	22
<i>Bubulcus ibis</i>	16
<i>Ardeola ralloides</i>	13
<i>Egretta garzetta</i>	57
<i>Casmerodius albus</i>	1
<i>Ardea cinerea</i>	7
<i>Ardea purpurea</i>	21
MORITOS Y ESPATULAS	
<i>Plegadis falcinellus</i>	92
ANÁTIDAS	
<i>Tadorna tadorna</i>	1
<i>Anas platyrhynchos</i>	258
<i>Netta rufina</i>	17
<i>Aythya ferina</i>	1
RÁLIDOS	
<i>Rallus aquaticus</i>	12
<i>Gallinula chloropus</i>	103
<i>Porphyrio porphyrio</i>	27
<i>Fulica atra</i>	31
LIMÍCOLAS	
<i>Himantopus himantopus</i>	102
<i>Glareola pratincola</i>	18
<i>Charadrius dubius</i>	12
GAVIOTAS Y CHARRANES	
<i>Chlidonias hybrida</i>	2
RAPACES	
<i>Circus aeruginosus</i>	2

Taula 6.4.2.1-1: Censos d'aus aquàtiques hivernants (esquerra) i nidificants (dreta) en 2020 en la Marjal de Pego-Oliva.

Gràfica 6.4.2.1-1: Evolució dels principals grups d'aus aquàtiques hivernants en la CV

Font: Informe tècnic Servei de Vida Silvestre

Gràfica 6.4.2.1-2: Evolució dels principals grups d'aus aquàtiques nidificants en la CV.

Font: Informe tècnic Servei de Vida Silvestre

7. PROGRAMA DE MANTENIMENT

En el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva el Programa de Manteniment el du a terme la Brigada de Manteniment del Parc Natural, la qual està composta per 4 persones: 1 capatàs i 3 peons.

La reduïda presència d'equipaments públics (Salinar i Observatori) no és obstacle perquè els treballs de manteniment i conservació de l'espai natural s'hagen de dur a terme de forma contínua al llarg de tot l'any. Les infraestructures d'ús públic, les instal·lades per la Generalitat Valenciana per a l'eficient aprofitament agrícola i ambiental de l'aigua, les instal·lacions del Parc Natural o d'altres entitats públiques, els hàbitats, la fauna i la flora, etc. són objecte dels treballs per a assegurar el funcionament correcte i el seu perfecte estat de conservació davant de les agressions meteorològiques o humanes que contínuament sacsegen aquest peculiar medi.

Els treballs de major importància, són els encaminats a una millor conservació del Parc Natural, com el cas d'eliminació d'espècies invasores, per exemple, tasca molt complexa que de no actuar la Brigada de Manteniment en coordinació amb les Brigades de Biodiversitat del Servei de Vida Silvestre, no s'obtidrien alguns dels èxits en aquest camp. Tal com s'apreciarà a continuació, és un treball que ocupa un bon percentatge de la jornada laboral dels treballadors adscrits al Parc.

En el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva hi ha un alt nombre de senyals i dues zones amb equipaments d'ús públic. Aquestes àrees consten de passarel·les, observatoris, zones de descans, baranes, etc., construïdes en fusta tractada. De la mateixa manera, hi ha una sèrie de comportes utilitzades pel Parc Natural per a mantindre els nivells hídrics òptims de la zona de la Reserva i del riu Bullent que són ateses de manera quasi diària.

Aquestes instal·lacions pateixen un lògic desgast i deteriorament per estar exposades a la intempèrie i, encara que no són freqüents, també es veuen afectades per xicotets i puntuals actes vandàlics.

Aquestes i la resta d'actuacions vénen resumides en les taules següents, en funció de la tipologia d'actuació realitzada.

Figura 7-1: Senyal direccional arreglada per la Brigada de Manteniment.

ACTUACIÓ			
	DESCRIPCIÓ	PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Condicionament de surgències d'aigua.			
	Control i manteniment de comportes i altres elements.	Bovar, Giratells, Molinell, Parà de Sant Pere, Barranquet, Observatori, Parà del Salinar	Pego i Oliva.
	Preses de mostres / Control de Qualitat.	Bullentó, Racons, Marjal, Bovar, Sant Pere, Observatori.	Pego i Oliva.
	Neteja fonts i altres urgències.	Berenador Muntanyeta Verda.	Pego.
	Reparació elements.	Parà Sant Pere, Giratells, Parà del Salinar, passos d'aigua baix CV678.	Pego i Oliva
	Desbrossaments i/o poda, triturat.	Ullal de les Marjaletes.	Oliva
Tractament de la vegetació.			
	Cens d'espècies	Praderies de Macròfits.	Lluents, Bracet del Bullent.
	Eliminació espècies exòtiques invasores.	<i>Cortaderia selloana</i> .	Marjal.
		<i>Pennisetum setacea</i> .	Bovar.
		<i>Acacia</i> spp.	Talús camí de la Ratlla (AP7).
		<i>Mimosa</i> spp.	Bracet del Bullent.
		<i>Egeria densa</i> .	Nenúfars en Canal Marjals Majors
		<i>Cyperus papyrus</i> .	Marjaletes.
	Podes, desbrosses i triturats.	Revolteta, Sant Josep, Bolufer, Bovar, Racons, Parà Sant Pere, Junqueres.	Pego i Oliva.
	Tala, desbrancat, poda i triturat.	Berenador Muntanyeta Verda.	Pego.
Plantacions.			
	Recol·lecció de llavors	<i>Iris pseudacorus</i> .	Pont del Bullentó.
	Plantació.	<i>Narcissus perezlarae</i> .	Bolufer, Salinar, Muntanyeta Verda.
		<i>Ulmus minor</i> .	Sant Pere, Muntanyeta Verda, Marjal Pego-Oliva.
		Arbres, arbustos. herbàcies i aquàtiques diverses, col·laborant amb FGN pel LIFE paludícola.	Observatori Bovar, Bassa Sineu, Bombes Salinar, Senda Pescadors, Secadero-Sant Pere, Magatzem tubs, Blau del Calapatar.
	Proteccions contra màquines desbrossadores.	<i>Populus alba</i> .	Racons.
	Regs.	Marjal Pego Oliva.	Pego i Oliva.
	Cens plantacions i seguiments.	<i>Narcissus perezlarae</i> .	Secadero, Bolufer, Muntanyeta Verda.

ACTUACIÓ			
	DESCRIPCIÓ	PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Actuacions de millora de fauna.			
	Adequació de refugis de fauna / millora d'hàbitats.	<i>Pandion haliaetus.</i> Muntanyeta Verda, Magatzem, Bovar, Lluents, Camí del Lio.	Pego i Oliva.
	Alimentació espècies.	<i>Pandion haliaetus.</i> Muntanyeta Verda.	Pego.
		<i>Pandion haliaetus.</i> Lluents, Muntanyeta Verda, Bullent.	Pego i Oliva.
		<i>Circus aeruginosus.</i> Secadero, Regalatxo, Observatori Bovar, Bolufer, Muntanyeta Verda.	Pego i Oliva.
		<i>Anguilla anguilla.</i> Blau del Calapatar, Parà de Sant Pere, Bassa de Sineu.	Pego.
	Cens, control, reintroducció d'espècies.	<i>Glareola pratincola.</i> Secadero.	Oliva.
		<i>Emys orbicularis</i> i <i>Mauremys leprosa.</i> Oliva Nova, Canal Marjals Majors.	Pego i Oliva.
		Naiades. Sèquies i Canals. (recuperen els retirats per netejes amb maquinària).	Pego i Oliva.
		Prospecció d'Ictiofauna. Marjaletes, Port de les Aigües, Racons.	Pego i Oliva.
		Cens d'aquàtiques hivernants. Marjal Pego-Oliva.	Pego i Oliva.
	Recuperació d'animals ferits i en perill.	<i>Ardea purpurea.</i> Carretera.	Pego.
		Ictiofauna atrapada pel drenatge de l'arròs. Racons.	Pego.
	Col·locació/ Reparació tanques existents.	<i>Pandion haliaetus.</i> Muntanyeta Verda.	Pego.
		<i>Pandion haliaetus.</i> Muntanyeta Verda.	Pego.
		<i>Tyto alba.</i> Piscifactoria.	Oliva.
	Construcció i reparació caixes niu.	Rapinyaires menudes i Rates penades. Racons, Junqueres, Observatori Bovar, Secadero, Bombes, Bombes noves camí Bullent.	Pego i Oliva.
	Desbrosse i manteniment sendes per a anelladors	Junqueres.	Oliva.
		<i>Pomacea</i> spp. Racons, Finca del Rosari.	Pego i Oliva.
	Eliminació d'espècies exòtiques invasores.	<i>Callinectes sapidus.</i> Desembocadura Vedat, Canal Vedat, Molinell.	Oliva.
		<i>Trachemys</i> spp. Pego, Caserna Guàrdia Civil, Muntanyeta Verda, Bovar, Salinar, Magatzem tubs.	Pego i Oliva.

ACTUACIÓ				
	DESCRIPCIÓ		PARATGE / LLOC	TERME MUNICIPAL
Adequació d'infraestructures i instal·lacions.				
	Actuacions d'obra de paleta.		Muntanyeta Verda, Parà Sant Pere, Oficina Tècnica.	Oliva.
	Adequació de mobiliari.		Parking Muntanyeta Verda, Muntanyeta Verda.	Pego.
	Desbrossaments i/o poda, triturat.		Observatori Bovar.	Oliva
			Preparatius per a instal·lació pastor elèctric (Observatori Bovar).	Oliva.
			Riu Racons, Bassa Sineu.	Pego.
			Senda de Sant Pere.	Oliva.
	Reparació senyals.	Senyals Caça i Pesca.	Marjal Pego-Oliva.	Pego.
	Altres manteniments.	Transport passarel·les accessibilitat platges.	Magatzem DUCAL.	Oliva.
Adequació d'àrees d'ús públic.				
	Cudols en inici senda Sant Pere.		Senda Sant Pere.	Oliva.
	Preparatius Baixà del Bullent.		Blau del Calapatar.	Pego.
	Reparacions en Observatoris.		Observatori Bovar.	Oliva.
Adequació d'itineraris.				
	Desbrosse i podes.		Ruta Roja, Ruta Blava, Senyals.	Pego i Oliva.
	Reparació passarel·les i Pont Salinar.		Ruta Roja.	Pego.
	Reparació senyals.		Ruta Roja, Muntanyeta Verda.	Pego.

Taula 7-2: Treballs diversos, segons tipus d'actuacions, de la Brigada de Manteniment.

ACTUACIÓ	GENER	FEBRER	MARÇ
Condicionament de surgències d'aigua.	*	*	*
Tractament de la vegetació.	*		*
Plantacions.	*	*	*
Actuacions de millora de fauna.	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions.	*	*	*
Adequació d'àrees d'ús públic.	*	*	
Adequació d'itineraris.		*	*
	ABRIL	MAIG	JUNY
Condicionament de surgències d'aigua.	*	*	*
Tractament de la vegetació.	*		
Plantacions.	*	*	*
Actuacions de millora de fauna.	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions.	*	*	*
Adequació d'àrees d'ús públic.			
Adequació d'itineraris.	*	*	
	JULIOL	AGOST	SETEMBRE
Condicionament de surgències d'aigua.	*	*	*
Tractament de la vegetació.	*	*	*
Plantacions.	*	*	*
Actuacions de millora de fauna.	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions.	*		*
Adequació d'àrees d'ús públic.			
Adequació d'itineraris.	*	*	*
	OCTUBRE	NOVEMBRE	DESEMBRE
Condicionament de surgències d'aigua.	*	*	*
Tractament de la vegetació.	*	*	*
Plantacions.		*	*
Actuacions de millora de fauna.	*	*	*
Adequació d'infraestructures i instal·lacions.	*	*	*
Adequació d'àrees d'ús públic.			
Adequació d'itineraris.	*	*	

Taula 7-3: Treballs diversos de la Brigada de Manteniment.

8. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA

Amb l'objectiu d'incrementar el grau de coneixement dels valors naturals i culturals de l'espai natural protegit cap a la població local i visitants, així com de difondre la seua necessitat de protecció i ordenació, el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva compta amb un Programa de Comunicació i Divulgació, un Programa d'Educació Ambiental, un Programa d'Interpretació del Patrimoni, un Programa de Voluntariat i Programa de Gestió Participada que va des de l'oferta d'activitats d'educació ambiental per als més menuts fins a ponències i xarrades per a la població adulta, exposicions, participació en jornades, visites guiades, etc.

Al llarg de l'any 2020 el total de visitants atesos pel personal del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva ha sigut de 683 persones, no hem tingut en compte per al nostre càlcul les visites autoritzades, ja que aquestes no són ateses directament pel personal del Parc, sinó que són activitats i visites realitzades per associacions, empreses o organismes i que necessiten autorització prèvia del Parc Natural. S'ha de tindre en compte que el total de visitants atesos ha disminuït considerablement aquest any a causa de les restriccions de la pandèmia produïda pel COVID-19.

Desglossarem els visitants depenent del tipus de visita classificada segons s'arrecplega en la ferramenta informàtica de gestió "Agenda Parcs", una ferramenta interna existent per a la gestió d'aquestes dades.

- **Visites concertades:** l'any 2020 un total de 653 persones van ser ateses per l'equip tècnic.

Pràcticament des de l'inici de la declaració de l'estat d'alarma les visites de centres educatius o altres entitats se'n van anul·lar. A finals de juny sí que es van reprendre les activitats de cap de setmana, sempre seguint totes les recomanacions sanitàries relatives als aforaments, distància social, obligació de portar mascareta, etc.

- **Visites autoritzades.**

En aquest apartat s'arrecpleguen els grups que en compliment de la normativa del PORN notifiquen o demanen permís per a realitzar activitats al Parc Natural i/o a la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència climàtica i Transició Ecològica.

Enguany ens han notificat o demanat permís 21 grups amb un total de 434 visitants.

En general, aquestes dades, segueixen lluny de la realitat, ja que durant tot l'any, especialment els caps de setmana i a l'estiu, continuen sent molts els grups organitzats que visiten el Parc i que no realitzen el tràmit de notificar o sol·licitar autorització per a visitar-lo. A més a més, aquest estiu, ha augmentat considerablement les visites als rius del Parc a conseqüència de les restriccions per la pandèmia. Els educadors van notar considerablement l'augment de consultes telefòniques i mitjançant el correu electrònic per a demanar informació sobre el Parc, accessos, restriccions i zones de bany durant els mesos d'estiu.

- **Visites informades.**

En aquest grup s'arrecpleguen les persones que han sigut informades pel personal del Parc Natural.

En el 2020 el Punt d'Informació de la Muntanyeta Verda pràcticament no va estar operatiu. La pandèmia, el condicionament de l'espai per part de l'Ajuntament de Pego i l'arribada dels polls d'àguila pescadora (punt 6.2.4.) va impossibilitar l'obertura per a donar atenció al públic visitant. Només a final d'any els educadors ambientals van començar a donar de nou aquest servei tots els dimecres i divendres (no festius) d'11:30h a 14:30h.

Al desembre, que va ser el mes en què es va obrir el Punt d'Informació, es van atendre 22 persones.

Cal destacar que enguany, els educadors ambientals han notat un increment considerable en el nombre de consultes telefòniques i a través del correu electrònic, sobretot en els mesos d'estiu. La gran majoria de les consultes ateses en aquest període eren per a sol·licitar informació de com accedir al Parc i si hi havia zones per al bany i si aquest estava permès.

Es van atendre un total de **87 consultes** durant els mesos de Juliol i Agost.

8.1 PROGRAMA DE COMUNICACIÓ I DIVULGACIÓ

La comunicació ambiental és un procés d'interacció social que facilita a la societat la comprensió dels problemes ambientals i les seues interdependències, possibilitant d'aquesta manera que els ciutadans es qüestionen els problemes ambientals amb vista a la generació d'un pensament crític.

Per a una bona gestió del Parc Natural es fa necessària la participació de tots els agents socials, per la qual cosa és necessari emprendre accions de comunicació i divulgació eficients i capaços de crear un diàleg social que permeta als gestors del Parc la presa de millors decisions.

8.1.1 Campanya Comunicar per a Conservar

La Xarxa de Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana, compta amb un projecte de Comunicació Ambiental: Comunicar per a conservar, que es realitza en tot l'àmbit autonòmic en espais naturals protegits.

Totes les activitats que el Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva ha dut a terme englobades dins d'aquest projecte, es mostren resumides en la següent taula.

Figura 8.1.1-1: Dia de l'Arbre 2020.

CAMPANYA ESPECÍFICA	TÍTOL ACTIVITAT	N.º PARTICIPANTS
Dia Mundial Muntanyes (2019)	Ruta a Penya Roja-Entre Muntanyes, Joves i Llibres (ajornada de Desembre 2019 a Gener 2020)	12
Dia de l'Arbre	Plantació de Narcís Perez Lara	19
Dia Mundial dels Aiguamolls	Biodiversitat i compatibilitat del LIFE-Paludícola en la Marjal	17
Dia de l'Aigua	La petjada de l'aigua, de la Muntanyeta Verda a la Font Salada (ajornada COVID del 28/03 al 26/07)	27
Dia Europeu dels Parcs Naturals	(Campanya feta a les Xarxes Socials)	
Dia de les Aus	Estació d'anellament i àguila pescadora	21
Economia circular	La Marjal ens dona Arròs	17
Semana Europea de la Prevenció de Residuos	Gincana marjalera i esmorzar zero residus	17
Dia Mundial de Les Muntanyes	La Marjal i les Muntanyes (ajornada COVID a 2021)	
TOTAL		118

Taula 8.1.1-1: Campanyes específiques del Projecte Comunicar per a Conservar en 2020

Figura 8.1.1-2: Dia de les Aus Migratòries.

8.1.2 Campanya Comunicació Ambiental Residus Zero a la Marjal

Enguany hem continuat amb aquesta campanya, l'objectiu de la qual és sensibilitzar als grups que sol·liciten visitar el Parc Natural sobre la importància de reduir els residus en els esmorzars i com poden dur-lo a terme amb xicotets gestos, malgrat que les visites per la pandèmia han disminuït considerablement. Ens vam decidir a preparar aquesta campanya perquè al novembre se celebrava la Setmana Europea de Prevenció de Residus, que és una iniciativa amb l'objectiu de promoure i implantar durant una setmana accions de sensibilització sobre recursos sostenibles i gestió de residus.

Figura 8.1.1-3: Cartellera de la Campanya «Residus Zero a la Marjal»..

8.1.3 Mostrador Residus Zero

Un taulell amb zero residus de paper que convida als visitants a consultar la informació del parc des dels seus telèfons mòbils o tauletes. D'aquesta manera, aprofitem per a conscienciar sobre la importància de reduir el nostre consum.

Figura 8.1.3-1: Còdecs QR i Mostrador Zero Residus.

8.1.4 Dades Web

Des de l'any 2015 es revisen les dades que «Google analytics» ens ofereix respecte a les visites a la nostra pàgina web: <http://www.parquesnaturales.gva.es/va/parques-naturales>.

El nombre de visites totals al llarg de 2020 han sigut de 51362. De l'anàlisi destaquem que la major part dels usuaris són d'origen espanyol.

País	Sessions	% Sessions
1. Espanya	12.296	54,44 %
2. França	130	1,00 %
3. United Kingdom	101	0,78 %
4. United States	84	0,65 %
5. Netherlands	82	0,63 %
6. Belgium	73	0,58 %
7. Germany	67	0,51 %
8. (not set)	29	0,22 %
9. Switzerland	23	0,18 %
10. United Arab Emirates	13	0,10 %

Figura 8.1.4-1: Extracte de Google Analytics.

A continuació exposem l'evolució del nombre de visites en el període 2015-2020:

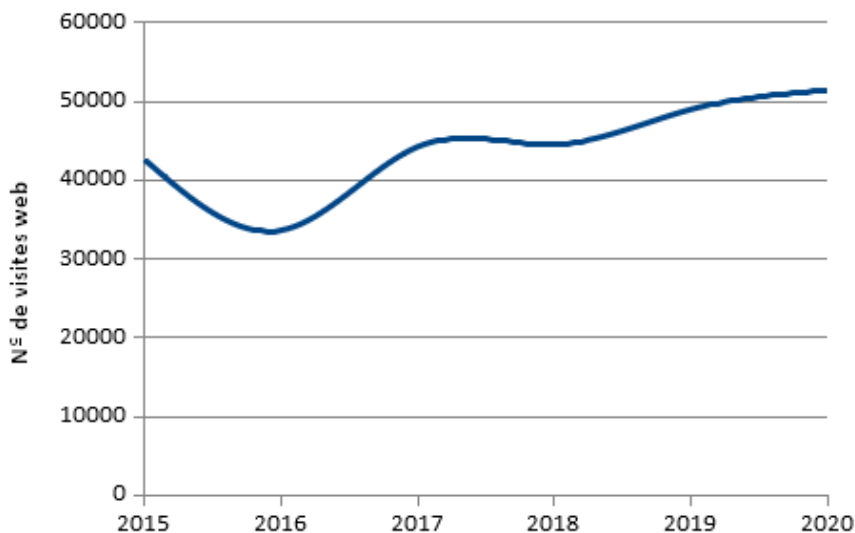

Figura 8.1.4-2: Evolució del nombre de visites a la pàgina web.

8.1.5 Butlletí quadrimestral Ullals

L'equip d'Educadors Ambientals publica al llarg de l'any 3 [butlletins quadrimestrals](#), en els quals es reflecteix d'una forma fresca i atractiva les labors de manteniment i conservació que es realitzen al Parc, així com totes les activitats relacionades amb la comunicació o l'educació ambiental. A més, sempre comptem amb un apartat de notícies i col·laboracions

Al llarg de 2020, hem publicat 3 butlletins d'Ullals, a continuació es destaquen el nombre de descàrregues:

- Nombre de descàrregues d'ULLALS 9. Gener a Abril 2020: 625
- Nombre de descàrregues d'ULLALS 10. Maig a Agost 2020: 350
- Nombre de descàrregues d'ULLALS 11, Setembre a Desembre 2020: 322

8.1.6 Cròniques de la Pescadora

Actualment l'Equip d'Educadors també s'encarrega de la publicació del butlletí "[Cròniques de la Pescadora](#)". Aquests documents recullen la informació més rellevant del Projecte de Reintroducció de l'Àguila Pescadora.

En 2020 es van publicar dos butlletins que es poden consultar en els següents enllaços, a més s'indica el nombre de descàrregues:

- Nombre de descàrregues de Cròniques de la Pescadora 3: 399
- Nombre de descàrregues de Cròniques de la Pescadora 4: 543

8.1.7 Xarxes socials

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva ([#PNMarjalPegoOliva](#)) utilitza les xarxes socials Instagram, Twitter i en conjunt amb els altres parcs de la Comunitat Valenciana amb els següents usuaris:

Instagram: GVAParcs Naturals

Twitter: GVA Parcs Naturals [@GVAparcs](#)

A Facebook es pot trobar informació dels Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana en el compte de GVA Agroambient. Aquest compte ofereix informació institucional i de servei públic del departament de la Generalitat Valenciana encarregat de l'agricultura, la ramaderia, la pesca, l'alimentació, el desenvolupament rural, la Política Agrària Comuna (PAC), el medi ambient, els recursos hídrics, el canvi climàtic i la prevenció d'incendis.

Campanya Dia Europeu dels Parcs

Enguany des de la Xarxa de Parcs Naturals de la CV ens adherim a la Campanya del Dia Europeu dels Parcs, celebrada el 24 de Maig, en 2020 amb el lema: LA NATURALESA, BONA PER A LA TEUA SALUT! A causa de la situació excepcional que vivim i donada la recomanació #quedatcasa, la proposta anava enfocada a realitzar activitats virtuals. I en el nostre cas, es va optar per realitzar una campanya de comunicació ambiental en Xarxes Socials.

8.1.8 Llistat de subscriptors

El Parc disposa d'un llistat de distribució via e-mail de 274 subscriptors, on fa arribar directament activitats lliures, activitats de campanyes, publicacions, notícies o esdeveniments d'interés.

8.1.9 Participació en publicacions i mitjans de comunicació

- Article «La Marjal de Pego-Oliva: Formació, arròs, Parc Natural i paisatge» en el [Llibret 2020 de la Falla Oeste de Dénia](#) (pàgs 130 a 135).
- Entrevista a Joseba Rodríguez, Director del Parc, en la revista digital [Folk Camp Spain](#).
- Entrevista a Joseba Rodríguez, Director del Parc, en [Faves Tendres](#), programa de Radio Pego.
- Notícia «El papel del ganado vacuno en la gestión y conservación en el Parque Natural del Marjal de Pego Oliva» en la [revista Europarc 50](#) (pàg. 49).
- Entrevista a Joseba Rodríguez, Director del Parc, en TERRA VIVA, 29 d'abril.

8.2 PROGRAMA D'EDUCACIÓ AMBIENTAL

enguany s'ha revisat i actualitzat el Programa d'Educació Ambiental. Ara comptem amb 3 projectes, els quals es poden consultar en el següent enllaç:

<http://www.parquesnaturales.gva.es/es/web/pn-marjal-de-pego-oliva/programas-educacion-ambiental>

Figura 8.2-1: Visita IES Pedreguer.

Projecte “Coneix la Marjal”

El nostre projecte de sempre sobre visites guiades per a conèixer el Parc Natural. D'especial interès per a aquells centres o entitats que no es troben en les proximitats del Parc Natural i que tinguen unes ganes boges de conèixer-lo i de passar un dia immers en la naturalesa.

Projecte “Ambaixadors de la Marjamama”

Posem en marxa aquest projecte que permet a diferents entitats, centres educatius, etc. col·laborar i posar el seu granet d'arena en la conservació d'aquest meravellós espai natural i donar-lo a conèixer per tot el món. Per a ells hem creat la figura "Ambaixadors de la Marjamama". Aquest projecte requereix una major implicació per part dels participants pel que està enfocat a centres que es troben en l'àrea d'influència del Parc Natural.

Projecte “La Marjal m’inspira”

I aquesta és l'opció que es pot contemplar si algun centre té una idea particular en ment. Personalitzar el projecte afavoreix la creació d'aquesta connexió emocional que tant busquem. Per això pensem que fer el projecte "més vostre" és un aspecte fonamental si busquem una major vinculació i compromís per part dels participants.

En total en 2020 ens han visitat **341 escolars**, s'ha de tindre en compte que solament hem rebut visites des de Gener fins a Març, que es va declarar l'estat d'alarma.

8.3 PROGRAMA D'INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI

Dins de les tasques que exerceix el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, es troba de forma destacada l'acostament a la població, fent comprensibles els valors i beneficis, moltes vegades difícils de distingir, que el Parc reporta. La interpretació del patrimoni tant natural com cultural continua sent de gran atractiu per als visitants del Parc Natural. Açò s'aconsegueix facilitant aquesta comprensió als visitants i usuaris que utilitzen el Parc amb la programació de les activitats següents:

ACTIVITAT	DESCRIPCIÓ	N.º PARTICIPANTS
Tortugues exòtiques a la Marjal de Pego-Oliva	Control fauna exòtica invasora	23
Ruta per la Marjal en Bicicleta	Ruta guiada	10
Conèixer per a protegir al corriol camanegre	Sensibilització fauna	13
La Marjal Matutina	Ruta guiada	20
Al voltant de la Muntanyeta Verda	Ruta guiada	20
Torna l'àguila pescadora	Difusió Projecte de Reintroducció de l'àguila pescadora al Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva	15
Gimkhana sense papers	Jocs per a famílies	24
Caminar per la marjal per a reconnectar	Ruta sensorial	16
Jocs a la Natura	Jocs per a famílies	24
Exposició Diari del viatge Paludicola	Inauguració exposició conservació fauna-cedida per Fundació Global Nature	10
TOTAL		165

Taula 8.3-1: Campanyes específiques del Projecte Comunicar per a Conservar en 2020

Les activitats es publiciten per mitjà d'una llista de distribució de correu electrònic de Conselleria, i per mitjà de les oficines de turisme de Pego i les Valls i Oliva. A més a més, es publica i actualitza a la pàgina web del Parc.

El total de participants en les distintes activitats ha sigut de **283 persones** (compatibilitzant el Projecte de Comunicar per a Conservar amb **118 persones i les 165** de les activitats lliures programades).

8.4 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

Tots els anys diversos grups de voluntariat col·laboren realitzant activitats al Parc Natural, de vegades de manera independent i altres en col·laboració directa amb el Parc. A tots ells, en primer lloc, donar el més sincer agraïment pel seu temps i dedicació.

Enguany el programa de voluntariat s'ha vist molt afectat per la pandèmia però dins del que cap s'han pogut realitzar algunes accions.

En 2020 ens han ajudat a tindre cura del Parc les següents associacions i grups:

- PEGOVIU. Grup de voluntaris de Pego, han participat en la col·locació i seguiment de 4 trampes per a la captura i control de tortugues exòtiques a la zona del riu Racons i a més a més, han col·laborat en els censos d'avifauna.

- ATZAILA. Reunions campanya tortugues exòtiques. Participen en el control i seguiment d'una trampa per a la captura de tortugues exòtiques.
- Magic & Nature, en col·laboració amb el Parc Natural en accions de seguiment i conservació d'avifauna. Anualment col·laboren de forma decisiva en la realització dels censos d'aus nidificants i hivernants i en activitats d'educació ambiental, entre altres accions puntuals.
- Grup Ornitològic Ullal. Amb la seua estació d'anellament permanent porten un seguiment de les aus menudes a la Marjal i proporcionen una informació vital per a la seua conservació.
- Grup Ornitològic Pit Roig. Amb la seua estació d'anellament permanent porten un seguiment de les aus menudes a la Marjal i proporcionen una informació vital per a la seua conservació.
- Grup Ornitològic Calceolus. Amb la seua estació d'anellament permanent porten un seguiment de les aus menudes a la Marjal i proporcionen una informació vital per a la seua conservació.
- Creu Roja Oliva: Han participat en la neteja del Parc Natural, especialment els rius.
- ADENSVA: Han participat en la neteja del Parc Natural i en altres accions de conservació com la prospecció de macròfits, l'anellament d'ardeides, etc.

En total, aquest any han participat un total de **85 persones** en les diferents accions de voluntariat que s'han dut a terme en el Parc Natural

8.5 PROGRAMA DE GESTIÓ PARTICIPADA

La gestió participada s'entén, cada vegada més, com una part rellevant en la gestió del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva. Els organismes i col·lectius fortament implicats en les actuacions de gestió i de conservació del Parc Natural, com són les Societats de Caçadors, els Clubs de Pesca, la Comunitat de Regants de les Terres de l'Arròs, els ajuntaments de Pego i Oliva, la Fundació Global Nature, SEO Llevant, ADENSVA.

Per a optimitzar els esforços i coordinar treballs es fa imprescindible una tasca de diàleg i de comunicació fluida i constant. És el que s'ha desenrotllat al llarg de diversos anys amb aquests col·lectius per part del personal del Parc Natural i es van veient els resultats.

8.5.1 Gestió (entitats implicades)

La Comunitat de Regants de les Terres Arrossars de Pego exerceix un paper molt rellevant en relació amb la gestió de l'aigua en el Parc Natural. Tots els anys es realitzen actuacions adreçades a la correcta gestió i distribució de l'aigua a fi de facilitar el manteniment dels nivells hídrics en els arrossars del Parc. Així doncs, s'encarreguen de la reparació i manteniment de comportes, motors, revisió i reparació de motes de contenció, tancament de camins en determinades èpoques, etc.

Aquestes actuacions, al mateix temps que serveixen per a possibilitar el cultiu de l'arròs de forma eficient, s'aprofiten per a mantindre uns nivells d'inundació òptims en tot el Parc Natural. No es pot obviar la funció que realitzen de vigilància i comunicació de possibles infraccions, abocaments... que comuniquen al personal del Parc.

Les societats de caçadors de Pego i Oliva realitzen tasques de maneig del senill, per mitjà de tractors que esclafen la vegetació creant els coneguts com carrerons, treball que es realitza abans de la temporada de caça. Aquests corredors exerceixen un efecte de diversificació de l'hàbitat i ajuden en l'augment de la biodiversitat. Aquests col·lectius també s'encarreguen del control d'espècies

problemàtiques com per exemple el porc senglar, el creixement poblacional del qual en els últims anys comporta un increment d'accidents de tràfic, perdudes en les collites d'arròs i hortícoles, danys a infraestructures i predació sobre nius d'espècies aquàtiques. Els mètodes de control poblacional solen realitzar-se per mitjà de batudes i esperes.

L'Ajuntament de Pego assumeix de forma habitual les neteges en rius i canals després d'episodis de pluges intenses i avingudes, quan es produeixen grans acumulacions de restes vegetals i objectes diversos provinents dels barrancs que aboquen els seus cabals al Parc Natural; també s'ocupen de reparar els vials del Parc. Aquestes actuacions superen les possibilitats d'actuació del Parc, per no disposar dels mitjans mecànics apropiats. De la mateixa manera es comparteix la vigilància del Parc Natural per mitjà de la presència de Policia local.

L'Ajuntament d'Oliva també s'ocupa de la retirada d'acumulacions de residus i abocaments incontrolats i disposa de transport per a alguns materials que amb els mitjans disponibles per part del Parc Natural no seria possible. També han obert la barra d'arena que tanca l'eixida del riu Vedat després dels temporals.

La Fundació Global Nature, per l'execució del projecte LIFE-Paludicola, ha fet una sèrie d'actuacions en el Parc, tals com aclariment de lluents i rius, plantacions, participació en activitats del Parc, etc. Al punt 6.3.1. es desenvolupa tota la informació.

Figura 8.5-2: La Font Salada.

8.6 PLANIFICACIÓ I GESTIÓ DE L'ÚS PÚBLIC

8.6.1 Programa d'equipaments i senyalització

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva compta amb tres zones on es concentra la quantitat més gran de visitants: Muntanyeta Verda/riu Salinar, Observatori Vall del Bovar/Barranquet i Font Salada.

A elles es dirigeixen principalment les visites que acudeixen al Parc, a més d'una xarxa de camins i pistes freqüentades per diversos col·lectius de visitants (ciclistes, observadors d'aus, etc.) i dues rutes interpretatives, una en bicicleta i una altra a peu, ambdues senyalitzades i totalment obertes al públic que desitge transitar-les.

La senyalística interior té per objectiu, conduir al visitant per les sendes i camins que es consideren oportuns, alliberant a la resta de la major part de l'impacte o influència que exerceix la presència humana, almenys en determinades èpoques de l'any, així com proporcionar informació útil per a la visita i/o interpretació del patrimoni, millorant les condicions del Parc Natural per a l'acollida de visitants de forma compatible i afavoridora a la conservació dels seus valors naturals.

En 2019 es va realitzar el Projecte Diagnòstic de la situació actual de la senyalística al Parc Natural de la Marjal de Pego Oliva, en el qual es va fer una revisió dels senyals que havien desaparegut o que es trobaven deteriorades.

L'Equip Tècnic del Parc Natural al llarg del 2020 ha proposat una modificació de la ruta roja (Figura 8.6-3) amb els següents tres grans objectius:

- Orientar als visitants, s'ha detectat moltes consultes sobre com arribar d'un lloc a un altre.
- Interpretar els diversos usos de l'aigua, tant els actuals com els antics.
- Interpretar el patrimoni existent a partir de les infraestructures associades a l'ús de l'aigua, tan l'actual com el que està en desús o en canvi d'ús.

L'Equip, finalment, va triar no executar aquest projecte per diversos motius, entre els quals destaquen l'aparició de projectes d'altres rutes al Parc per part de l'Ajuntament d'Oliva i de l'Ajuntament de Pego; així com la previsió de futurs projectes propis de major interès, que tot plegat, assolien els objectius esmentats.

A l'estiu es va instaurar una nova ruta BTT, l'Ajuntament d'Oliva va contractar l'empresa «Tracks and Pedals», empresa Marca Parcs, per a dissenyar i implantar una [ruta BTT](#) d'uns 50 kilòmetres, gran part d'ells per la Marjal. La ruta i la senyalística del tram interior del Parc estan coordinades i es troben compatibles.

L'Ajuntament de Pego ha contractat a l'empresa «Magic and Nature» per al disseny de dues noves rutes ornitològiques al Parc Natural. Una en la zona sud i una altra en la nord. Començaran a instal·lar-les a principis de 2021.

Figura 8.6.1-1: Algunes senyals de la ruta BTT.

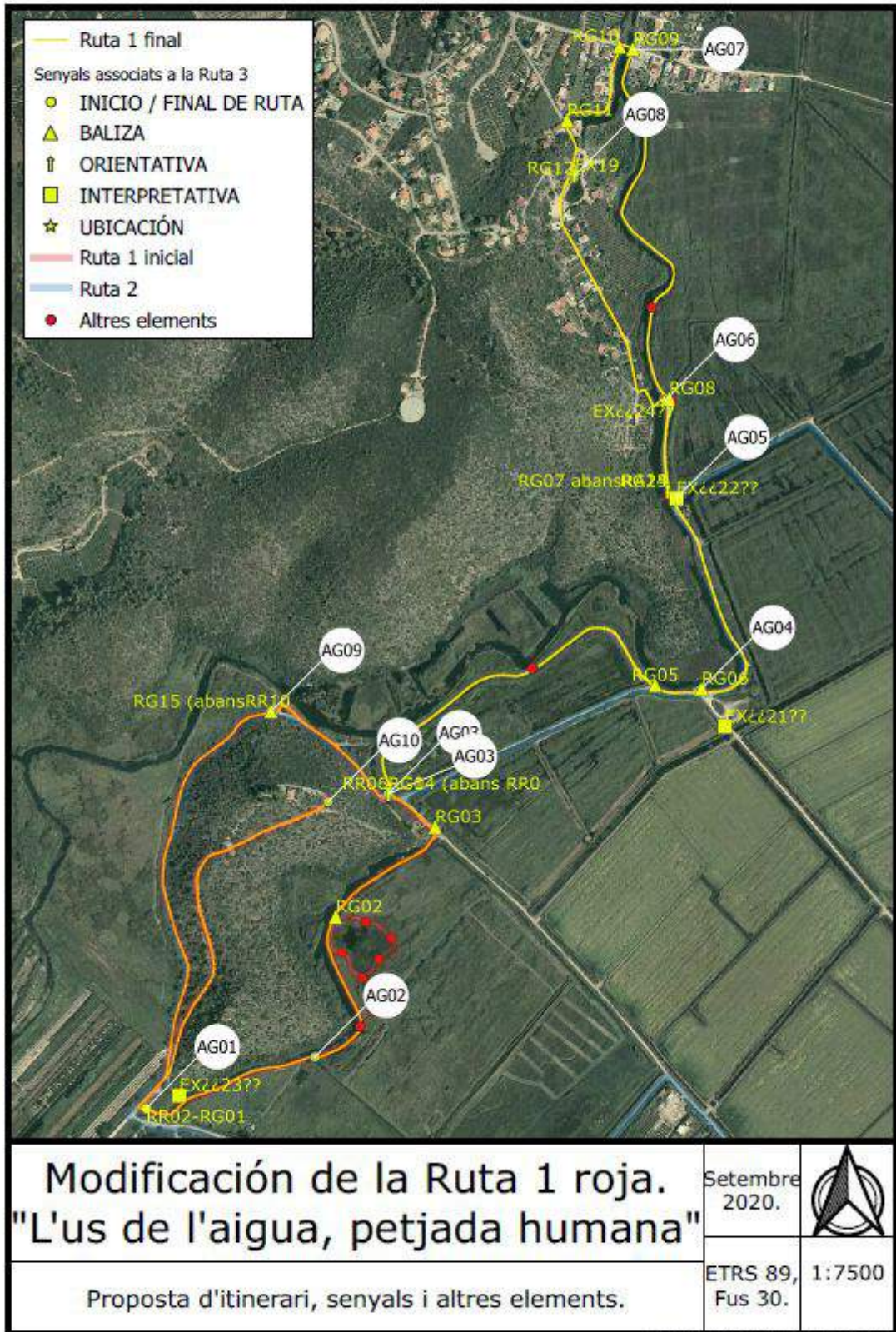

Figura 8.6.1-2: Mapa de proposta de modificació de la ruta roja. Finalment es tria no modificar-la.

8.6.2 Senyalística de caça, pesca i altres

Els canvis del PTOC de caça de febrer i la declaració com a «zona de reserva de la anguila, ZZRA» (punt 6.2.2) obliga a canvis en els senyals corresponents.

En l'últim trimestre de l'any 2020 s'ha fet una cerca en el camp de tots els senyals d'aquests usos i altres semblants amb la intenció de retirar els obsolets i canviar a la nova delimitació de caça i de la ZZRA. La ubicació de tots els senyals poden vore's en la Figura (8.6.2-1).

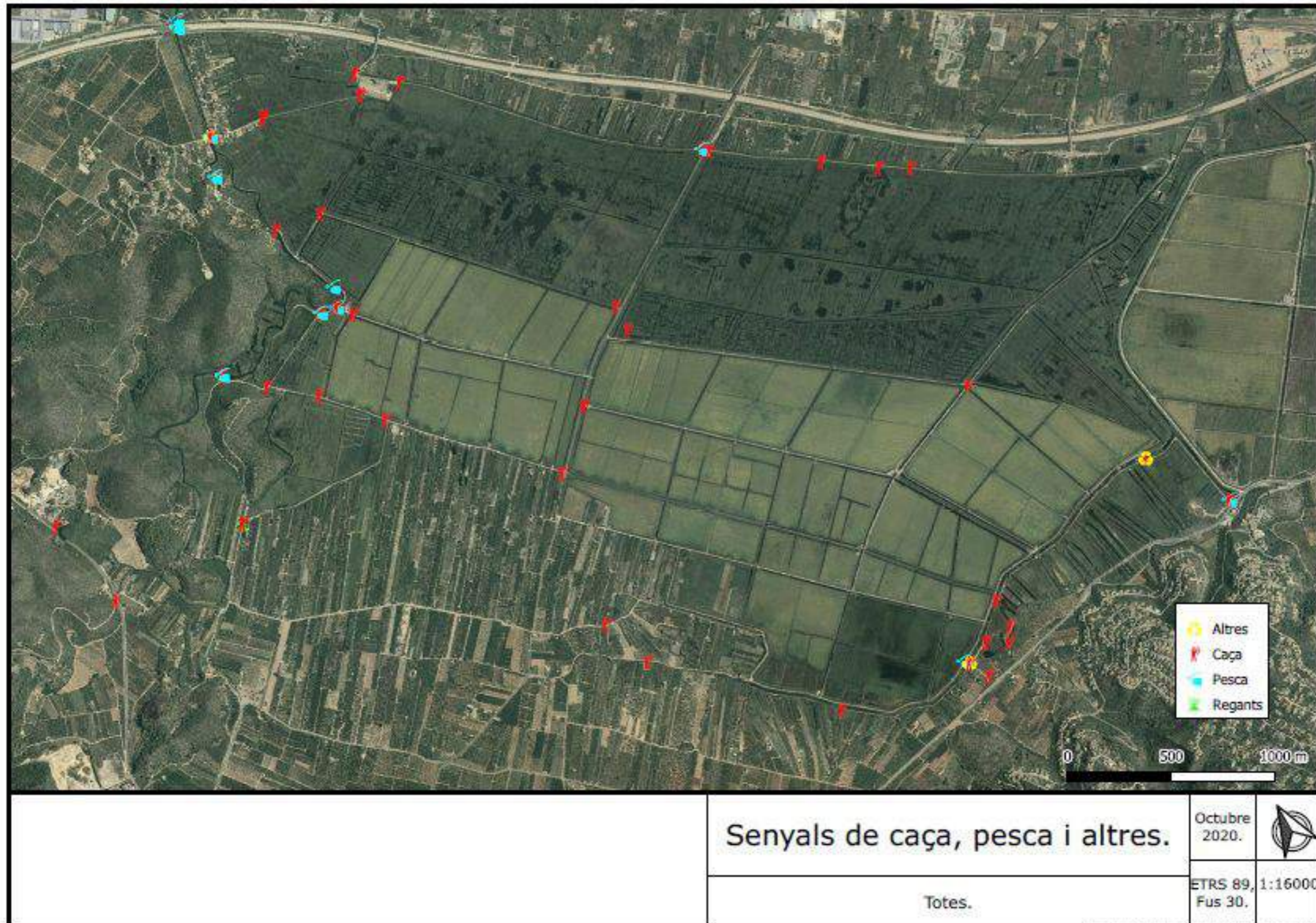

Figura 8.6.2-1: Ubicació dels senyals de caça, pesca i altres.

9. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL

Els objectius d'aquesta línia de gestió, que és una de les que més temps ocupa al personal de gestió del Parc Natural, són els següents:

- Incrementar el grau de compliment de la normativa sectorial en general i ambiental en particular, en la totalitat de l'àmbit del PORN. La gestió del Parc Natural implica el compliment de les disposicions del text normatiu expressat en el PORN, així com de les diverses normes legislatives vigents relatives als àmbits sectorials relacionats amb el Parc.
- Establir les vies de col·laboració amb els ajuntaments, propietaris i altres administracions, a fi de resoldre adequadament els expedients administratius.
- Planificar la gestió mensual i anual de l'espai natural, amb la realització de propostes de treball, resolució de problemes, establiment d'objectius a curt i llarg termini, etc.

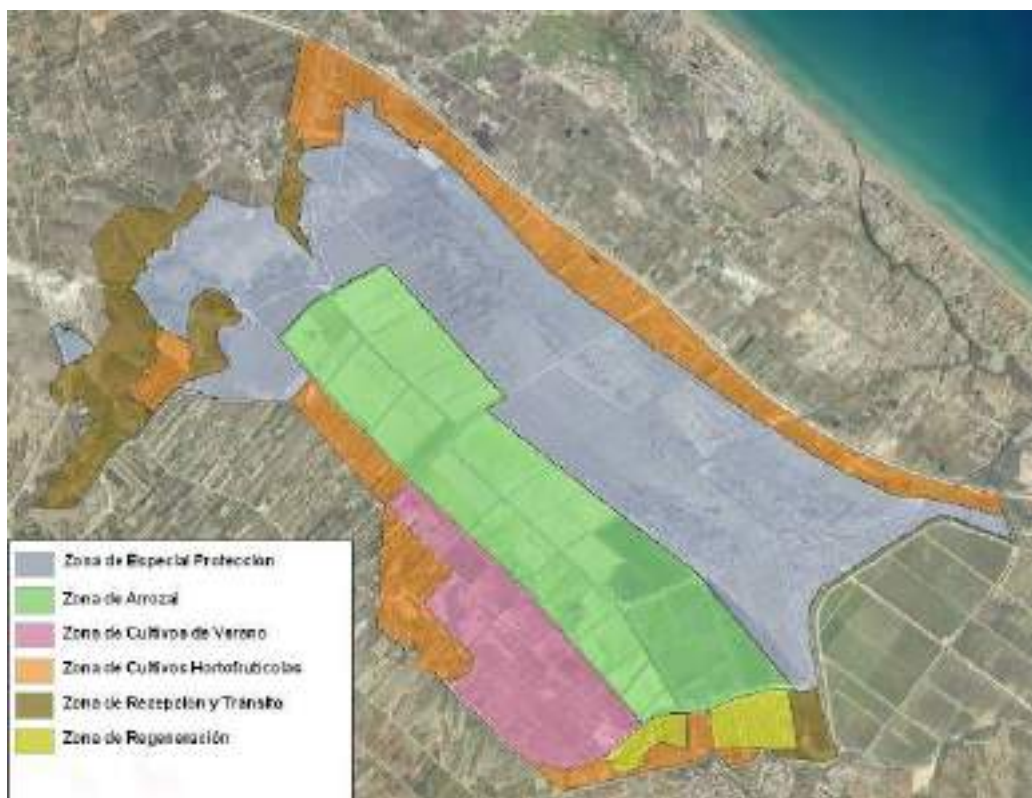

Figura 9-1: Zonificació i Usos del Parc Natural de la marjal de Pego-Oliva

9.1 GESTIÓ ADMINISTRATIVA EN L'ÀMBIT DEL PORN

Per a poder concretar el grau de compliment de la normativa, així com el volum de treball d'autoritacions per a actuacions en l'àmbit del PORN, es recorre a l'anàlisi dels expedients administratius gestionats al llarg de l'any, expedients provinents tant de la Direcció General de Medi Natural i Avaluació Ambiental de la Conselleria d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència

Climàtica i Transició Ecològica, a València, com de la Direcció Territorial d'Alacant i que afecten l'àmbit del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva i de la seua extensa àrea d'esmoreïment d'impactes. Des d'ambdós serveis, es remeten les peticions dels expedients a les oficines del Parc per al seu coneixement i/o informe preceptiu.

Els expedients tramitats es divideixen en dues categories:

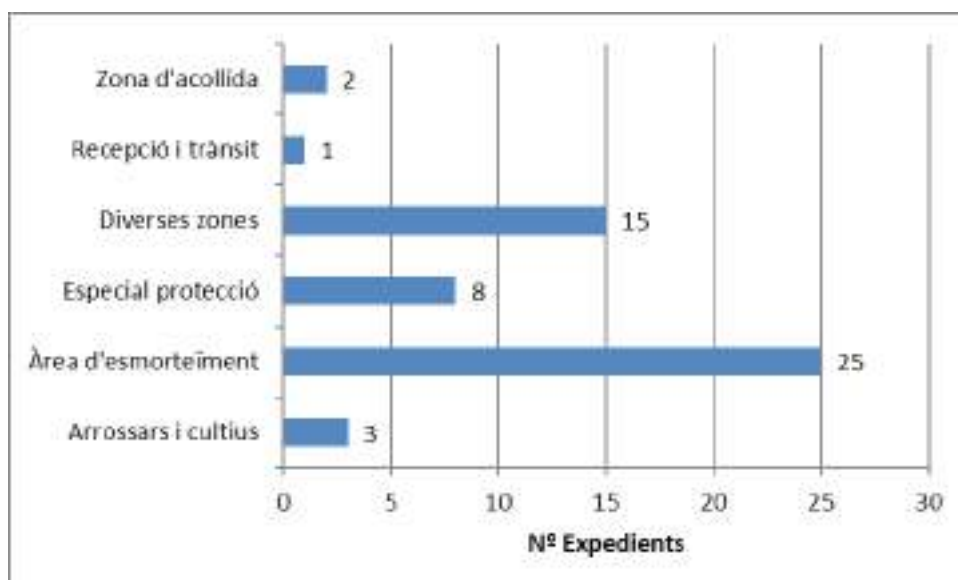
- ***Informatius***: Dins d'aquesta categoria s'enquadren totes aquelles sol·licituds d'actuacions que han de ser informades d'acord amb la normativa vigent del Parc. Aquestes sol·licituds comprenen des de realització d'obres, a estudis científics, activitat agrícola especial o simples demandes d'informació respecte de la normativa.
- ***Notificacions***: Engloba aquelles informacions al personal o Direcció del Parc sobre algun tema d'interés que van adreçades al Parc Natural sobre diferents aspectes. Majoritàriament són notes internes de Serveis territorials i Serveis centrals, o informació sobre l'estat d'algun expedient per part d'Ajuntaments i/o Organitzacions.

En l'any 2020, s'han tramitat un total de **54 expedients**, de les quals 47 han estat Informes i 7 Notificacions. Aquestes dades suposen un increment d'11 expedients respecte de l'any 2019, ja que sumaren un total de **43** expedients.

A continuació, es realitza una anàlisi dels expedients.

Informatius.

La majoria de sol·licituds es continuen concentrant en obres menors de particulars i actuacions xicotetes de millora d'infraestructures per part dels municipis de la zona, la majoria d'elles a l'àrea d'esmoreïment d'impactes. El gràfic següent mostra la distribució dels expedients informatius, en relació a les zones per a les quals se sol·liciten.

?

Esmorteïment d'impactes. És la zona on tradicionalment més expedients es tramiten, ja que és la zona més extensa i on més gent resideix. La majoria de les sol·licituds fan referència a construccions agrícoles. S'han registrat un total de 25 expedients.

Especial Protecció. L'any 2020 s'han registrat 8 expedients.

Cultius i Arrossar. L'any 2020 s'han registrat 3 expedients.

Diverses zones. Aquest any s'han tramitat 15 sol·licituds que afectaven diferents zones del Parc Natural. La majoria es tracten d'autoritzacions per a fer mostrejors de fauna o flora, així com activitats esportives.

Zona d'acollida. L'any 2020 s'han informat 2 expedients.

Zona de recepció i trànsit. L'any 2020 s'ha informat 1 expedient en aquesta zona.

Notificacions.

L'any 2020, el nombre de notificacions ha estat de 7, provinents tant d'organismes públics com d'associacions.

9.2 GESTIONS DIVERSES DE L'ESPAI NATURAL

L'Equip Tècnic i la Direcció del Parc Natural de la Marjal de Pegó-Oliva han exercit un gran nombre de tasques que influeixen directament o indirecta en la gestió de l'espai natural. De moltes d'elles, hi sorgeixen projectes concrets que engloben el pla de gestió anual del Parc Natural de la Marjal de Pegó-Oliva d'altres no, però hi ha un conjunt de tasques que són realitzades pel personal tècnic de l'espai, les quals poden resumir-se en els epígrafs següents:

- Elaboració d'informes preceptius per a la realització d'obres, usos o activitats de qualsevol tipus que, d'acord amb les normes del PORN, ho precisen (comentat anteriorment). En aquest mateix punt es realitza una anàlisi més exhaustiva d'aquestes tasques, atès que es tracta del treball principal del personal tècnic, el Tècnic Mitjà d'Espais Naturals (assignat parcialment a la Marjal de Pegó-Oliva) així com del Director-Conservador del Parc Natural.
- Preparació i assistència a actes dels òrgans consultius del Parc Natural (Junta Rectora, Comissió d'Ús Públic i Comissió de l'Aigua). En l'any 2020 s'ha celebrat una reunió de la Junta Rectora, el 26 de novembre a l'Ajuntament de Pegó; no s'ha celebrat cap Comissió d'Ús Públic i s'ha reunit una vegada la Comissió de l'Aigua el dia 6 d'octubre.
- Disseny i elaboració de projectes tècnics. S'ha continuat realitzant projectes tècnics en l'àmbit del Parc, alguns dels quals s'han exposat amb anterioritat.
- Control i seguiment de les diferents obres i tasques realitzades en el Parc Natural, principalment en coordinació amb la Brigada de Conservació i Manteniment. És per això que, mensualment tots els components de l'equip del Parc (Direcció, Tècnic, Brigada, el coordinador de l'empresa pública, educador ambiental i els Agents Mediambientals dels municipis de Pegó i Oliva) realitzen aquestes reunions amb l'objectiu de revisar les accions realitzades, planificar els treballs de les setmanes

següents, així com tractar altres aspectes de la gestió de l'espai protegit. S'ha realitzat 8 reunions al llarg de l'any.

- Tasques de coordinació entre les diferents administracions implicades en la gestió del Parc Natural: Ajuntaments, Diputacions, Confederació, etc. Per tant, en relació amb aquestes tasques de coordinació, s'han mantingut reunions amb els regidors de medi ambient i agricultura dels ajuntaments de Pego i Oliva, on, s'ha tractat aspectes com: gestió de l'aigua, projectes d'educació ambiental, activitats divulgatives, planificació de treballs conjunts, necessitat del centre d'interpretació/d'informació, recollida i tractament de residus a l'interior del Parc Natural, etc.
- Col·laboració amb diferents universitats i organitzacions sense ànim de lucre, totes elles, promotores d'investigacions en el Parc Natural. Totes aquestes col·laboracions estan ja reflectides en altres apartats de la present memòria.
- Continuació en les tasques de desmuntatge i/o correcció de línies elèctriques que travessen o es troben pròximes a la Marjal. L'any 2020 s'han ampliat aquestes tasques a la zona externa del Parc, tot vinculat amb la reintroducció de l'àguila pescadora. Iberdrola ha rectificat 55 suports del seu voltant.
- Reunions amb la Comunitat de Regants de les Terres de l'Arròs Pego. Intercanvi d'informació sobre els principals problemes relacionats amb la gestió de l'aigua, puntualment cal actuar eliminant flora al·lòctona en els rius i canals, però amb la corresponent supervisió del Parc per tal d'evitar mortaldat de petxinots. El mateix objectiu de mantindre la població de petxinots amb el manteniment d'uns nivells mínims en els canals quan baixa el nivell dels bancals d'arròs.
- Reunions i preparació LIFE Paludícola. L'objectiu del Projecte és millorar l'hàbitat d'aquesta au (*Acrocephalus paludicola*), el passeriforme més amenaçat d'Europa; a la Marjal els treballs consisteixen al desbrossament de senill per tal d'ampliar les zones de lluent. Al mes d'abril, en el seu pas migratori es va capturar a la Marjal dos exemplars d'aquesta espècie per anellar-los.
- Col·laboració i assessorament als agents mediambientals i Brigada del Parc Natural. Facilitació en la localització de possibles infraccions, abocaments incontrolats, aterraments, incendis, construccions il·legals, electrocucions i impactes d'aus amb les línies elèctriques o un altre tipus d'actuacions i infraccions, notificant-se a la mateixa Direcció del Parc Natural.
- Arxiu de documentació relacionat en el Parc Natural.
- Ajuda a l'usuari a presentar permisos i sol·licituds sobre qualsevol actuació que desitgen realitzar en alguna de les seues parcel·les dins dels límits del Parc Natural.

9.3 ACTUACIONS DELS AGENTS DE L'AUTORITAT EN L'ÀMBIT DEL PARC NATURAL

S'arreglem les actuacions que els Agents de l'autoritat han dut a terme a l'interior del Parc Natural; el personal del Parc juga un paper destacat en la informació prèvia als usuaris del Parc (prevenció) i en la detecció primerenca i transmissió als agents de qualsevol circumstància que es considere potencialment irregular.

A banda del treball d'inspecció, cal donar importància a altres treballs que duen a terme els Agents Mediambientals, la Policia de la Generalitat i el SEPRONA.

En el cas dels Agents, cal indicar que la faena està repartida entre els Agents de la Safor i els de la Marina Alta:

Agents Mediambientals de La Safor:

- No hem comptat amb aquesta informació.

Agents Mediambientals de La Marina Alta:

- Informes sobre expedients sancionadors: 1.
- Denúncies: 4 (1 pesca i 3 cremes agrícoles)
- Acta inspecció: 1 (fibrociment).
- Serveis al ciutadà: 4.
- Servei de cacera: 1.

SEPRONA (s'inclouen SEPRONA València (Gandia) i SEPRONA Alacant (El Verger):

- 22 (ALC) Serveis de vigilància de caça i pesca en els Vedats dels dos termes municipals.
- 4 (ALC) Denúncies de la Llei de Pesca Continental
- 4 (ALC) Inspeccions de caça en vedat privat.
- 3 (ALC) Inspeccions de pesca continental.

Es realitzen vigilàncies dinàmiques de la patrulla en servei, de manera freqüent, en prevenció de suposades infraccions penals o administratives en matèria de medi ambient i/o deterioració dels seus recursos naturals i hídrics i, contra la flora i fauna silvestre, en tots els serveis que executa aquesta Unitat, almenys, a l'inici d'aquests, d'una mitjana de DÍHUIT serveis patrulla mensuals.

9.4 RELACIONS I COL-LABORACIONS AMB DIFERENTS ORGANISMES

El Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva, té relacions i col·laboracions amb entitats (públiques i privades), organismes i associacions que es localitzen o tenen el seu àmbit d'actuació a la zona d'influència de l'espai protegit. Algunes d'aquestes col·laboracions han minvat respecte d'anys anteriors a causa del Coronavirus, en 2020 han estat les que es mostren a les taules següents:

COL-LABORACIÓ AMB AJUNTAMENTS	
Ajuntament de Pego	<p>Cessió d'ús i manteniment d'instal·lacions per a oficina de l'Equip Tècnic del Parc Natural.</p> <p>Cessió d'ús i manteniment d'instal·lacions per a Brigada de Manteniment del Parc Natural.</p> <p>Col·laboració en tasques de manteniment en el Parc per mitjà de retroexcavadora, materials i personal.</p> <p>Neteja de comportes en el Parc post temporals.</p> <p>Retirada de residus voluminosos per mitjà d'aportació de maquinària i transport a punt de gestió autoritzat.</p> <p>Col·locació de cartelleria del Parc Natural.</p> <p>Organització d'actes protocol·laris.</p>
Ajuntament d'Oliva	<p>Organització d'actes protocol·laris.</p> <p>Reunions per a millorar la gestió del Parc Natural: inversions municipals, activitat científica, col·laboració ciutadana...</p> <p>Neteja de comportes en el Parc després de temporals.</p> <p>Retirada de residus voluminosos per mitjà d'aportació de maquinària i transport a punt de gestió autoritzat.</p> <p>Col·laboració en tasques de manteniment en el Parc per mitjà de retroexcavadora, materials i personal.</p> <p>Apropament dels escolars al Parc Natural</p> <p>Preparació Junta Rectora any 2020.</p>
COL-LABORACIÓ UNIVERSITATS / ONGs	
Universitat de València – Institut Cavanilles	Estació d'esforç constant de receptació ornitològic.
Fundació Global Nature	Projecte Life Paludicola i Projecte Reintroducció Àguila Pescadora.
Societat Espanyola d'Ornitologia (SEO-BirdLife)	Col·laboració en la realització de censos d'aus aquàtiques hivernants i nidificants.
PEGOVIU	Col·laboració en captures de tortugues exòtiques.
WWF-Alicante i València	Col·laboració en la realització d'activitats de plantació de narcís perez-lara.
ATZAILA	Col·laboració en les captures de tortugues
COL-LABORACIÓ ALTRES ENTITATS	
Xarxa d'oficines Tourist Info de l'Àrea d'Influència Socio-econòmica del Parc Natural	Col·laboració i coordinació en les visites turístiques al Parc Natural
Comunitat de Regants de les Terres Arrossars de Pego	<p>Col·laboració en tasques de manteniment d'infraestructures hidràuliques i manteniment dels nivells hídrics.</p> <p>Col·laboració per al control d'espècies aquàtiques invasores.</p>
Club de Pesca de Pego	<p>Vigilància i prevenció enfront del furtivisme.</p> <p>Vigilància d'espècies piscícoles invasores.</p>
Societat de Caçadors de Pego i Societat de	Col·laboració en la gestió de la vegetació i control del senill

Caçadors d'Oliva	per mitjà de la creació de corredors i espais lliures de senill. Col·laboració per a la coordinació de la gestió de l'ús públic. Col·laboració en activitats de divulgació/difusió i en rescats de l'Àguila Pescadora.
Confraria de Pescadors de Dènia	Suministre de peix per a l'Àguila Pescadora.
COL-LABORACIÓ AMB EMPRESES	
Magic & Nature	Realització d'activitats d'educació ambiental: anellament, coneixement del medi, neteja, censos, etc.
Tracks and pedals	Realització d'activitats d'aventura i educació ambiental: coneixement del medi, neteja de zones del Parc, etc.
Naturalismo Life	Realització d'activitats d'educació ambiental i cens d'aus.

Taula 9.4-1: Relacions de col·laboració amb diferents entitats

10. RESUM ECONÒMIC

PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

• Equip de promoció/educadors	49.055,80 €
• Brigada	118.073,00 €
• Reparació comportes (Fundació Global Nature)	1.510,00 €
• LIFE Paludícola (Fundación Global Nature)	35.634,00 €
• Intervencions Brigades Vida Silvestre Alacant	833,00 €
• Intervencions Brigades Vida Silvestre València	1.904,00 €
• 2on pagament PRUG	6.514,69 €

• TOTAL INVERSIONS 2020:	213.524,49 €
---------------------------------	---------------------

11. ACTUACIONS PREVISTES PER A 2021

PLANS I ACTUACIONS EN FUNCIONAMENT DEL PARC NATURAL DE LA MARJAL DE PEGO-OLIVA

- ❖ Conservació de flora:
 - ❖ Seguiment de les poblacions de *Narcissus perez-larae*.
 - ❖ Seguiment de les poblacions de *Parentucellia viscosa*.
 - ❖ Seguiment de la població de *Nymphaea alba*.
 - ❖ Reforç i seguiment de la població de *Ceratophyllum submersum*.
- ❖ Conservació de fauna:
 - ❖ Seguiment i controls anuals d'ictiofauna, incloent-hi *Valencia hispanica* i altres.
 - ❖ Reforç poblacional d'*Anguilla anguilla*.
 - ❖ Control nidificació de garses, arpellet de marjal i picaports.
 - ❖ Continuar amb el 4er any del Programa "Reintroducció de l'àguila pescadora".
 - ❖ Seguiment de tortuga d'estany (*Emys orbicularis*)
 - ❖ Seguiment de colonització de caixes-refugi per a rates-penades.
 - ❖ Seguiment, control i extracció del carranc blau (*Callinectes sapidus*).
- ❖ Conservació d'Hàbitats:
 - ❖ Control i eliminació de flora exòtica invasora terrestre: *Cortaderia selloana*, *Pennisetum setaceum* i *Acacia saligna*.
 - ❖ Control i eliminació de flora exòtica invasora aquàtica: *Egeria densa* i *Ludwigia grandiflora*.
 - ❖ Control i erradicació de fauna aquàtica invasora *Trachemys* spp. amb Pego-Viu, Atzaila i Voluns.
 - ❖ Projecte Life Wetlands4Climate.
 - ❖ Control dels nivells hídrics dels canals i Reserva del P. N. de la Marjal.
 - ❖ Programa de qualitat de Zones Humides del P. N. de la Marjal.
- ❖ Programa d'adquisició i millora de coneixements:
 - ❖ Estació d'esforç constant d'anellament d'aus.
 - ❖ Censos semestrals d'aus.
 - ❖ Col·laboració en l'anellament d'ardeids.

- ❖ Programa de manteniment:
 - ❖ Adequació d'infraestructures i d'àrees d'ús públic.
 - ❖ Reparació de camins i sendes.
 - ❖ Tractament de la vegetació i plantacions.
 - ❖ Condicionament de surgències d'aigua.
- ❖ Programa de comunicació i divulgació:
 - ❖ Informació, sensibilització i comunicació ambiental.
 - ❖ Redacció i divulgació del butlletí quadrimestral ULLALS.
 - ❖ Redacció i divulgació del butlletí «Cròniques de l'ÀGUILA PESCADORA».
 - ❖ Disseny de campanyes específiques de Comunicació Ambiental.
- ❖ Programa d'Educació ambiental i Interpretació:
 - ❖ Continuar amb les visites a escolars i les activitats de cap de setmana per al públic en general.
 - ❖ Impulsar el nou Projecte d'Educació Ambiental «Ambaixadors de la Marjamama».
 - ❖ Disseny i divulgació d'unitats didàctiques i d'activitats d'Educació Ambiental.
 - ❖ Dissenyar projectes i accions d'Educació Ambiental per a arribar als diferents contextos socials.
 - ❖ Projecte Itinerari saludable.
- ❖ Programes de gestió participada:
 - ❖ Ajuntaments d'Oliva i Pego.
 - ❖ Associacions locals: Comunitat de les terres de l'arròs de Pego, Club de Caçadors de Pego, Club de Caçadors d'Oliva, Societat de Pesca de Pego i Oliva i Pego-Viu.
 - ❖ Oficina de Turisme de Pego i Oficina de Turisme d'Oliva.
 - ❖ Universitat d'Alacant, Universitat de València, Universitat Politècnica, Institut Cavanilles, I.E.S. Rodolfo Llopis de Callosa d'en Sarrià.
 - ❖ S.E.O., S.V.O. Grup d'Anellament Gala, WWF Alacant i WWF València.
 - ❖ Empreses: Magic&Nature, Tracks & Pedals, Naturalismo Life, Endèmica Natura i Voluns.
- ❖ Programa d'Equipament i senyalització:
 - ❖ Continuar amb la reposició de la senyalística.
 - ❖ Millorar els senyals en la zona d'Ús Públic.
 - ❖ Millorar l'accessibilitat de la zona d'Ús Públic.